

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки,
управління та адміністрування

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСКАЮ ДО ЗАХИСТУ
Гарант освітньої програми

_____ Неізнестна О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 20 _____ року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

освітньої програми «Фінанси, банківська справа і страхування»

на тему: «Управління механізмом банківського кредитування корпоративних клієнтів АТ «А-БАНК»

Виконав:

здобувач вищої освіти

Тетеря Вікторія Юріївна
(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ (підпис)

Керівник:

Доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування

к.е.н., доц. Неізнестна О.В.
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Засвідчую, що у кваліфікаційній
роботі немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних
посилань

Здобувач вищої освіти _____

(підпис)

Кривий Ріг
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки, управління та адміністрування
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Форма здобуття вищої освіти Заочна
Ступінь магістр
Освітня програма 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми

_____ О.В. Неізнана
підпис

« _____ » _____ 20__ р.

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
Тетері Вікторії Юрївні

1. Тема роботи «Управління механізмом банківського кредитування корпоративних клієнтів АТ «А-БАНК»
Керівник роботи Неізнана О.В., к.е.н., доцент
затверджені наказом по університету від 28.08.2021р. № 328-с
2. Строк подання студентом роботи «01» грудня 2021 р.
3. Вихідні дані до роботи: наукова і періодична література з теми дослідження, данні мережі Internet, монографії, підручники, навчальні посібники, фінансова звітність АТ «А-БАНК»
4. Зміст (перелік питань, які потрібно розробити: 1) Теоретико-методологічні основи банківського кредитування корпоративних клієнтів. 2) Характеристика АТ «А-БАНК» та визначення його місця в банківській системі України. 3) Аналіз стану управління механізмом банківського кредитування корпоративних клієнтів АТ «А-БАНК» з метою його оптимізації
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):
таблиці, схеми, рисунки

6. Дата видачі завдання «30» серпня 2021р.

7. Календарний план

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір напрямку дослідження, аналіз бази та літературних джерел, визначення об'єкту, предмету та завдань дослідження. Формулювання, обґрунтування та затвердження теми кваліфікаційної роботи	до 28.08.2021	
2	Аналіз та узагальнення теоретичних розробок теми кваліфікаційної роботи	до 19.09.2021	
3	Опис методики дослідження предмету кваліфікаційної роботи	до 11.10.2021	
4	Апробація методики аналізу предмету кваліфікаційної роботи	до 01.11.2021	
5	Формування висновків та рекомендацій щодо розв'язання проблеми, встановлених в результаті аналізу	до 22.11.2021	
6	Оформлення та представлення роботи на кафедрі	до 29.11.2021	
7	Перевірка кваліфікаційної роботи на унікальність тексту	до 02.12.2021	
8	Оформлення презентаційних матеріалів, проходження нормоконтролю	до 06.12.2021	

Здобувач ВО

(підпис)

_____

Тетеря В.Ю.

Керівник роботи

(підпис)

_____

Неізнана О.В.

РЕФЕРАТ

Загальна кількість в роботі:

Сторінок 58,   рисунків 15,   таблиць 14,   додатків 22,
графічного матеріалу 10,   використаних джерел 29

Об'єкт дослідження: процес організації кредитних відносин між комерційними банками та суб'єктами господарювання

Предмет дослідження: теоретичні засади, методичні підходи та прикладні аспекти кредитних відносин між комерційними банками та суб'єктами господарювання

Мета дослідження: аналіз теоретичних засад, визначення методичних підходів і розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму банківського кредитування суб'єктів господарювання

Методи дослідження: системний та стратегічний аналіз, діалектичного пізнання, аналізу, синтезу, індукції й дедукції, наукової абстракції; економіко-статистичний, аналогій і аналізу

Основні результати дослідження: в рамках дослідження розглянуто та охарактеризовано теоретичні підходи до визначення поняття, економічної сутності і видів механізму кредитування; розглянуто законодачо-нормативну базу діяльності комерційного банку; описаний сучасний стан кредитної діяльності банків України; проаналізовані основні показники діяльності АТ «А-БАНК»; проаналізований загальний кредитний портфель АТ «А-БАНК» та окремо портфель корпоративних кредитів, як результат роботи кредитного механізму банку; проведений факторний аналіз впливу пов'язаних показників на ефективність управління механізмом кредитування корпоративних клієнтів банку; запропонувати теретико-методологічні шляхи покращення механізму кредитування суб'єктів господарювання в АТ «А-БАНК»; сформувані практичні шляхи покращення механізму здійснення кредитування суб'єктів господарювання в АТ «А-БАНК»

Ключові слова: активи банку, аналіз прибутку банку, ефективність управління, кредит, кредитний ризик, кредитний портфель, кредитний менеджмент.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1. Теоретико-методологічні основи банківського кредитування корпоративних клієнтів	8
2. Характеристика АТ «А-БАНК» та визначення його місця в банківській системі України	16
3. Аналіз стану управління механізмом банківського кредитування корпоративних клієнтів АТ «А-БАНК» з метою його оптимізації	35
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55
ДОДАТКИ	57

ВСТУП

Від ефективності грошово-кредитної системи держави «залежить оптимальне забезпечення єдності інтересів банків і позичальників, що засноване на сучасних банківських продуктах для задоволення потреб юридичних осіб в позикових коштах. Характерний загальносвітовий процес інтеграції та глобалізації вимагає від національної економіки створених умов для наявності і розвитку власного корпоративного сектору. Відповідно завдяки великим корпораціям можливе створення і впровадження інновацій необхідних для сталого розвитку провідних галузей економіки та протидії кризам» [1].

Корпораціям, перш за все, необхідний оборотний капітал, «який забезпечував би їх прибутковість, інноваційність, платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість. При цьому підході головним зовнішнім джерелом запозичених ресурсів корпоративного підприємства є банківський кредит. Для ефективного та раціонального використання кредитних коштів, які стануть джерелом покриття потреб в оборотних коштах корпорацій необхідний належний рівень розвитку банківського сектору, що виконує весь спектр послуг а також розвинений фінансовий ринок» [2].

Процеси фінансової глобалізації впливають на надання кредитних послуг корпоративним клієнтам, обумовлюючи високий ризик та асиметрію інформації,

«На сучасному етапі економічного розвитку одним із важливих шляхів виходу України з кризового стану є подальший розвиток та підвищення ефективності банківського кредитування. Це зумовлено тим, що останнім часом банківські установи дещо уповільнили свою діяльність на ринку кредитування, що є негативним наслідком світової економічної кризи у більшості країн світу та теперішньої фінансової кризи, яка сталася в Україні. Кредитування є важливим джерелом діяльності державних, акціонерних та приватних підприємств, надійним інструментом, який опосередковує процес виробництва і реалізації продукції. Тому в умовах переходу України до етапу макроекономічної стабілізації зростає актуальність проведення ретельного та всебічного аналізу розвитку кредитування суб'єктів господарювання, яке грає важливу роль в розширеному відтворенні, економічному зростанні» [2].

Якісне кредитне забезпечення юридичних осіб -суб'єктів господарювання дає значну допомогу у виході економіки з кризи. «Українська економіка досі існує в тому стані, коли її ріст відчутно гальмується відсутністю законодавчо визначених, затверджених Урядом пріоритетних програм розвитку окремих галузей або взагалі окремих підприємств, у тому числі за допомогою їх кредитування. Тому зважаючи на зростаючу потребу у фінансовому забезпеченні національного підприємництва, аналіз аспектів організації кредитного процесу у комерційних банках стає все більше актуальним» [3].

Сучасне кредитування корпоративних клієнтів з боку комерційних банків України «потрапило під вплив процесу фінансової глобалізації, якому притаманний високий ризик та асиметрія інформації, де відсутня її повнота і

достовірність, яка використовується при оцінці кредитоспроможності позичальників, недосконалі фінансово-кредитні інструменти, які не враховують вплив різних секторів економіки на результати діяльності підприємств. «Оптимізація» кількості банківських установ запроваджена НБУ з 2014 року та погіршення фінансового стану фінансових установ України по'язане з кризовими явищами в економіці призвело до кризи в сегменті корпоративного кредитування. Тому існує нагальна потреба у подальшому розвитку теоретичних, методологічних та практичних аспектів кредитування корпоративних клієнтів вітчизняними банками» [1].

Аналізу та дослідженню процесів кредитування юридичних осіб присвятили власні наукові праці наступні «зарубіжні вчені, як, зокрема, Р. Джуччі, Р. Кірхнер, Д. Шарфштейн, Д. Бураков, Д. Петросян. Так, на думку Д. Буракова, сьогодні корпоративний кредит є більш спрямованим на задоволення інтересів банківських інститутів, ніж на стимулювання корпоративного бізнесу та збільшення добробуту суспільства. При цьому він розглядає умови функціонування корпоративного кредитування в умовах інституційної пастки, яка породжує таку систему відносин і каналів взаємозв'язку, які відмінні від оптимальних, але вигідні в умовах значного відхилення функціонування системоутворюючих інститутів від оптимального рівня» [3].

Творчий доробок вітчизняних вчених, присвячений проблемам банківського корпоративного кредитування, включає праці «Ю. Вергелюка, Н. Версаль, І. Гончара, М. Кужелева, О. Чубка. Наприклад, Н. Версаль стверджує, що проблемність банківських кредитів корпораціям чинить суттєвий тиск на ситуацію з кредитуванням загалом, а кредитний ризик банківської системи впливає саме на зростання кредитів домогосподарствам, а не корпораціям. На думку М. Кужелева, банківські кредити для багатьох українських підприємств сьогодні є недостатньо доступними, тому питання функціонування та вдосконалення вітчизняної системи кредитування корпоративних структур мають велике значення та вимагають постійного розвитку і вдосконалення» [4].

Слід погодитися з «думкою І. Гончара, який вважає, що сучасне корпоративне кредитування характеризується досить високою вартістю, що значно дестабілізує економічну і банківську системи країни» [3].

Відавши належне науковому творчому доробку іноземних і вітчизняних вчених, слід зазначити, що за останні роки кількість досліджень у вітчизняній літературі щодо питань кредитування корпоративних осіб є незначною. Паралельно з цим слід зазначити відсутність єдиної думки щодо визначення понять механізмів кредитування корпоративних клієнтів та основних чинників, які мають вплив на його розвиток. Наявність даних невизначених аспектів зумовило вибір відповідного напрямку дослідження.

Метою роботи є дослідження теоретичних засад, визначення методичних підходів і розроблення практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму банківського кредитування суб'єктів господарювання.

«Для досягнення поставленої мети передбачено постановку, формулювання і розв'язання наступних наукових й практичних завдань:

- дослідити теоретичні підходи до визначення поняття, економічної сутності і видів механізму кредитування;
- розглянути законодаво-нормативну базу діяльності комерційного банку;
- описати сучасний стан кредитної діяльності банків України;
- дати характеристику та проаналізувати основні показники діяльності АТ «А-БАНК»;
- проаналізувати загальний кредитний портфель АТ «А-БАНК» та окремо портфель корпоративних кредитів, як результат роботи кредитного механізму банку;
- провести факторний аналіз впливу пов'язаних показників на ефективність управління механізмом кредитування корпоративних клієнтів банку;
- запропонувати теретико-методологічні шляхи покращення механізму кредитування суб'єктів господарювання в АТ «А-БАНК»;
- сформулювати практичні шляхи покращення механізму здійснення кредитування суб'єктів господарювання в АТ «А-БАНК» [1].

Об'єктом дослідження є «процес організації кредитних відносин між комерційними банками та суб'єктами господарювання» [3].

Предмет дослідження визначено як – «теоретичні засади, методичні підходи та прикладні аспекти кредитних відносин між комерційними банками та суб'єктами господарювання» [3].

В роботі застосовувались такі методи: «системний та стратегічний аналіз, діалектичного пізнання, аналізу, синтезу, індукції й дедукції, наукової абстракції – при визначенні сутності кредиту, з'ясуванні природи кредитного механізму у комерційних банках і виявленні місця й ролі управління кредитним механізмом в організації кредитного процесу; експертних оцінок – при з'ясуванні проблем організації кредитної політики у банківській установі; економіко-статистичний, аналогій і аналізу – при аналізі показників активу балансу комерційного банку» [1].

Інформаційною базою роботи є «Закони України, постанови та декрети Кабінету Міністрів України, нормативні документи Національного банку України, банківських установ. Монографічна література, наукові доповіді і періодика з досліджуваної проблематики, фінансові звіти вітчизняних комерційних банків; інформаційні ресурси мережі Інтернет» [4] (Додаток А-Н).

«Практичне значення роботи полягає у тому, що отримані результати можуть використовуватись у процесі вдосконалення організації кредитної діяльності в банківських установах, зокрема забезпечення належних показників шляхом управління кредитним механізмом кредитування суб'єктів господарювання» [3].

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ КЛІЄНТІВ

Потреба в кредиті виникає під час виробництва продукції та з розвитком обміну товарами. Основною економічною основою категорії «кредит» виступає кругообіг капіталу. Цей процес є безперервним, але при цьому можливі коливання, збільшення і зменшення обсягів грошових коштів, зміни потреб у ресурсах, джерелах їх покриття. Тому на основі нерівномірного кругообігу і обороту капіталу з'являються відносини, які можуть зменшувати невідповідності між часом обігу коштів і часом виробництва, спроможні вирішувати протиріччя між наявністю в одному місці тимчасово накопичених коштів і необхідністю їх залучення до народного господарства. Такими відносинами є кредит, що виступає основою товарного виробництва.

У сфері корпоративного бізнесу кредитна діяльність банківської установи є процесом оформлення та видачі кредитних продуктів банку фізичним особам - підприємцям та суб'єктам господарювання (юридичним особам). «На сьогодні можна виокремити два найвагоміші та відносно незалежні сегменти кредитної діяльності банку у сфері корпоративного бізнесу: 1) кредитування фізичних осіб підприємців, що включає в себе позики на купівлю товарів тривалого користування та поповнення обігових коштів; 2) позики юридичним особам на поповнення обігових коштів (короткострокові), покупку обладнання та автотранспорту (в основному середньострокові), покупку нерухомості та фінансування інвестиційних проектів (довгострокові, тобто більше трьох років)» [7].

Кредити корпоративним клієнтам оформлюються у формі овердрафту, поновленої кредитної лінії або разового кредиту.

Організаційна структура управління банківським корпоративним кредитуванням пов'язана з каналами просування відповідних кредитних продуктів. Наявні канали збуту розділяють на 3 групи: «1) основні, традиційні канали збуту (прямі) – філії і відділення банку, за допомогою яких надається повний комплекс банківських послуг та спеціалізовані відділення націлені на окремі послуги. За допомогою спеціалізації забезпечується накопичення необхідної інформації для широкої сегментації клієнтів і вдосконалення банківських продуктів; 2) непрямі канали надання банківських послуг – робочі місця на підприємствах, "міні-офіси" банку в торгових організаціях (для кредитування юридичних осіб не використовуються, тому що орієнтовані на просування стандартизованих банківських продуктів, тобто роздрібних); 3) системи дистанційного обслуговування – повністю автоматизовані відділення (підрозділи), інтернет-банкінг» [5].

«Банківська система України функціонує на підставі цілої системи нормативно-правових актів, яка визначається терміном «банківське законодавство, які регулюють суспільні відносини у сфері банківської діяльності. Динамічний процес банківських відносин вимагає постійного внесення змін, спрямованих на вдосконалення нормативно-правової бази» [6].

«Відповідно до ст.1 Закону України «Про Національний банк України банківське регулювання є однією з функцій НБУ і полягає у створенні системи норм, які регулюють діяльність банків та визначають: загальні принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду і відповідальність за порушення банківського законодавства» [7].

На практиці регулювання здійснюється на трьох рівнях:

- міжнародному;
- державному рівні регулювання центральним банком;
- рівні саморегулювання окремої банківської установ (рис. 1.1).

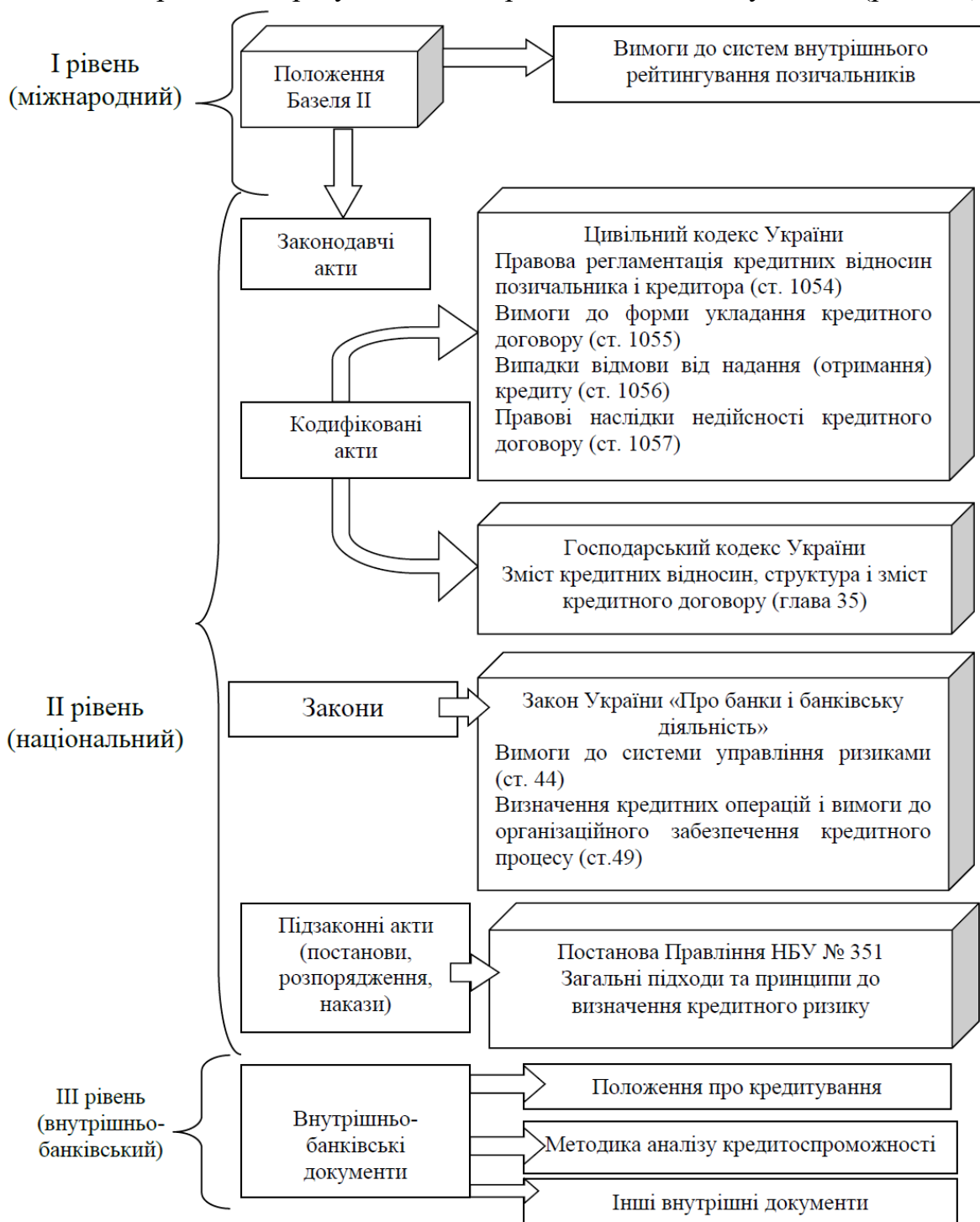

Рисунок 1.1 - Схема регулювання банківської діяльності

* - складено автором на основі [8]

Банківська система, яка належним чином виконує притаманні їй функції без загрози втрати фінансової стабільності, є найважливішим тригером економічного зростання в країні, і, навпаки, розбалансована банківська система дезорганізує економічну систему країни в цілому. Саме це зумовлює значний рівень її державного регулювання, а його неефективність суттєво впливає на стан банківської системи та її потенціал у забезпеченні економічного зростання країни.

Сучасну банківську діяльність міжнародного рівня регулюють відповідно до «Основних принципів банківського нагляду», які зініціював Базельський комітет у квітні 1997р.

«Правове регулювання банківської діяльності в Україні створює умови для подолання наявної кризи у вітчизняному банківському секторі. Відбуваються процеси оновлення відповідної нормативно-правової бази. Прийняттям деяких вітчизняних нормативних актів у сфері банківської діяльності вирішено низку аспектів щодо адаптації вітчизняного законодавства до законодавства Європейського Союзу» [9].

Як зазначалося, «вплив центрального банку на діяльність комерційних банків здійснюється за такими основними напрямками: 1) створення законодавчих та інших умов, які б дозволили банкам реалізувати свої економічні інтереси (організаційно- правовий напрям); 2) встановлення економічних нормативів та нагляд за їх дотриманням із метою забезпечення ліквідності банківської діяльності (напрямок опосередкованого економічного впливу)» [9].

В Україні, «згідно із Законами України «Про банки і банківську діяльність»(ст.61) і «Про Національний банк України» (ст.1), функції банківського регулювання та нагляду здійснює НБУ» [7, 11].

«До основних нормативно-правових документів, що регулюють сферу кредитування в Україні, входять кодекси України, закони України та нормативно-правові акти Національного банку України. Інформаційна база економічного аналізу банківської установи формується за допомогою документів, які дають уяву про велику кількість відповідних показників розвитку банківської організації.» [9].

Стабільність у залученні кредитних ресурсів та безпечність їх видачі у тимчасове користування стає основною передумовою фінансування розширеного відтворення за допомогою кредиту. Саме кредитний механізм у банківській діяльності є головним чинником визначення можливості легкого використання кредитних ресурсів.

У своїх дослідженнях І.Г. Гуцал «розглядає кредитний механізм як систему дій та організаційно-економічних прийомів, інструментів впливу, за допомогою яких реалізується роль кредиту в суспільному відтворенні, тобто вводиться в дію процес кредитування і регулювання його здійснюється відповідно до дії економічних законів» [12].

С. Мочерний визначив «кредитний механізм - як сукупність принципів, організаційних форм, законодавчих норм, методів і правил, спрямованих на управління кредитом» [13].

З.М. Криховецька в своїх працях інтерпритує «кредитний механізм як сукупність організаційно-економічних методів, форм, прийомів управління наявними ресурсами, за допомогою яких реалізуються функції та роль кредиту, напрями кредитної політики, яка виходить із загальнодержавних інтересів та інтересів окремих кредитних установ» [14].

По-перше, за допомогою механізму можливе розуміння кредиту як категорії, по друге, як збалансовану систему де присутні форми, методи, важелі та інструменти, що використовується для управління економічними відносинами перерозподілу доданої вартості у часі між економічними суб'єктами на строковій і зворотній основі.

Структура механізму кредитування представлена на рис. 1.2.

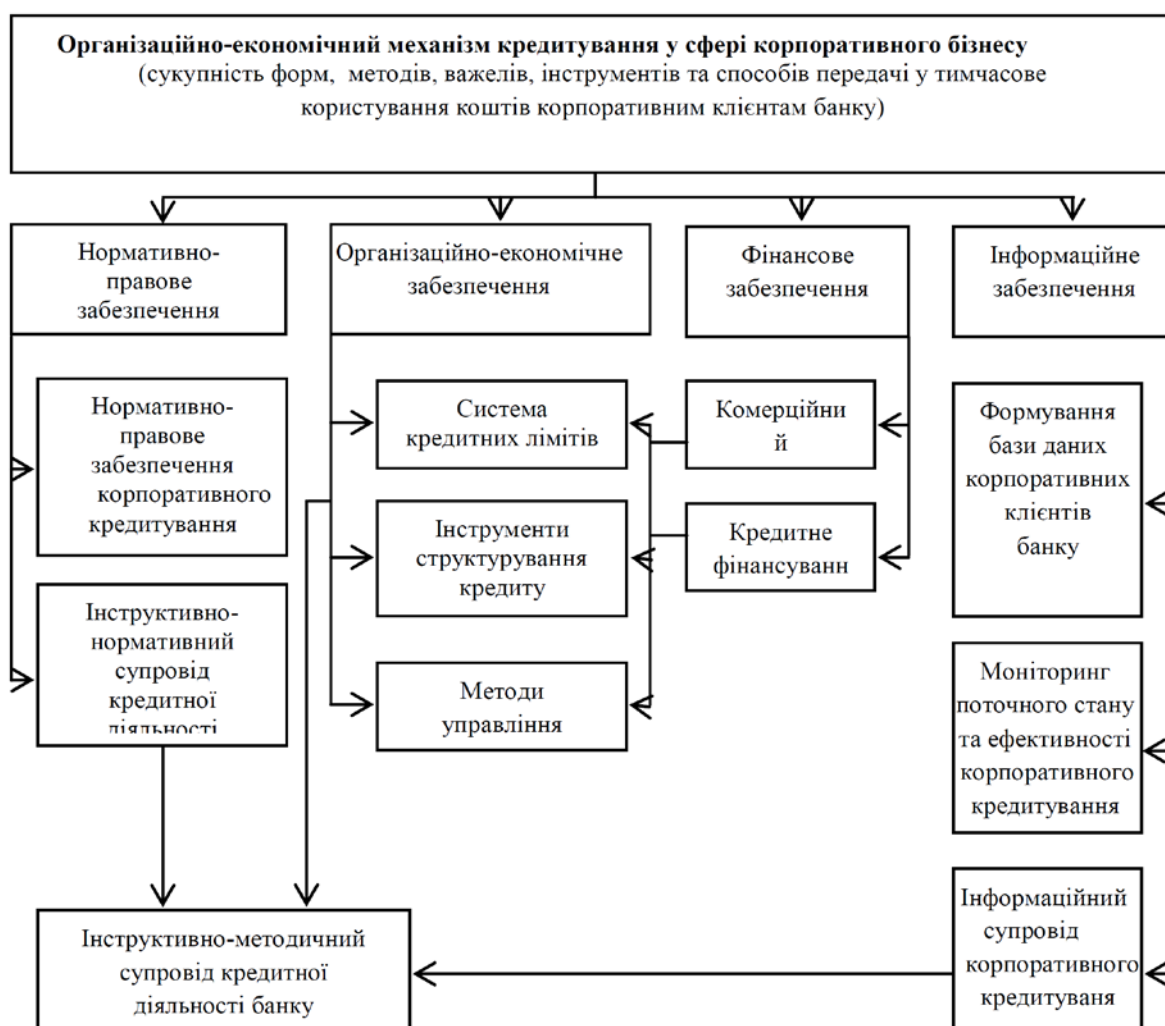

Рисунок 1.2 – Кредитний механізм у сфері корпоративного бізнесу

* - складено автором на основі [14]

Як видно з представленої схеми до механізму кредитування належить:

- нормативно-правова складова, яка складається в свою чергу з законодачо визначених документів та складених на їх основі інструктивно-методичного матеріалу банківської установи;
  - організаційно-економічного забезпечення, що включає систему кредитних лімітів, методів управління та інструментів структурування позички реалізовану через дозвільну діяльність НБУ, банківського нагляду та регулювання грошового обігу;
  - фінансове забезпечення, що здійснюється на принципах комерційного розрахунку, кредитного та державного кредитування;
  - інформаційне забезпечення щодо формування бази даних корпоративних клієнтів, моніторингу їх фінансового стану за допомогою загально державних баз даних (інформація НБУ, бюро кредитних історій та ін.).
- За допомогою кредитного механізму банківська установа здійснює кредитування, основні етапи якого наведені на рис. 1.3

Рисунок 1.3 – Етапи кредитування юридичних осіб у сфері корпоративного бізнесу

* - складено автором на основі [13]

Для першого етапу необхідна письмова заявка потенційного клієнта (за формою розробленою банком) з основними параметрами, які бажає отримати клієнт у майбутній кредитній угоді (сума кредиту, строк, забезпечення, цільове призначення та інше).

«Окрім заяви надається пакет документів для ідентифікації особи та підтвердження її фінансового, матеріального та соціального стану. Його склад залежить від характеру кредитної операції і для різних категорій клієнтів він може бути різним» [15] (Додаток П).

На другому етапі працівники кредитного відділу розраховують показники для характеристики майбутнього позичальника з боку його кредитоспроможності, платоспроможності та потенційного кредитного ризику, спираючись на законодавчі норми з кредитування (Додаток Р-С) так і на внутрішні інструкції, положення та накази, з урахуванням параметрів майбутньої угоди, що запросив позичальник. Проміжним етапом є визначення класу боржника для конкретної юридичної особи за допомогою моделі інтегрального показника боржника.

«Кредитоспроможність - це наявність у позичальника передумов для проведення кредитної операції та його спроможність повернути позику та відсотки за нею у повному обсязі та в обумовлені договором строки. Джерелами інформації для оцінки кредитоспроможності можуть бути: інформація, отримана від позичальника; внутрішня інформаційна база даних банку; зовнішні джерела інформації (кредитори, постачальники, клієнти, співробітники, а також кредитні бюро)» [16].

«Оцінку фінансового стану юридичної особи банк здійснює шляхом розрахунку інтегрального показника фінансового стану позичальника з метою визначення значення коефіцієнта імовірності дефолту. Інтегральний показник розраховується на основі фінансових коефіцієнтів діяльності позичальника, які визначаються на підставі даних фінансової звітності (коефіцієнти ліквідності, покриття боргу, оборотності, рентабельності тощо)» [16] (Додаток С).

Банк розраховує інтегральний показник із застосуванням логістичної моделі за такою формулою:

$$Z = \beta_0 + \sum_{i=1}^n \beta_i x_i \quad (1.1)$$

«де Z - інтегральний показник; x_i - показники, що визначаються на підставі фінансових коефіцієнтів, розрахованих за даними фінансової звітності боржника - юридичної особи, з урахуванням установлених Національним банком діапазонів для кожного фінансового показника; β_i - коефіцієнти логістичної моделі, що визначаються з урахуванням вагомості показників; β_0 - вільний член логістичної моделі, значення якого актуалізується Національним банком. Величини x_i , β_0 , β_i щороку актуалізуються Національним банком на підставі даних фінансової звітності боржників - юридичних осіб. Банк для актуалізації логістичної моделі подає до Національного банку дані про класифікацію боржників - юридичних осіб, а також дані їх фінансової звітності, за формою та в строки, установлені Національним банком» [16].

Порахувавши величину інтегрального показника для юридичної особи банку необхідно визначити клас позичальника за галузевим принципом і відповідно до розміру підприємства.

Згідно Положення НБУ «Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» визначено 9 класів боржників–юридичних осіб, кожному з яких відповідає певний діапазон значень коефіцієнта дефолту. За допомогою визначеного коефіцієнта дефолту та розміру позики розраховується резерв на відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банку» [17].

Ухвалення рішення про надання кредиту є наступним етапом кредитного процесу. Так, банк розглядає і оцінює забезпечення по кредиту, яке пропонує позичальник, розраховуючи значення коефіцієнтів PD та LGD.

«Коефіцієнт PD - коефіцієнт імовірності дефолту - компонент розрахунку розміру кредитного ризику, що відображає ймовірність припинення виконання боржником/ контрагентом своїх зобов'язань» [17].

«Коефіцієнт LGD - коефіцієнт втрати в разі дефолту - компонент розрахунку розміру кредитного ризику, що відображає рівень втрат (збитків) унаслідок дефолту боржника/ контрагента), що відповідають вищим (гіршим) граничним значенням діапазону» [17].

Структурування кредиту необхідно для узгодження побажань клієнта та виконання умов внутрішньої банківської політики щодо кредитування. Цей етап включає визначення типу кредиту, строку, забезпечення, поручительства та інших обов'язкових параметрів по кредиту. Документи надані позичальником проходять перевірку юридичною службою та службою безпеки банку, банківським оціновачем (за наявності). На що дають в кредитний відділ відповідні висновки.

Після отримання повного пакету документів від майбутнього позичальника та висновків відповідних відділів банку, кредитний працівник готує «Висновок по кредиту», де за відповідною формою консолідує всю інформацію по клієнту для Кредитного комітету банку, який буде приймати рішення про надання згоди на кредитну операцію. Результатом роботи відділів банку є кредитна справа позичальника, де зберігаються на паперових носіях усі документи предсталені клієнтом а також висновки різних відділів і служб банку. Кредитна справа зберігається у кредитному підрозділі.

Отримавши позитивне рішення Кредитного комітету уповноважений працівник кредитного відділу, проінформувавши позичальника, ініціює заключення договорів застави, поруки, кредитного договору між клієнтом (позичальником) і банком та перерахування кредитних коштів на рахунки клієнта, що і є змістом наступного етапу кредитування.

Обслуговування та погашення кредиту є останнім етапом в кредитному процесі (циклі). Працівник кредитного підрозділу не рідше разу в місяць перевіряє стан сплати відсоків згідно графіку погашення кредиту, щоквартально перевіряє стан застави, а також отримує щоквартальну фінансову звітність позичальника, за допомогою якої перераховує клас позичальника та резерв по кредитній угоді.

«У разі невиконання позичальником умов кредитного договору банк має право використовувати певні санкції (пені, штрафи) або достроково розірвати договір та вимагати погашення заборгованості за позичкою. Кредитори застосовують наступні санкції: одноразовий штраф за прострочення в перший день його виникнення; пеня за кожний день прострочення; збільшення відсоткової ставки починаючи з 1-3 дня; внесення в чорний список позичальників (у випадку значного прострочення, банкрутства позичальника й неповернення кредиту)» [18].

Одним із елементів західного механізму кредитування, що запроваджений в останній час в Україні є – бюро кредитних історій. Це юридична особа, яка на підставі договорів з комерційними банками отримує від них відомості про неплатоспроможних та недобросовісних позичальників, які не виконали свої зобов'язання перед цими банками. В свою чергу банки у яких заключені договори мають змогу отримувати, на етапі розгляду кредитної заявки, з бюро кредитних історій відомості про потенційного позичальника та його посадових осіб. Якщо банк має відомості, що потенційний позичальник мав прострочки в інших банках, то як правило він відмовляє в кредитуванні, зменшуючи власні ризики.

Таким чином, кредитний механізм у сфері корпоративного бізнесу необхідно розглядати як сукупність форм кредитування, методів, важелів та інструментів передачі у тимчасове користування вільних ресурсів корпоративним клієнтам банку, втілення якого пов'язано з правовою і інституціональною інфраструктурою ринку корпоративного кредитування. Кредитна діяльність банків сфери корпоративного бізнесу є другим за обсягами сегментом банківської діяльності в Україні (на першому місці роздрібне кредитування), що сприяє розвитку промислового сектору, збільшенню робочих місць, підвищенню життєвого працівників. Низка проблем, існуючих у сфері корпоративного кредитування, вимагає подальших розробок і впровадження, дієвих, ефективних методів управління корпоративним бізнесом як на макрорівні, так і на рівні комерційних банків.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА АТ «А-БАНК» ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЙОГО МІСЦЯ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Значна кількість комерційних банків в Україні позиціонують себе в якості універсальних, намагаючись продавати широкий спектр різноманітних банківських послуг і продуктів. Одним із напрямків кредитної діяльності є співпраця банків з юридичними особами – корпоративне кредитування, яке має задовольняти потреби обох сторін, банк розміщує власні (залучені) кошти, отримуючи прибуток, а корпоративні клієнти мають змогу за рахунок кредиту оновлювати основні засоби, впроваджувати нові технології та логістику, поповнювати оборотні кошти, залучаючи нових працівників тощо. В реаліях сьогодення корпоративне кредитування є ключовим аспектом розвитку середнього та великого бізнесу в Україні, які зазнають фінансових проблем через коливання валютних курсів, зміну попиту на власну продукцію, введення карантинних обмежень через епідемію COVID-19, не маючи змоги самостійно їх подолати. В свою чергу банки повинні адекватно оцінювати ризики по різних галузях економіки, а також по кожному підприємству позичальнику, зважаючи на наявність по системі значних обсягів непрацюючих кредитів.

За офіційною інформацією – «відкрите акціонерне товариство «АКЦЕНТ-БАНК» (далі – АТ «А-БАНК» або Банк) працює на банківському ринку з 1992 року. Діяльність Банку ґрунтується на чинному законодавстві та ліцензіях. Місцезнаходження Банку: 49074, Україна, м. Дніпро, вул. Батумська, 11. Ліцензія НБУ № 16 від 26.10.2011 р.» [19].

Основними реквізитами АТ «А-БАНК», наведеними на рис. 1.1 (його повна назва, юридична адреса, ЄДРПОУ, МФО, офіційний сайт) є:

Реквізити	 А-Банк
Юридична назва	Акціонерне товариство «Акцент-Банк» (А-Банк)
МФО	307770
ЄДРПОУ	14360080
SWIFT	UKCBUAUK
Головний офіс	49074, м. Дніпро, вул. Батумська, 11
Email	help@a-bank.com.ua 776 www.a-bank.com.ua

Рисунок 2.1 – Основні реквізити АТ «А-БАНК»

* - складено автором на основі [19]

Загальні контакти і реквізити АТ «А-БАНК» описані у додатку Г.

Першу реєстрацію фінансової установи в Україні було проведено у 1992 році з назвою Київприватбанк, а правонаступником після реорганізації став

ВАТ «Український кредитний банк». Після фінансових труднощів, у 2006 р. до ВАТ «Український кредитний банк» було введено Національним банком України з метою «оздоровлення» тимчасову адміністрацію.

Протягом 2007 року у банку з'явилися нові власники - «група фізичних осіб, зокрема, Віктор Медведчук та Ігор Суркіс, продала 37,5% акцій власникам Приватбанку. Нові співвласники також розмістили в установі гарантійний депозит, який згодом переоформили в статутний капітал» [19].

Шляхом ребрендингу в березні 2007р. фінансова установа перейменована в «Акцент-Банк» (АТ «А-Банк»), з перенесенням головного офісу з Києва до Дніпропетровську. А заключний етап зміни власників відбувся у вересні 2015 р. шляхом викупу «братами Суркісами 96% акцій «А-Банку» у Приватбанку» [19].

За повідомленням НБУ, «акціонерами Банку, склад яких у 2020 році зазнав змін, є фізичні особи-резиденти. Істотну участь у статутному капіталі АТ «А-БАНК» мають громадяни України: пан Суркіс Ігор Рахмільович, що володіє 33,2291% акцій, пан Суркіс Григорій Михайлович, якому належить 32,9914% акцій та пані Суркіс Світлана Григорівна й пані Суркіс Марина Ігорівна, кожній з яких належить по 16,8897% акцій» [19].

Позиціонуючи себе як універсальний, АТ «А-БАНК», пропонує широкий спектр банківських продуктів (послуг), пов'язані з виплатою «пенсій, заробітної плати та грошової допомоги працівникам як бюджетних установ, так і пересічних громадян, кредитування фізичних і юридичних осіб, обслуговування поточних і депозитних рахунків клієнтів» [20].

АТ «А-БАНК» є «учасником програми державної підтримки сільськогосподарських підприємств, має статус системно важливого банку та входить до переліку об'єктів критичної інфраструктури в банківській системі України» [20].

Банк співпрацюючи з рейтинговим агентством - "Кредит-Рейтинг" спромігся отримати кредитний рейтинг - uaAA-, при прогнозі – стабільний. Відповідно рейтинг депозитів на позначці "4" (висока надійність).

На вимогу законодавства АТ «А- БАНК» в останні три роки проводив зовнішній аудит, користуючись послугами компанії аудиторів ПрАТ «КПМГ-Аудит», яка перевіряла на предмет достовірності консолідовану звітність банку, що підтверджено відповідним звітом (Додаток А).

«Планомірно впроваджуючи стратегію розвитку, АТ «А-БАНК» насамперед розвиває роздрібний бізнес. Наразі Банк зосередився на напрямках, пов'язаних з організацією якісного операційного процесу, впровадженням нових і сучасних аналітичних і ІТ-платформ, розвитком сервісу, підвищенням якості обслуговування тощо. Концепція роздрібногo бізнесу АТ «А-БАНК» будується на підході, за яким клієнт та його актуальні потреби визначають пропозицію. В поточному році Банк розпочав надання нової послуги – інкасація коштів та перевезення валютних цінностей» [19].

Банк здійснюючи міжнародне співробітництво приймає участь у «міжнародній міжбанківській платіжній системі SWIFT, призначеній для здійснення міжбанківських розрахунків у іноземній та національній валютах, як на користь клієнтів, так і в інтересах Банку, та міжнародних системах

термінових грошових переказів «Welsend», «Western Union», «MoneyGram», «RIA», призначених для здійснення міжнародних міжбанківських переказів готівкових коштів на користь клієнтів» [20].

Для аналізу основних показників діяльності АТ «А- БАНК» та визначення його місця в банківській системі держави, необхідно порівняти в динаміці та структурі показники діяльності банку з показниками всієї банківської системи України, визначивши основні тенденції змін та перспективи розвитку, зокрема і в напрямку корпоративного кредитування.

Так, НБУ інформує - «протягом IV кварталу банки продовжили нарощувати гривневий кредит ний портфель бізнесу та населенню – статистика свідчить, що відновлення в багатьох сегментах є стійким. Найвищі темпи зберігаються в сегменті іпотечного кредитування – там обсяги видачі нових кредитів порівняно з кризовим першим півріччям більш як подвоїлися. Відсоткові ставки за депозитами залишалися на тому ж рівні, тоді як за кредитами помірно знизилися. Така тенденція, ймовірно, триватиме протягом 2021 року, що поступово звужуватиме процентну маржу банків. Операційні доходи сектору продовжують стрімко зростати, що свідчить про відновлення попиту на банківські послуги, а отже, й економічної активності. Банки істотно збільшили відрахування до резервів за активними операціями наприкінці року. Загалом протягом року відрахування до резервів за кредитами зросли майже вдвічі у грошовому вимірі, проте залишалися помірними відносно кредитного портфеля. Ключовим ризиком банків протягом 2021 року залишається кредитний – загрози для платоспроможності окремих секторів та компаній, спричинені пандемією, залишаються високими» [20].

За останні кілька років НБУ застосував політику оздоровлення української фінансової системи, що підтверджено даними рис. 1.2. Згідно якого протягом 2016-2020 р. кількість банківських установ зменшилась на 44 пункти [21].

	2016	2017	2018	2019	2020
Платоспроможні	96	82	77	75	73
Зміна	-21	-14	-5	-2	-2
Державні**	6	5	5	5	5
Зміна	-1	-1	0	0	0
Іноземні	25	23	21	20	20
Зміна	0	-2	-2	-1	0
Приватні	65	54	51	50	48
Зміна	-20	-11	-3	-1	-2

* Кількість наведено на кінець відповідного періоду.

** У тому числі Приватбанк.

Рисунок 2.2 – Зміна кількості банків України за період 2016-2021р.

* - складено автором на основі [21]

Найбільше зменшення сталося в групі приватних банків, кількість зменшилась на 37 установ, за відповідний період. Група державних банків практично не зазнала змін (зменшення на 2 пункти). Станом на 31.10.2021 року АТ «А-БАНК» належав до групи платоспроможних банків України.

Показниками, за якими, в першу чергу аналізують банківську систему і рейтинують банки що входять до неї, є загальні активи (рис. 2.3), чисті активи за групами банків (рис. 2.4), структура зобов'язань, показники власного капіталу та прибутковість.

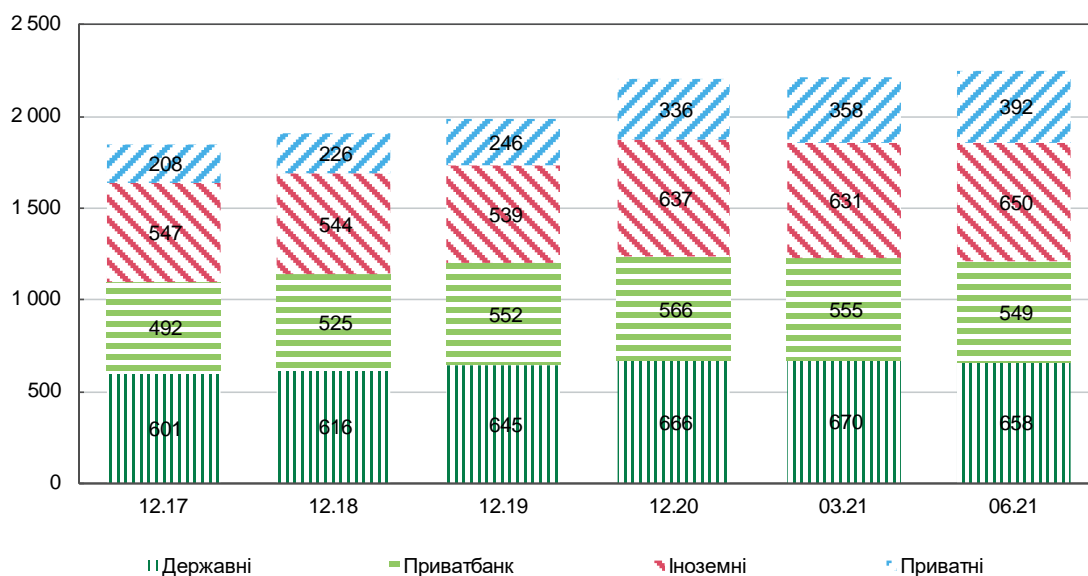

Рисунок 2.3 – Загальні активи банківської системи України за 2017-2021 рр., млрд. грн.

* - складено автором на основі [22]

Так, станом на 30.06.2021 р. активи всієї банківської системи України, склали 2249 млрд.грн., збільшившись за останні чотири роки з 1848 млрд. грн. (за 2017 р.) до 2205 млрд. грн. (2020 р.), тобто на 357 млрд. грн., або на 19%. Постійний ріст активів є позитивним результатом (рис. 1.3).

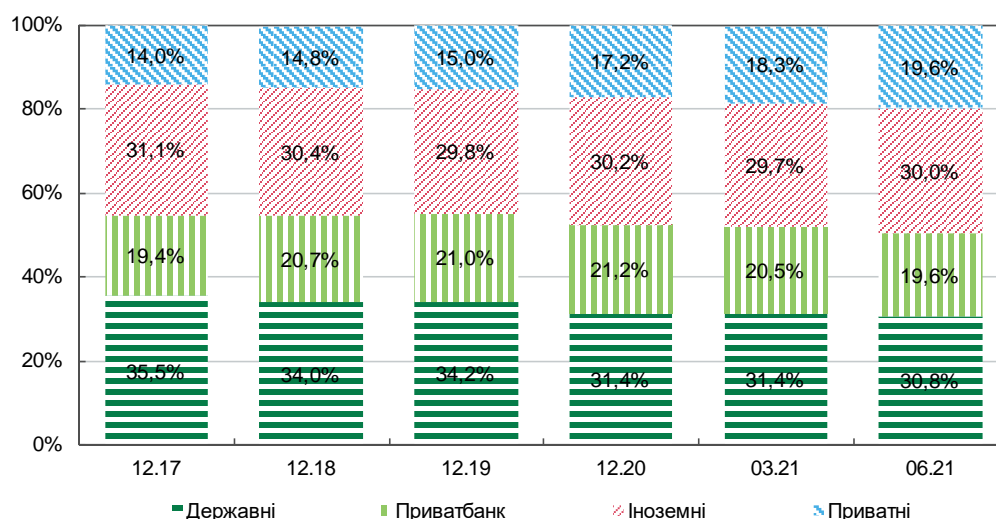

Рисунок 2.4 – Розподіл чистих активів за групами банків банківської системи України за 2017-2021 рр.

* - складено автором на основі [21]

Так, рейтингуючи показник загальних активів, АТ «А-БАНК», маючи 9,225 млрд. грн. знаходиться на 21 місці.

Щодо показника чистих активів за групами банків - група приватних банків (АТ «А-БАНК» відноситься саме до них) за 2020 рік збільшила свою присутність на 2,3%, з 15,0% до 17,3% в структурі банківської системи (рис. 2.4).

Незважаючи на те, що група приватних банків має найменшу долю в структурі системи, але слід вважати прийнятною позитивну динаміку цього показника (рис. 2.4). З обсягом чистих активів 0,588 млрд. грн. АТ «А-БАНК» знаходиться на 28 місці.

Після проведення стрес-тестів у 2020 році, український регулятор (НБУ) виявив, що потреба у збільшенні капіталу банків складає більш ніж 100 млрд. грн., а рівень загальної проблемної заборгованості по кредитах банківської системи перевищив 50%. У банків наявна курсова проблема – необхідність повернення термінових валютних депозитів, на фоні зниження платоспроможності клієнтів за валютними кредитами, що призвело до необхідності підйому ставок за валютними кредитами, або залучення коштів на міжбанківському ринку та у материнських структур.

Обсяги корпоративних кредитів зменшилися «як у національній валюті (на 7,3%, або на 35,1 млрд грн), так і в іноземній (на 19,2%, на 76,9 млрд грн)» [21].

«Середні ставки за кредитами суб'єктам господарювання, по інформації НБУ, у гривнях зменшилися на 1,0 ст. п. до 9,5% річних, а по кредитах фізичним особам – на 1,9 пунктів до 30,9% річних. Вартість валютних кредитів бізнесу становила близько 5% річних» [21].

Дефолтні позики корпоративним клієнтам в загальному кредитному портфелі банків склали:

- АТ «Приватбанк» - 215 млрд грн (95% кредитного портфеля);
- АТ «Ощадбанк» – 86 млрд грн (65% кредитного портфеля);
- АТ «Укрексімбанк» – 70 млрд грн (53% кредитного портфеля);
- АТ «Укргазбанк» – 6 млрд грн (14% кредитного портфеля).

Загальний обсяг непрацюючих кредитів (NPL) у системі склав 581 млрд грн (а частка в загальному портфелі – 51%). Із даної суми на державні банки припадає 415 млрд грн, тобто 71% від загального NPL.

За 2020 рік збільшення кредитів фізособам відбулося на 4,7% (або на 9,3 млрд. грн.), і загальний обсяг склав 205,3 млрд. грн. Із даних обсягів кредитування в гривні збільшилося на 32,6 млрд. грн. (на 24,1%), а в іноземній валюті скоротилось на 23,3 млрд. грн. (на 38,4%). Середньозважена відсоткова ставка у гривні фізичним особам зросла до 35,8%.

«Обсяг дефолтних позик населенню у кредитному портфелі Укрексімбанку становив 2 млрд грн (89%), Укргазбанку – 4 млрд грн (56%), Ощадбанку – 5 млрд грн (45%), ПриватБанку – 27 млрд грн (38%)» [22].

Банкрутство 50 фінансових установ у 2014-2020 р. призвело до втрат всієї банківської системи в обсязі 230 млрд. грн. або 9% ВВП держави.

На фоні пандемії COVID-19, попит населення та бізнесу на кредити зменшувався, що призводило до зниження кредитного портфеля деяких банків.

Аналіз структури «зобов'язань банківської системи дає можливість отримати інформацію про склад та структуру основних складових банківських ресурсів в динаміці» [22] (рис. 2.5).

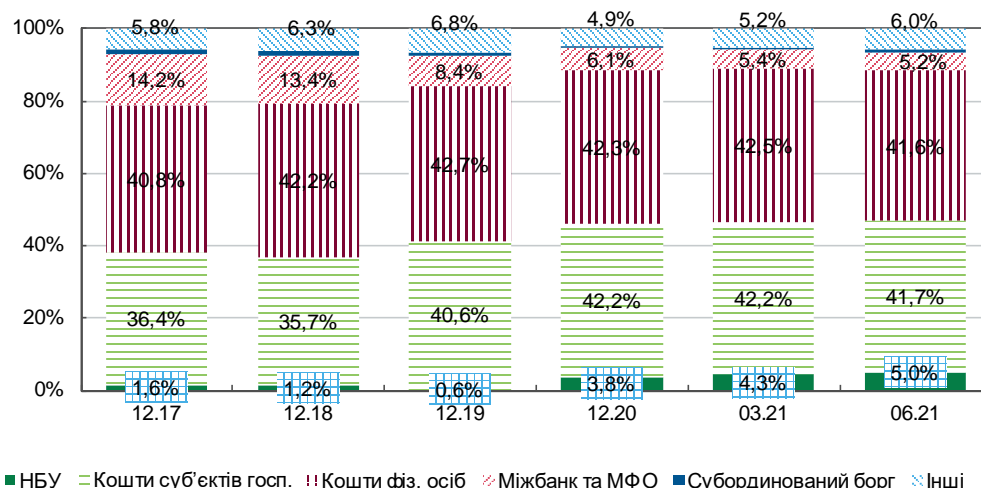

Рисунок 2.5 – Структура зобов'язань банківської системи України в динаміці за 2017-2021 рр.

* - складено автором на основі [22]

Найбільшою складовою в структурі пасивів є кошти фізичних осіб, обсяг яких протягом останніх чотирьох років знаходиться в рамках 40-43%. Наступною складовою є кошти юридичних осіб, доля яких в загальному обсязі збільшилась з 36,4% (в 2017 р.) до 42,2% (в 2020 р.). На рис. 2.5 спостерігається зменшення міжбанківського кредитування, як ресурсу поповнення пасивів банківської системи (зменшення з 14,2% у 2017 р. до 6,1% у 2020 р.).

Так обсяг депозитів, що залучені банківською системою на кінець 2020 року склали 1348,13 млрд грн., а АТ «А-БАНК», з показником 6,334 млрд. грн., відповідно знаходився на 18 місці.

«Фінансовий результат та рентабельність капіталу за 2019-2021 рр. по банківській системі представлені на рис. 2.6» [22].

Згідно даних НБУ «з квітня 2020 року на банківському ринку України були відчутними наслідки пандемії та введених карантинних заходів щодо скорочення кредитного портфеля та зниження прибутковості. Водночас, на відміну від попередніх криз, зростали обсяги депозитів населення та бізнесу. Національний банк продовжує сприяти комфортному проходженню банками та позичальниками поточної кризи, але потребує належної оцінки ризиків учасниками ринку та вже наступного року проаналізує якість проведених реструктуризацій. 2020 року банки України отримали 41,3 млрд. грн. чистого прибутку, що на 29% менше за аналогічний період минулого року, коли банківський сектор заробив 58,4 млрд. грн. Коронакриза погіршила фінансовий стан банків, проте менш відчутно, ніж очікувалося навесні 2020 року. Кількість збиткових банків не зростає. У 2020 році з 73 платоспроможних банків 65 були прибутковими та отримали чистий прибуток 47,7 млрд. грн., що перекрило збитки 8 банків на загальну суму 6,4 млрд. грн» [21]

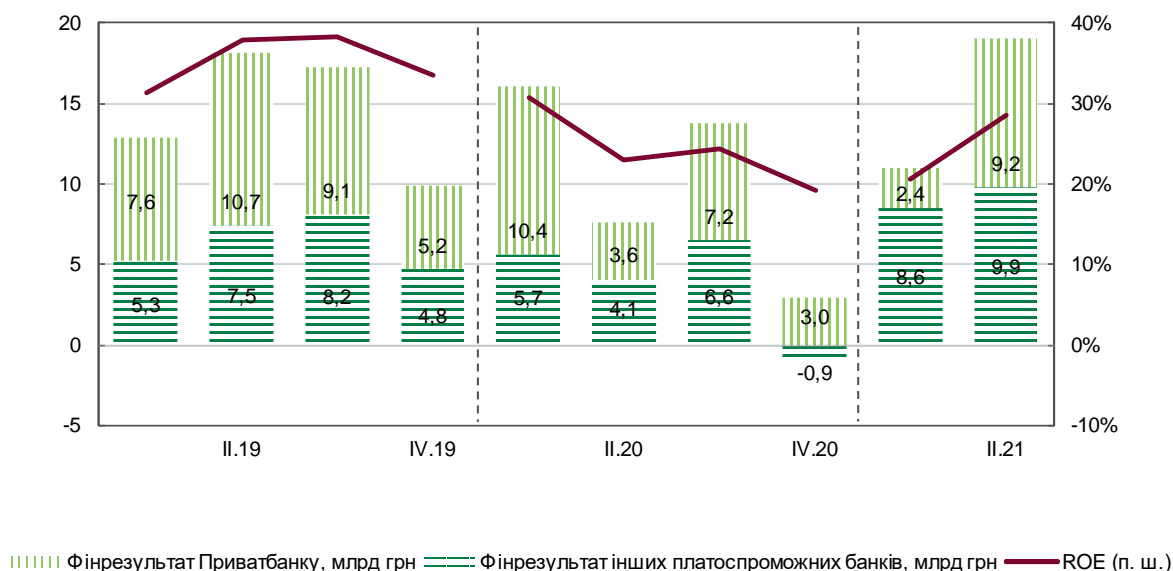

Рисунок 2.6 – Фінансовий результат і рентабельність капіталу банків за 2019-2021 рр., млн. грн, за

* - складено автором на основі [22]

Таким чином, банки України проходили коронакризу протягом 2020 р. з впевненістю та із значним запасом міцності. Безумовно спостерігався загальний спад бізнесової активності, що проявилось, в тому числі, у зниженні вартості фондування, але банківська система залишилася високоприбутковою. Тому за результатами останнього року операційна доходність банків залишилась високою, а збитки по кредитам не надмірними.

АТ «ПРИВАТБАНК» - лідер по прибутку за 2020 рік, сформувавши 61% всього прибутку по системі (25,3 млрд грн.), а відповідно п'ять найприбутковіших банків з рейтингу сформували 89% прибутку.

«Найгіршим фінансовий результат був у IV кварталі 2020 року через підвищені відрахування до резервів. У жовтні-грудні 2020 року чистий фінансовий результат банків склав 3,7 млрд. грн, що на 73% менше від результату III кварталу 2020 року і на 63% менше, якщо порівняти з аналогічним кварталом 2019 року» [21].

Капітал АТ «А-БАНК» на 31.12.2020 р. наявний у обсязі 1239,14 млн. грн. (22 місце), а з чистим прибутком в обсязі 299,7 млн. грн., банк займає 17 місце в загальному рейтингу. Рентабельність капіталу АТ «А-БАНК» дорівнювала 24%, що відповідає наявній динаміці по системі (рис. 2.6).

Розглянувши основні показники, за якими аналізують та порівнюють в динаміці комерційні банки, слід звернути увагу на деякі додаткові параметри, які дадуть більш детальну характеристику банківської системи та місця АТ «А-БАНК» в ній (кількість структурних підрозділів, облікова чисельність працівників, кількість платіжних карток).

Так, інформація щодо кількості відділень по банківській системі за 2017-2020 рр. представлена на рис. 2.7.

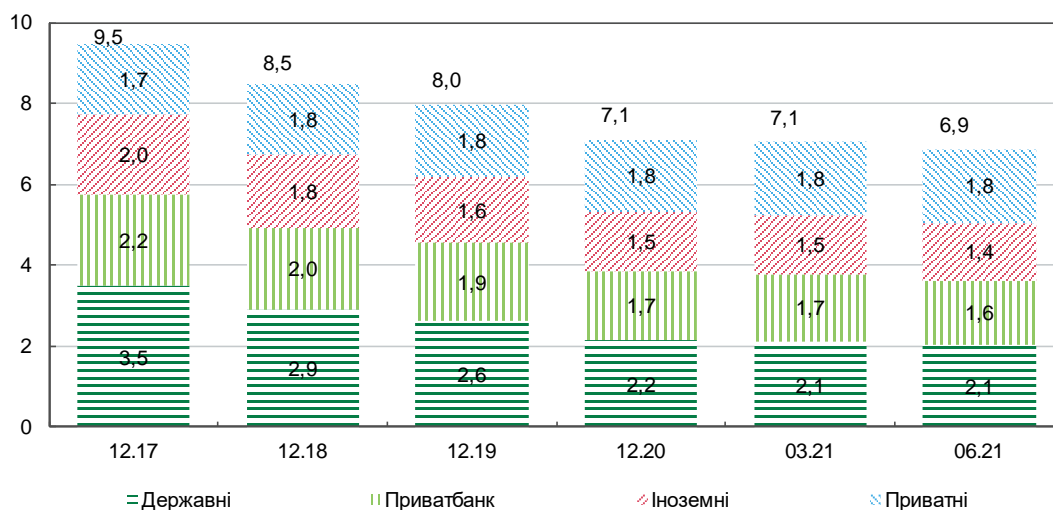

Рисунок 2.7 – Кількість структурних підрозділів банків банківської системи України за 2017-2020 рр

* - складено автором на основі [21]

Інформація рис. 2.7 дає змогу підтвердити той факт, «що НБУ активно сприяє зменшенню кількості фінансових установ в банківській системі шляхом їх виведення з ринку. Так, кількість структурних підрозділів в банківській системі за останні чотири роки постійно зменшується. Група приватних банків на протязі останніх чотирьох років практично не зменшила кількість власних підрозділів (на фоні зменшення кількості приватних банків на 17 одиниць), що говорить про те активний розвиток тих приватних фінансових установ які залишились на ринку» [22] (рис.2.7).

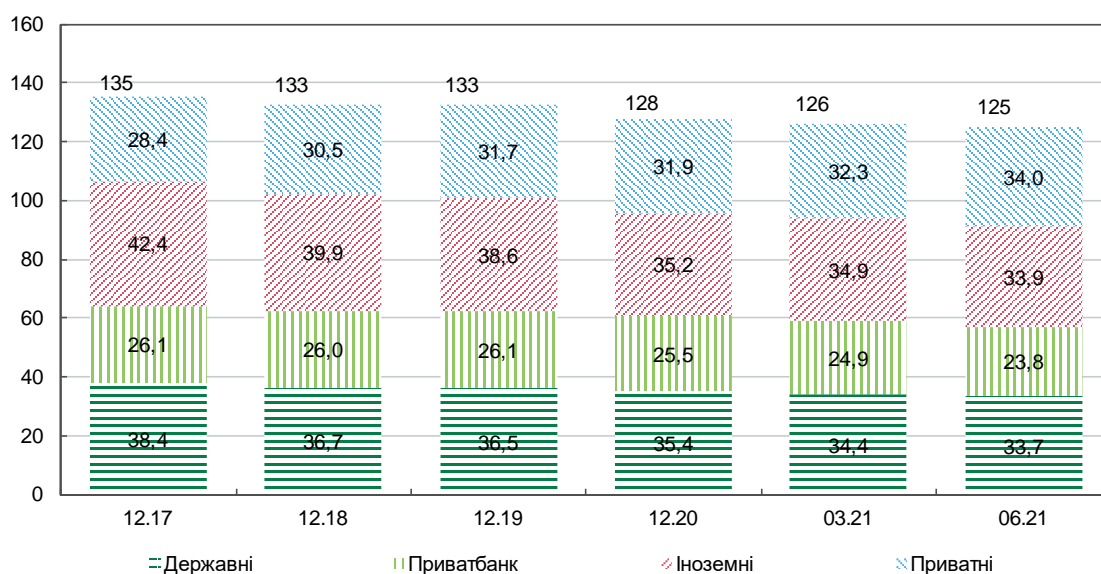

Рисунок 2.8 – Облікова чисельність штатних працівників банківської системи станом на 30.06.2021р.

* - складено автором на основі [21]

За інформацією НБУ «загальнонаціональна регіональна мережа АТ «А-БАНК» станом на початок II кварталу поточного року налічувала 234 відділення, які є представниками Банку в регіонах, провідниками єдиної банківської стратегії розвитку, засобом своєчасного оперативного обслуговування клієнтів, а також додаткового залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів» [22].

На кінець 2020 р. АТ «А-БАНК» з наявними 233 відділеннями займав 6 місце по системі.

«Цілком зрозуміло, що зменшення кількості банків призведе до скорочення штатних працівників, що проілюстровано на рис. 2.8. Станом на кінець 2017 року чисельність банківських працівників в банківській системі України складала 135 тис. чол. А на кінець 2020 року цей показник склав 128 тис. чол., тобто зменшився на 7 тис. чол.» [22].

У штаті АТ «А-БАНК» мав 2225 співробітників (на кінець 2020 року), що дало йому змогу зайняти 14 місце по системі за цим показником.

Розвиток ІТ-технологій банківського сектору ототожнюється з розвитком бізнесу платіжних карток, що характеризується розрахунком активних платіжних карток (рис. 2.9.).

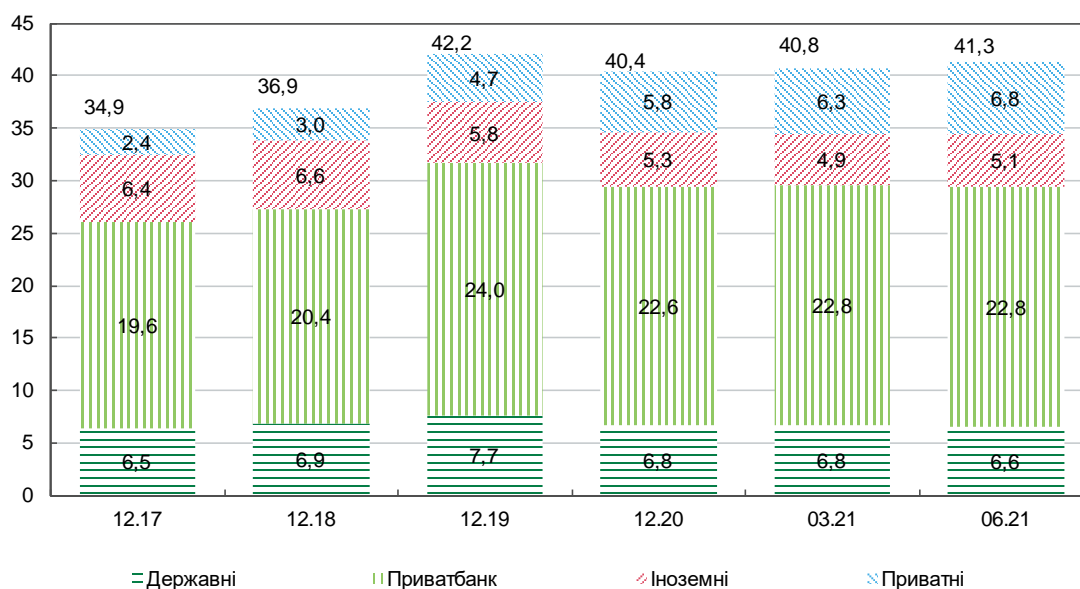

Рисунок 2.9 – Кількість активних платіжних карток за групами банків, млн. од станом на 30.06.2021р.

* - складено автором на основі [21]

За інформацією АТ «А-БАНК» - «розвиток карткового бізнесу будується на співпраці з МПС Visa та MasterCard в статусі принципового учасника. АТ «А-БАНК» першим у світі запустив сервіс Share.CreditCard – це унікальна технологія, яка надає можливість клієнтам миттєво поділитися коштами зі своїми близькими та рідними із зазначенням ліміту на використання коштів та періоду використання картки. Крім того, клієнти Банку – користувачі iPhone, Apple Watch, iPad і Mac мають можливість здійснювати покупки як в

магазинах, так і в додатках, а також на вебсайтах завдяки Apple Pay та Google Pay» [21].

За показником активних карток (0,523 млн. од), АТ «А-БАНК» займав 8 місце в Україні.

Наступним етапом характеристики місця АТ «А-БАНК» в банківській системі є аналіз доходності та формування прибутку фінансової установи за останні чотири роки.

«Фінансовий результат діяльності для банківської установи вважається найважливішим показником діяльності. Обсяг прибутку може характеризувати надійність і фінансову стійкість установи, він необхідний при створенні резервних фондів, стимулюванні персоналу і менеджменту шляхом вдосконалення власних продуктів і операцій на ринку, а також скороченні витрат і підвищенні якості послуг, що пропонує банківська установа» [21].

Згідно сучасної економічної теорії «виділяються три основні підходи до визначення сутності фінансового результату:

як різниця між загальною вартістю майна та сумою його зобов'язань і додаткових внесків власників за звітний період (чисті активи підприємства);

як приріст власного капіталу за звітний період;

як різниця між доходами та витратами діяльності» [18].

«У сучасних економічних умовах саме третій підхід для дослідження фінансових результатів банківської діяльності є пріоритетним, оскільки дає змогу виявити фактори впливу на фінансовий результат. Доходи банку - це загальна сума грошових коштів, що надходять до банку в результаті здійснення активних операцій та надання інших банківських послуг. Витрати банку - це загальна сума грошових коштів, що витрачаються банком у процесі здійснення діяльності щодо залучення коштів та інших видів діяльності. Доходи і витрати виникають за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю банку» [18].

Згідно повідомлення АТ «А-БАНК» «Найбільшу питому вагу в обсягах доходів (витрат) банку займають процентні доходи (витрати), отримані (сплачені) банком за використання грошових коштів, їх еквівалентів, сум, що заборговані (залучені банком). Комісійні доходи і витрати виникають за наданими (отриманими) послугами. Зазвичай комісії є фіксованими. їх також можна обчислювати пропорційно сумі активу або зобов'язання. Часові терміни, як за процентними доходами (витратами), не враховуються. Інші види доходів (витрат) відповідають економічному змісту розділу, за яким вони обліковуються. Так, прибутки (це доходи) і збитки (витрати) від торговельних операцій характеризують результат від операцій з купівлі (продажу) різних фінансових інструментів» [20].

Відповідно діючого законодавства «фінансові результати діяльності комерційного банку відображаються у Звіті про фінансові результати (Звіт про прибутки та збитки) відповідно до Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затвердженої постановою Національного банку України від 24.10.2011 р. № 373. Метою складання Звіту про фінансові результати є надання користувачам інформації про доходи,

витрати, прибутки і збитки від діяльності банківської установи за відповідний період. Звіт про прибутки та збитки ґрунтується на концепції грошових потоків за доходами та витратами, які групуються за їхнім економічним характером. Прибуток є основним внутрішнім джерелом збільшення власного капіталу комерційного банку і ресурсів для зростання його активних операцій. При цьому, прибуток є постійно відтворюваним джерелом, на відміну від інших внутрішніх джерел формування капіталу» [23].

Динаміку доходів, витрат і прибутку за 2016-2020 роки, АТ «А-БАНК» та їх аналіз за 2018-2020 р. наведені на рис. 2.10, табл. 2.1-2.2.

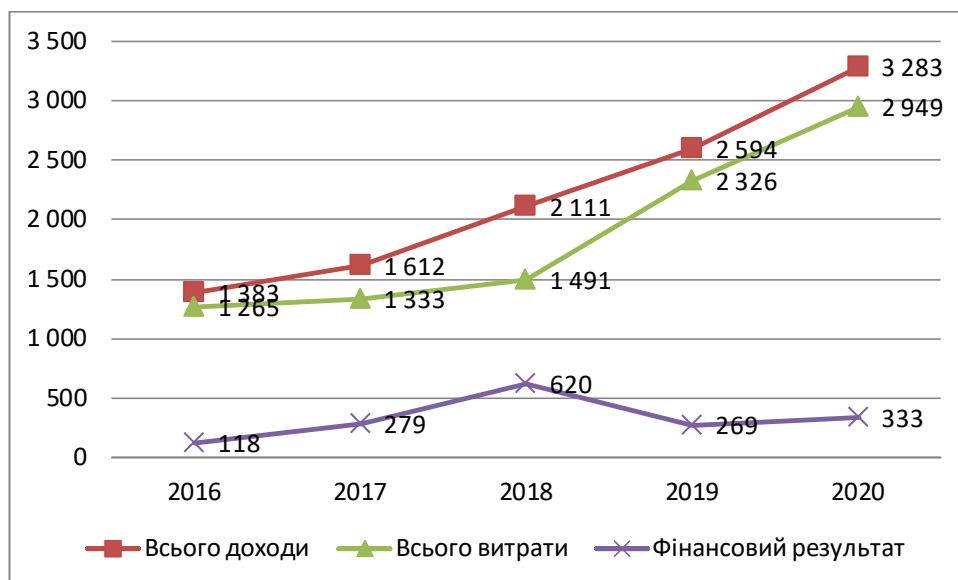

Рисунок 2.10 – Динаміка основних складових прибутку АТ «А-БАНК» за 2016-2020 роки (тис. грн.)

* - складено автором на основі [20]

За останні п'ять років доход АТ «А-БАНК» мав тенденцію до зростання, збільшившись з 1383 тис. грн (2016 р.) до 3283 тис. грн (2020 р.) Динаміка зміни витрат за період 2016-2018 рр. була незначною, при тому, що їх обсяг значно виріс у 2019-2020 рр., що пов'язано з активним розвитком відділень банку та банківським кредитуванням.

Як бачимо з табл. 2.6, «вісімдесят відсотків доходів АТ «А-БАНК» за 2020 рік склали процентні доходи, обсяг яких за 2020 рік збільшився на 582,57 тис. грн., або на 28,42%. За 2019 рік темп росту даного показника склав лише 19,21%, або 330,27 тис. грн. Наступним за долею в структурі доходів (за 2020 рік – 16,2%) є показник комісійних доходів, які за 2019 рік зросли на 59,53%, або на 156,29 тис. грн. За 2020 рік темп росту був меншим – лише 27,21%, або 113,98 тис. грн. Загальний показник доходів АТ «А-БАНК» за 2019 рік збільшився на 22,91%, або на 483,52 тис. грн., а за 2020 рік на 26,52% (на 688,03 тис. грн.) і досяг обсягу 3282,52 тис. грн.» [20].

Таблиця 2.1 – Аналіз динаміки доходів АТ «А-БАНК» за 2018-2020 рр. (тис.грн.)

Показник	2018	2019	2020	2019-2018		2020-2019	
				Абс. приріст	Темп приросту	Абс. приріст	Темп приросту
Процентні доходи	1719,32	2049,59	2632,16	330,27	19,21	582,57	28,42
Комісійні доходи	262,55	418,84	532,82	156,29	59,53	113,98	27,21
Результат від переоцінки та від операцій з купівлі-продажу	27,89	36,06	41,87	8,17	29,29	5,81	16,11
Інші операційні доходи	45,32	41,61	28,99	-3,71	-8,19	-12,62	-30,33
Інші доходи	12,22	16,3	33,13	4,08	33,39	16,83	103,25
Повернення списаних активів	43,67	32,09	13,55	-11,58	-26,52	-18,54	-57,78
Всього доходи	2110,97	2594,49	3282,52	483,52	22,91	688,03	26,52

* - складено автором на основі [20]

Збільшення процентних витрат АТ «А-БАНК» у 2018-2020 рр. відбулося приблизно в два рази з 449,3 тис. грн до 810,7 тис. грн. Відповідно, у 2019 р. обсяг даного показника зріс на 30,3%, тобто на 136,3 тис. грн., а за 2020 р. на 38,4% (на 225 тис. грн.). А доля процентних витрат загальної структури 2020 року склала 27%.

Ріст комісійних витрат за 2019 рік склав 70,8% (на 54,89 млн. грн.), а за 2020 р. на 40,5% (на 53,6 тис. грн.)

«Загальні витрати АТ «А-БАНК» за 2019 рік зросли на 56,03%, а за 2020 рік на 26,82%., що є позитивною тенденцією. Прибуток АТ «А-БАНК» має неоднозначну динаміку, так за 2018 рік банк отримав 620,39 тис. грн. прибутку, що більше ніж у два рази від прибутку отриманого в 2019 році (268,71 тис. грн.) та у 2020 році (333,05 тис. грн). Темпи росту доходу АТ «А-БАНК» за 2020 рік склали 26,52%, а витрат 26,82%, що говорить про наявність проблем у банку з отриманням доходів і забезпеченням їх постійного зростання. Основним фактором зменшення прибутку банку є формування резервів для забезпечення своєї діяльності» [20].

«Для належного управління прибутковістю своєї діяльності АТ «А-БАНК» повинен організувати належний контроль за:

- структурою активів (контролювати співвідношення продуктивних і непродуктивних активів);
- ефективністю управління доходністю (прибутковістю) кредитного портфеля та окремо портфеля цінних паперів;

- розмірами комісійних в одиниці продуктивних активів;
- покриття доходами наявних відсоткових і управлінських витрат (тобто ефективний контроль в поелементному розрізі, наприклад - операційні видатки і витрати, або видатки на оплату праці)» [20].

Таблиця 2.2 – Аналіз динаміки витрат і прибутку АТ «А-БАНК» за 2018-2020 рр., (тис.грн.)

Показник	2018	2019	2020	2019-2018		2020-2019	
				Абс. приріст	Темп приросту	Абс. приріст	Темп приросту
Процентні витрати	449,33	585,7	810,74	136,37	30,35	225,04	38,42
Комісійні витрати	77,55	132,44	186,02	54,89	70,78	53,58	40,46
Інші операційні витрати	146,83	97,93	192,16	-48,90	-33,30	94,23	96,22
Загальні адміністративні витрати	632,65	811,03	985,31	178,38	28,20	174,28	21,49
Відрахування в резерви	58,01	640,29	740,26	582,28	1 003,76	99,97	15,61
Податок на прибуток	126,22	58,39	34,98	-67,83	-53,74	-23,41	-40,09
Всього витрати	1490,58	2325,77	2949,47	835,19	56,03	623,70	26,82
Фінансовий результат	620,39	268,71	333,05	-351,68	-56,69	64,34	23,94

* - складено автором на основі [20]

Як зазначалося вище за 2020 рік процентні доходи АТ «А-БАНК» склали 80% загальних доходів банку. Тому виникає необхідність проаналізувати основні складові, які генерують доходну частину бізнесу банку – структуру статей активу і місце в ній кредитної складової.

Законом України «Про банки і банківську діяльність» до кредитних операцій банку віднесено:

розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик;

здійснення операцій на ринку цінних паперів від свого імені;

надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;

придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог та прийом платежів (факторинг);

лізинг» [11].

Ілюстрація основних складових активів АТ «А-БАНК» наведена на рис. 2.11, що дало можливість слідкувати за рухом кредитного портфелю, зміною динаміки і структури його за останні роки (табл. 2.3-2.4).

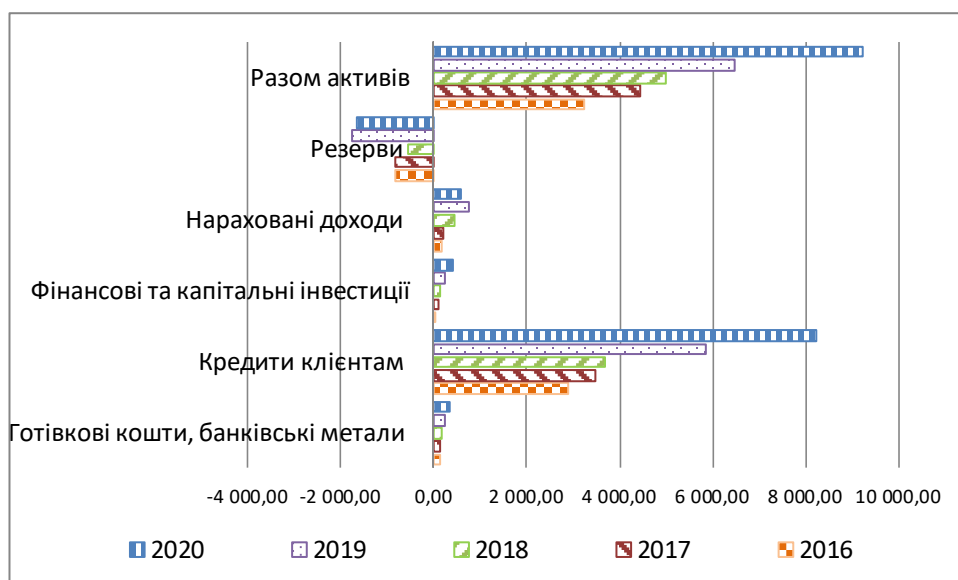

Рисунок 2.11 – Основні складові активу балансу АТ «А-БАНК» за 2016-2020 роки (млн.грн.)

* - складено автором на основі [20]

Згідно рис. 2.11 за останні роки активи АТ «А-БАНК» показали стабільний ріст. Аналогічна ситуація з показником кредитів клієнтам.

Таблиця 2.3 – Аналіз динаміки основних статей активу балансу АТ «А-БАНК» за 2018-2020 рр. (млн.грн.)

Показник	Роки			Абсолютний приріст	
	2018	2019	2020	2019-2018	2020-2019
Готівкові кошти, банківські метали	181,69	231,27	344,57	49,58	113,30
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	420,00	270,00	585,00	-150,00	315,00
Кошти в інших банках	452,01	477,39	407,57	25,38	-69,82
Кредити клієнтам	3 680,96	5854,01	8 248,66	2 173,05	2 394,65
Цінні папери	28,64	38,88	55,43	10,24	16,55
Фінансові та капітальні інвестиції	154,03	253,66	423,50	99,63	169,84
Нараховані доходи	462,29	775,69	578,90	313,40	-196,79
Резерви	-531,88	-1 755,13	-1 652,93	-1223,2	102,20
Інші активи	140,25	318,33	235,15	178,08	-83,18
Разом активів	4 987,98	6 464,11	9 225,85	1 476,13	2 761,74

* - складено автором на основі [20]

«За 2018-2020 рік обсяг кредитів клієнтам виріс з 3 680,96 млн. грн. до 8 248,66 млн. грн., тобто на 4567,7 млн. грн. або у 2,27 рази, що говорить про активний розвиток банківського кредитування в АТ «А-БАНК». На кінець 2018 року питома вага кредитів клієнтам в балансі АТ «А-БАНК» складала 73,8%, а за 2019-2020 роки цей показник змінився до 90,5% та 79,4% відповідно» [1] (табл. 2.3-2.4).

Позитивною тенденцією є зменшення показника резервів, що за 2020 р. зменшився з обсягу 1 755,1 млн. грн. до обсягу 1 652,9 млн. грн., на 102,2 млн. грн., що говорить про покращення якості кредитного портфелю.

Таблиця 2.4 – Аналіз структури основних статей активу балансу АТ «А-БАНК» за 2018-2020 рр. (млн.грн.)

Показник	2018	Питома вага, %	2019	Питома вага, %	2020	Питома вага, %
Готівкові кошти, банківські метали	181,69	3,64	231,27	3,58	344,57	3,73
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	420,00	8,42	270,00	4,18	585,00	6,34
Кошти в інших банках	452,01	9,06	477,39	7,39	407,57	4,42
Кредити клієнтам	3680,96	73,80	5854,01	90,56	8248,66	89,41
Цінні папери	28,64	0,57	38,88	0,60	55,43	0,60
Фінансові та капітальні інвестиції	154,03	3,09	253,66	3,92	423,50	4,59
Нараховані доходи	462,29	9,27	775,69	12,00	578,90	6,27
Резерви	-531,88	-10,66	-1755,13	-27,15	-1652,9	-17,92
Інші активи	140,25	2,81	318,33	4,92	235,15	2,55
Разом активів	4987,98	100,00	6464,11	100,00	9225,85	100,00

* - складено автором на основі [20]

За 2019 рік доля резервів в структурі балансу АТ «А-БАНК» зростає з 10,7% до 27,2%, що мало статися через стрімкий ріст кредитного портфелю. А відповідно зменшення цього показника за 2020 рік до 17,9% говорить про більш якісну організацію механізму процесу кредитування.

Наступним етапом аналізу діяльності АТ «А-БАНК» є стратегічний матричний «SWOT-аналіз сильних та слабких сторін діяльності банку для формування висновків і пропозицій» [9].

З врахуванням управлінської інформації та інформації з відкритих джерел «про стан і динаміку показників та результатів банківської діяльності визначаються пріоритетні напрями їх подальшого розвитку. В умовах жорстокої конкуренції необхідною умовою розвитку сучасного банку стає оптимізація процесу планування задля завоювання ніші в ринковому банківському середовищі. За такої ситуації стратегічний план стає необхідним елементом забезпечення успішної діяльності банку» [10].

«Стратегічне планування має на меті визначення основних цілей, ідей та стратегії діяльності банку за умов конкретного банківського ринку» [9].

АТ «А-БАНК» у своїй стратегії передбачає, що «банк пропонує сучасні фінансові рішення, керуючись потребами своїх клієнтів. Він зосереджує увагу на обслуговуванні роздрібних клієнтів та підприємств малого й середнього бізнесу. Він розраховує на довгострокову співпрацю та взаємну лояльність у відносинах з Клієнтами й Працівниками» [19].

За допомогою використання «стратегічного аналізу одним з матричних методів стратегічного аналізу є SWOT-аналіз, методика якого ґрунтується на підході, що дає змогу вивчати зовнішнє та внутрішнє середовище банку разом. Врахування внутрішніх можливостей та зовнішньої ситуації, яка склалась на ринку, дає змогу встановити взаємозв'язки між силою та слабкістю, які властиві банку, й зовнішніми загрозами та можливостями. Стратегічний підхід менеджменту банку для прийняття рішення щодо внутрішніх та зовнішніх умов включає об'єднання результатів оцінок внутрішнього та зовнішнього середовища банку з подальшим вибором оптимальної програми розвитку, що найбільш вдало відповідатиме поточній ситуації та дасть змогу найкраще використати сильні сторони банку. Подальшим завданням є реалізація наявних зовнішніх можливостей чи пошук напрямів усунення проблемних місць в роботі банку на даний момент та захист від наявних загроз у зовнішньому середовищі» [24].

Характеристика сильних та слабких сторін, а також можливостей та загроз АТ «А-БАНК» подана в табл. 2.8.

Таблиця 2.5 – Характеристика сильних та слабких сторін, а також можливостей та загроз АТ «А-БАНК»

Сильні сторони	Слабкі сторони
1) солідна фінансова позиція (капіталізація та параметри ризиків); 2) імідж одного з найнадійніших банків; 3) лідерство в сегменті середніх банків з роздрібною бізнесу; 4) відділення в усіх регіонах України; 5) Площинна структура банку 6) Командний стиль роботи 7) Простий продуктовий ряд 8) Затребувані послуги (кредити, депозити) 9) Перебудова роботи в режим онлайн	1) Малий розмір в активах/кредитах до розташованих вище банків; 2) слабка присутність в корпоративному сегменті та найбільших містах; 3) неоднорідна або низька якість сервісу; 4) мала кількість продуктів на клієнта, низька величина активів на працівника; 5) недостатня диверсифікація бізнесу 6) зростання шахрайських транзакцій 7) відсутність іноземних акціонерів та інвесторів
Можливості	Загрози
1) Відновлення економіки після пандемії вірусу COVID-19 та відповідно зменшення відсоткових ставок, що стимулює зростання кредитування; 2) зміна структури банківського сектору, низька активність частини іноземних банків; 3) зростаюче сприйняття клієнтами самообслуговування/online-сервісів. 4) використання технологій, які дозволять конкурувати з основними операторами ринку, 5) переділ ринку. Залучити на обслуговування клієнтів банків, в яких є складнощі через наслідки пандемії 6) можливість роботи з бюджетними організаціями 7) орієнтація на кредитування реального сектора економіки 8) низька заборгованість фізичних осіб, збільшення реальних заробітних плат;	1) Загострення політичного конфлікту; 2) еміграція населення; 3) юридичні зміни, що стосуються банків; 4) протекціонізм на користь державних банків; 5) сегментоване зростання конкуренції; 6) процеси злиття та поглинання в банківському та страховому секторах, що збільшує різницю між лідерами; 7) зниження попиту на банківські послуги; 8) технологічні зміни. 9) Пандемія вірусу COVID-19 10) Фінансова криза, як наслідок - падіння платоспроможності населення і бізнесу 11) Питання інформаційної безпеки 12) Не можливість залучення іноземного фінансування під низький відсоток.

* - складено автором на основі [4]

Так, сильними сторонами АТ «А-БАНК» є «якість його роботи та успіхи на фінансовому ринку. До сильних сторін АТ «А-БАНК» можна віднести наявність широко спектру диверсифікованих банківських послуг,

висококваліфікований персонал з глибокими знаннями у сфері економіки, фінансів та інформаційних технологій, співпрацю зі страховими агентами, відділення у всіх регіонах України, простий продуктовий ряд. Слабкими сторонами є відсутність характерних особливостей та якостей, притаманних іншим банкам, що ставлять банк у несприятливе становище. Слабкі сторони АТ «А-БАНК» полягають у невикористанні всіх потужностей щодо проведення банківської діяльності та залучення потенційних клієнтів, що приводить до неотримання максимально можливого прибутку; відносно малому розміру за активами відносно «великих» банків; малій кількості відділень та банкоматів; слабка присутність в корпоративному сегменті; відсутність іноземних інвесторів» [24].

При розробці особливої уваги потребують «зовнішні можливості та загрози ринку, що не залежать від банку. Використання сприятливих обставин можепривести до отримання переваг, до яких належать збільшення частки ринку, завоювання нових географічних територій, зміцнення репутації, залучення коштів населення та збільшення попиту на кредитні продукти, використання інновацій татехнологій для розроблення нових продуктів та послуг. Зовнішніми загрозами є податковий тиск, законодавчі зміни та регулювання з боку НБУ, велика кількість конкурентів, зокрема банків з іноземним капіталом, політична та економічна нестабільність у країні, уповільнення ринку та зменшення попиту на банківські послуги. Аналізуючи фінансову звітність банку протягом останніх 5 років, відзначаємо, що банку вдалося пережити скрутне становище після 2013 року, пов'язанез нарощенням проблемних поганих кредитів, щоне давали змогу вивільнити ресурси на розвиток та операційну діяльність. Це була остання складна ситуація, після якої банк спромігся наростити активи, кредитний портфель, залучити більше коштів фізичних та юридичних осіб, завдяки акціонеру збільшити статутний капітал, а з 2016 року вийти на прибуток, ане збиток за рік» [18].

Слабкими сторонами АТ «А-БАНК», слід зазначити «поступ в лідируючих позиціях провідним банкам, що мають великі обсяги активів, широку мережу відділень,кредитний портфель державних банків. Частка наукраїнському ринку залишає банк у другій десятці. Нині АТ «А-БАНК» не володіє тим запасом фінансових ресурсів, що може вивести його в лідери серед комерційних банків. Присутність АТ «А-БАНК» в корпоративному сегменті є низькою. Також АТ «А-БАНК» повільними темпами нарощує свою мережу відділень на сході, півдні, цен-тральній частині України, що негативно проявля-ється на залученні потенційних клієнтів. Щодо зовнішніх можливостей, то АТ «А-БАНК» володіє великим потенціалом, за умови докладання значних зусиль в роботі з власним персоналом та клієнтами він зможе досягти щєбільших успіхів у своїй діяльності» [19].

Додатковими можливостями та, відповідно, «значними перевагами в управлінні відносинами з клієнтами є створення центру сприяння залученню іноземних інвестицій та розвитку малого й середнього бізнесу, що становить реальну допомогу підприємствам у залученні інвестицій та розвитку бізнесу» [20] (табл. 2.9).

Таблиця 2.6 – Зведена матриця SWOT-аналізу показників АТ «А-БАНК»

	Можливості	Загрози
Сильні сторони	<i>Поле СиМ (сильні сторони/можливості)</i>	<i>Поле СиЗ (сильні сторони/загрози)</i>
	<p>СиМ2: Широка диверсифікація послуг забезпечує міграцію клієнтів у багатьох напрямках</p> <p>СиМ4: імідж одного з найнадійніших банків та використання сучасних технологій сприятиме зростанню частки ринку</p> <p>СиМ5: простий продуктивний ряд банку дасть змогу залучити клієнтів в період пандемії вірусу COVID-19</p> <p>СиМ6: завдяки значній кількості відділень можливий розвиток співпраці з бюджетними установами</p> <p>СиМ7: за допомогою існуючих продуктів існує можливість кредитувати реальний сектор економіки</p>	<p>СиЗ1: Загрозою є протекціонізм державних банків, проте диверсифікація бізнесу пом'якшить можливий удар</p> <p>СиЗ2: оскільки банк є фінансово стабільним та надійним, він впорається з будь-якими юридичними змінами, що торкатимуться банків.</p> <p>СиЗ3: АТ «А-БАНК» зайняв свою нішу лідера в роздрібному сегменті та має свою клієнтську базу в ньому, тому зростання конкуренції є не таким страшним.</p> <p>СиЗ4: капіталізація, що проводиться акціонерами даватиме змогу зменшувати різницю між лідерами, не потребуючи об'єднання з іншими гравцями ринку.</p>
Слабкі сторони	<i>Поле СлМ (слабкі сторони/можливості)</i>	<i>Поле СлЗ (слабкі сторони/загрози)</i>
	<p>СлМ1: іноземний капітал банку може посприяти відновленню економіки, відновити довіру клієнтів до банківських установ після пандемії вірусу COVID-19</p> <p>СлМ2: за низької активності частини іноземних банків можна залучати корпоративних клієнтів, запропонувавши їм вигідніші умови.</p> <p>СлМ4: зростання серед клієнтів банку користувачів онлайн-сервісами буде поштовхом до покращення та вдосконалення ПЗ.</p> <p>СлМ5: нарощення обсягу активів банку є можливим за рахунок залучення інвестицій.</p> <p>СлМ7: за міграції клієнтів банків можна вийти на нові географічні сегменти, відкривши нові відділення, внаслідок чого з'являться нові робочі місця, а збільшення реальних заробітних плат спонукатиме до меншої ротації персоналу.</p> <p>СлМ8: за низької заборгованості фізичних осіб та зменшення частки проблемних активів банк може вивільнити додаткові ресурси на збільшення кількості та якості продуктів.</p>	<p>СлЗ1: банку потрібно зважати на свою позицію щодо інших банків, оскільки вхід на ринок нових груп злиття та поглинання може збільшити цю різницю.</p> <p>СлЗ2: сегментоване зростання конкуренції може негативно відобразитися на діяльності банку, оскільки він слабо присутній в корпоративному сегменті та великих містах.</p> <p>СлЗ3: за зменшення попиту на банківську продукцію виникає загроза втримання клієнтів, оскільки існує слабкість надання якісного сервісу та підтримки.</p> <p>СлЗ11: неготовність банку, повільне реагування на зовнішні технологічні зміни внаслідок неефективної побудови програмного забезпечення, прогалинах у виконуваних процесах.</p> <p>СлЗ12: відсутність іноземних акціонерів та інвесторів не дає можливостей отримання фінансування під низький відсоток у довгостроковому вигляді.</p>

* - складено автором

До додаткових можливостей слід віднести також «створення умов клієнтам самообслуговування та онлайн-сервісів дає змогу АТ «А-БАНК» будувати злагоджену систему комунікації з користувачами послуг для задоволення найрізноманітніших потреб та швидкого виконання необхідних операцій. На основі цього завдання банк удосконалює канали збуту банківських продуктів та обслуговування своїх клієнтів. Банк освоює інновації та сучасні технології, тому пропонує користувачам все нові можливості інтер-нет-банкінгу. Розвиток таких дистанційних каналів обслуговування є одним зі стратегічних завдань банку, що дасть змогу залучати більшу кількість клієнтів та зменшити витрати щодо ведення операцій традиційним шляхом. Зіставивши виділені сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, можемо створити зведену матрицю, на кожному з полів якої слід розглянути можливі комбінації, а також виділити ті, які впливають на конкурентоспроможність банку» [19]

Згідно табл. 2.6 «поле «Сильні сторони/можливості» є найбільш сприятливим для банку, оскільки за допомогою сильних сторін можна отримати найкращий результат від можливостей. Стратегія «Слабкі сторони/можливості» дає змогу за рахунок можливостей боротися зі слабкими сторонами, що складає внутрішній потенціал. Поле «Сильні сторони/загрози» дає змогу боротися з виникаючими загрозами зовнішнього середовища, використавши свої переваги. Поле «Слабкі сторони/загрози» розглядається як найбільш небезпечне поле, комбінації якого сприятимуть зменшенню конкурентоспроможності» [20].

«SWOT-аналіз не містить остаточної інформації для прийняття управлінських рішень, але дає змогу впорядкувати процес обмірковування наявної інформації з використанням власних думок та оцінок. Матриця SWOT для АКБ «Райффайзен Банк Аваль» дозволяє менеджменту формувати загальний перелік стратегій банку з урахуванням їх особливостей» [25].

«Загалом АТ «А-БАНК» маючи свою окрему позицію на ринку, постійно нарощує прибутки, покращуючи фінансові показники. Його імідж та впізнавання бренду, безумовно, допоможуть банку завойувати прихильність клієнтів, а хороша прорекламованість власних продуктів приверне увагу потенційних покупців. Існуюча стратегія роздрібного бізнесу допомагає банку нарощувати показники кредитного портфелю та стримувати ріст проблемної заборгованості. Запропонована для АТ «А-БАНК» матриця SWOT-аналізу дасть змогу удосконалити процес оброблення та аналізу інформації, сприятиме прийняттю адекватних сучасним вимогам управлінських рішень задля формуванню загальної стратегії АТ «А-БАНК» з урахуванням його особливостей» [19].

3. АНАЛІЗ СТАНУ УПРАВЛІННЯ МЕХАНІЗМОМ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ КЛІЄНТІВ АТ «А-БАНК» З МЕТОЮ ЙОГО ОПТИМІЗАЦІЇ

Для кожної форми кредитування належить відповідний механізм кредитування.

«Під механізмом банківського кредитування розуміється конкретний спосіб організації й використання перерозподільної функції кредиту в частині надання коштів позичальникові в тимчасове користування на основі платності. Механізм кредитування визначається змістом принципів кредитування й забезпечує організацію й застосування їх у практиці організації кредитних відносин» [18].

Для оцінки «стану управління механізмом банківського кредитування корпоративних клієнтів в АТ «А-Банк» необхідно, по перше, визначити тип його кредитної політики» [26]. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 - Аналіз кредитної політики АТ «А-Банк» у 2018-2020 рр., млн.грн.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018-2019		2019-2020	
				Абс. приріст	Темп приросту	Абс. приріст	Темп приросту
Кредити клієнтам, млн. грн.	3 680,96	5854,01	8 248,66	+2173,05	59,03%	2394,65	40,91%
Активи банку, млн. грн.	4 987,98	6 464,1	9 225,85	+1476,13	29,59%	2761,74	42,72%
Питома вага кредитів в активах банку	73,80%	90,56%	89,41%	+17,76%	-	-1,15	-

* - складено автором на основі [20]

Більша частина кредитів на 31.12.2020 р. та за 2019 р. позичальникам-фізичним особам та корпоративним клієнтам становлять кредити, що видані протягом 2019-2020 рр., відповідно.

За інформацією банку «протягом 2020 року Банк списав знецінені кредити на суму 1100,26 млн. грн. (за 2019 р. відповідно 168,05 млн. грн.). Банк продовжує свою діяльність зі стягнення заборгованості за частиною цих кредитів. Відповідно до вимог Постанов НБУ №39 та № 160 для зниження частки прострочених кредитів, починаючи з квітня до грудень Банк надавав клієнтам кредитні канікули та здійснював реструктуризацію кредитів позичальникам, що постраждали від обмежень у зв'язку з карантинном. Ці заходи здійснювались виключно для забезпечення сприятливих умов обслуговування боргу на період дії карантину та запровадження обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби

(COVID-19) для надання можливості клієнтам повернутися до вчасного обслуговування кредитів. За цей період були надані кредитні канікули за простроченими кредитами за такими програмами: Кредитні картки, Швидкі готівкові, Розстрочка, МСБ. Банк вибірково підходив до кредитів при наданні кредитних канікул. При наданні кредитних канікул Банк керувався так званою "життєздатністю" клієнта в подальшому здійснювати платежі з погашення заборгованості. Канікули не надавалися, якщо було видно, що позичальник і в подальшому не в змозі обслуговувати борг, і кредит все одно перейде в прострочення боргу понад 90 днів. Балансова вартість реструктуризованих кредитів станом на 31 грудня 2020 р. становить 338 043 тисячі гривень» [36].

За 2019 рік банк збільшив обсяги кредитного портфелю на 2173,05 млн.грн, або на 59,03%, а за 2020 рік відповідно на 2394,65 млн.грн, або на 40,91%. Банк збільшив частку кредитів в загальному портфелі з 73,8% у 2018 р. до 89,41% у 2020 р., що говорить про застосування агресивної кредитної політики.

Протягом 2018-2020 рр. АТ «А-Банк» додержувався встановлених НБУ коефіцієнтів (нормативів) кредитного ризику (таблиця 3.2).

Таблиця 3.2 – Значення нормативів НБУ щодо кредитної діяльності у АТ «А-Банк» за 2018-2020 рр.

Назва показника	2018р.	2019р.	2020 р.	Нормативне значення
Норматив максимально розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7)	10,42	15,78	15,61	нормативне значення – не більше 25%
Норматив великих кредитних ризиків (Н8)	10,42	15,78	40,30	нормативне значення – не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу
Норматив максимально розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з Банком особами (Н9)	0,14	0,06	0,17	нормативне значення – не більше 25%

* - складено автором на основі [20]

Так, норматив (коефіцієнт) «Н7 – норматив кредитного ризику, що встановлюється з метою обмеження кредитного ризику, що виникає внаслідок невиконання окремими контрагентами своїх зобов'язань» [22] знаходився в рамках нормативу, (показник 10,42 у 2018 р., 15,61 у 2020 р.).

Коефіцієнт «Н8 - норматив кредитного ризику, який встановлюється з метою обмеження концентрації кредитного ризику за окремим контрагентом або групою пов'язаних контрагентів» [22] мав тенденцію до зростання зі значення 10,42 у 2018 р. до 40,30 у 2020 р., що говорить про початок кредитування банком великих проектів.

Коефіцієнт «Н9 - встановлюється для обмеження ризику операцій з пов'язаними з банком особами, зменшення негативного впливу операцій з пов'язаними з банком особами на діяльність банку» [22]. Його значення, як і значення всіх попередніх нормативів (Н7, Н8) в межах встановлених НБУ.

Наступним етапом аналізу стане визначення кредитної активності АТ «А-Банк» (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 - Аналіз кредитної активності АТ «А-Банк» у 2018-2020 рр., (валова балансова вартість), млн. грн.

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.
Загальна сума кредитів клієнтам, млн. грн.	4 401,47	6 622,22	8 561,96
Кредити юридичним особам, млн. грн.	143,55	322,17	660,16
Питома вага юридичним особам в загальній сумі кредитів банку	3,26%	4,86%	7,71%
Кредити фізичним особам, млн. грн.	4 257,92	6 300,05	7 901,80
Питома вага кредитів фізичним особам в загальній сумі кредитів банку	96,74%	95,14%	92,29%
Кредитні картки, млн. грн.	2 155,19	3 236,00	4 206,98
Питома вага кредитних карток в загальній сумі кредитів банку	48,97%	48,87%	49,14%
Споживчі кредити фізичним особам, млн. грн.	1 577,89	2 465,35	2 877,78
Питома вага споживчих кредитів фізичним особам в загальній сумі кредитів банку	35,85%	37,23%	33,61%
Автокредитування фізичних осіб, млн.грн.	271,22	322,82	316,87
Питома вага автокредитування фізичних осіб в загальній сумі кредитів банку	6,16%	4,87%	3,70%
Фінансовий лізинг фізичним особам, млн. грн.		27,60	201,86
Питома вага фінансового лізингу фізичних осіб в загальній сумі кредитів банку	-	0,42%	2,36%
Іпотечне кредитування фізичних осіб, млн. грн.	165,36	133,51	84,05
Питома вага іпотечного кредитування фізичних осіб в загальній сумі кредитів банку	3,76%	2,02%	0,98%
Інші кредити фізичних осіб, млн. грн.	88,26	114,77	214,26
Питома вага інших кредитів фізичних осіб в загальній сумі кредитів банку	2,01%	1,73%	2,50%

* - складено автором на основі [20]

Таблиця 3.3, що побудована на показниках валової балансової вартості кредитів, дає можливість побачити в динаміці пріоритетні напрямки кредитної політики банку та зміни в ній. Так, безумовно, АТ «А-Банк», з питомою вагою кредитів фізичних осіб у загальному обсязі, в межах 96,74% (за 2018 р.) до 92,29% (за 2020 р.), є банком роздрібного кредитування. При цьому слід зазначити основні зміни:

– кредитні картки займають за останні три роки незмінне перше місце за обсягами і структурою в портфелі, з показником 2 155,19 млн. грн. і долею в структурі 48,97% (за 2018 р.), до обсягів 4 206,98 млн. грн. і 49,14% відповідно (за 2020 р.). Цей вид кредитування влаштовує банк, як за доходністю, так і за ризиковістю;

– друге місце в портфелі кредитів АТ «А-Банк» належить споживчим кредитам (наданих фізичним особам). Тобто при рості загального портфелю в 1,94 рази за останні три роки, доля споживчих кредитів залишалась практично незмінною (35,85% за 2018 р. до 33,61% за 2020 р.), що характеризує цей напрямок, разом з кредитним картками, як пріоритетний для банку;

– автокредитування (фізичні особи) хоча і збільшилось в абсолютній сумі з 271,22 млн. грн. (за 2018 р.) до 316,87 млн. грн. (за 2020 р.), але в структурі його доля зменшилась з 6,16% (за 2018 р.) до 3,70% (за 2020 р.);

– згідно показників щодо іпотечного кредитування складається уява про намагання банку закрити цей напрямок. Про це говорить зміна обсягів 165,36 млн. грн. (за 2018 р.) до 84,05 млн. грн. (за 2020 р.);

– в 2019 р. Банк розпочав роботу з фінансовим лізингом (фізичні особи), показники якого на кінець 2020 р. склали 201,86 млн. грн. та 2,36% у структурі портфелю;

– кредитування юридичних осіб зросло з 143,55 млн. грн. (за 2018 р.) до 660,16 млн. грн. (за 2020 р.), тобто в 4,41 рази, а його обсяг в загальному портфелі склав 7,71% (за 2020 р.), при долі в 2018 році 3,26%. Що говорить про посилення уваги банку до цього напрямку.

З'ясувавши долю і обсяги корпоративного портфелю АТ «А-Банк», як результату реалізації кредитної політики та застосування механізму кредитування корпоративних клієнтів, слід звернути увагу на розподіл кредитів корпоративних клієнтів АТ «А-БАНК» по галузях економіки (рис. 3.1).

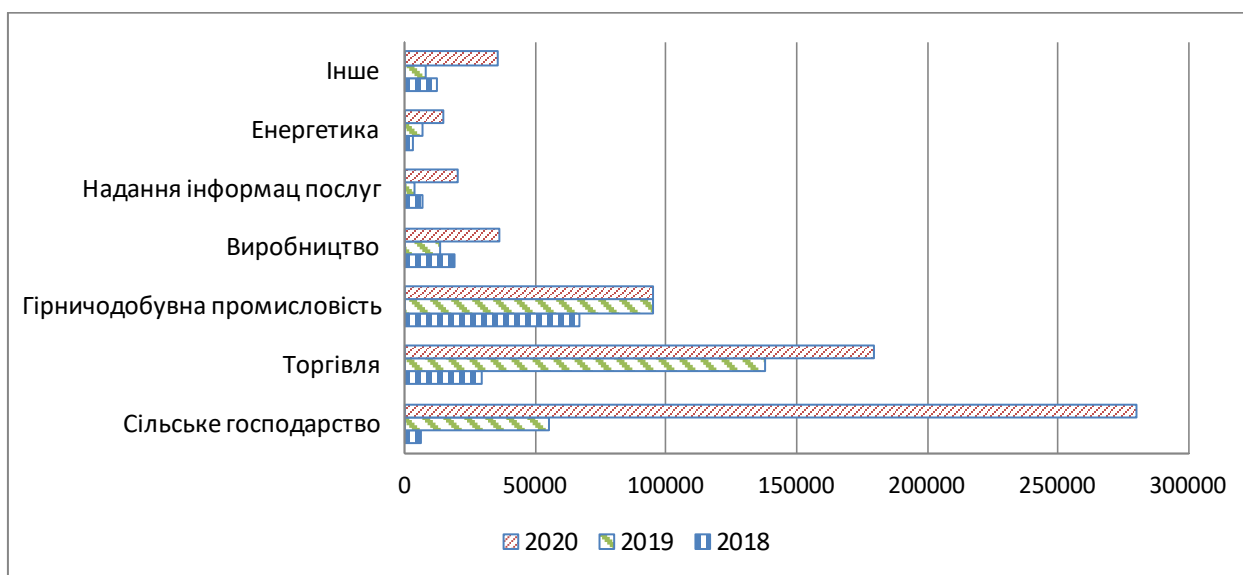

Рисунок 3.1 – Розподіл кредитів, наданих корпоративним клієнтам АТ «А-БАНК» по галузях економіки за 2018-2020 роки (тис.грн.)

* - складено автором на основі [20]

Станом на кінець 2020 року найбільшу питому вагу з корпоративних клієнтів займали підприємства галузі сільського господарства 279,99 млн. грн. або 42,29%. У 2018 р. і 2019 р. доля підприємств цієї галузі 4,43% та 17,31% відповідно, що говорить про зацікавленість керівництва банку в розвитку цього напрямку (табл. 3.4).

На другій позиції знаходяться портфель наданий підприємствам торгівлі з показником 179,94 млн. грн., які зайняли на кінець 2020 р. в структурі

корпоративного портфелю 27,18%. За 2018-2019 рр. в структурі портфелю торгівлі підприємства мали долю 20,5% і 43% відповідно.

Третій за обсягами кредитний портфель наданий гірничодобувним підприємствам в обсязі 95,05 млн. грн. (2020 р.), що складає 14,36%. Обсяг кредитів з 2019 року практично не змінився (95,45 млн. грн), що говорить про відсутність інтересу банку до кредитування цієї галузі (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 - Аналіз кредитів, наданих корпоративним клієнтам АТ «А-БАНК» по галузях економіки за 2018-2020 роки (тис.грн.)

Показник	2018	Питома вага, %	2019	Питома вага, %	2020	Питома вага, %
Сільське господарство	6 356	4,43	55 591	17,31	279 999	42,29
Торгівля	29 485	20,54	138 083	43,00	179 948	27,18
Гірничодобувна промисловість	66 743	46,50	95 455	29,72	95 055	14,36
Виробництво	18 922	13,18	13 596	4,23	36 066	5,45
Надання інформац. послуг	6 807	4,74	3 739	1,16	20 436	3,09
Енергетика	3 099	2,16	6 633	2,07	15 122	2,28
Інше	12 136	8,45	8 054	2,51	35 538	5,37
Всього	143 548	100	321 151	100	660 164	100

* - складено автором на основі [1]

Підприємства галузей виробництва, інформаційних послуг та енергетики за 2018-2020 рр. збільшили обсяги отриманих кредитів, але їх доля в загальному портфелі залишилась незначною (табл. 3.4).

Згідно кредитної політики АТ «А-БАНК» «загальна кредитоспроможність, фінансовий стан юридичної особи, дотримання позичальником положень, встановлених кредитним договором зазвичай є найважливішим індикатором якості виданого їй кредиту. Проте, забезпечення являє собою додаткову гарантію, і Банк, як правило, просить юридичних осіб - позичальників про його надання. Банк активно використовує заставу від клієнтів для зниження кредитного ризику. Використання застави в якості забезпечення кредиту дає Банку можливість контролювати активи у разі невиконання зобов'язань позичальником. Застава є потенційним джерелом погашення кредиту. Однак рішення Банку надати кредит не приймається лише на основі наявності достатньої застави, а супроводжується кредитним аналізом, що знижує кредитний ризик, та підвищує якість кредитного портфелю Банку» [20].

Виконуючи вимоги НБУ «АТ «А-БАНК» згідно постанови Правління Національного банку України № 351 від 30.06.2016 р. «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями проводить розрахунок непрацюючих кредитів та кредитного ризику за класами боржників (NPL)» [17] (табл. 3.5).

Таблиця 3.5 – Аналіз якості кредитного портфелю корпоративних клієнтів АТ «А-Банк» у 2018-2020 рр. (балансова вартість)

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2018-2019		2019-2020	
				Абс. приріст	Темп приросту	Абс. приріст	Темп приросту
Загальна сума кредитів корпоративним клієнтам, млн. грн.	102,99	274,04	626,17	171,05	166,08%	352,12	128,49%
Непрацюючі кредити корпоративним клієнтам (NPL), млн. грн.	5,28	58,44	233,07	53,16	1006,15%	174,63	298,83%
Питома вага непрацюючих кредитів корп. клієнтів (NPL) в загальній сумі кредитів корп. клієнтам	5,13%	21,32%	37,22%	16,20%		15,90%	

* - складено автором на основі [20]

Як вже зазначалося, за 2018-2020 рр. АТ «А-Банк» збільшив кредитний портфель юридичних осіб майже вдвічі (в 1,94 рази), що призвело до втрати якості кредитів. Так, обсяги питомої ваги непрацюючих кредитів корпоративних клієнтів (NPL) в загальній сумі кредитів корпоративним клієнтам збільшились з 5,13% у 2018 р. до 37,22% у 2020 р., що говорить про не досконалу систему управління кредитним механізмом в банку в частині аналізу кредитоспроможності позичальника та застосування засобів повернення прострочених кредитів.

Проаналізуємо доходність кредитного портфеля наданих корпоративним клієнтам АТ «А-Банк» у 2018-2020 рр. (табл. 3.6)

Згідно таблиці 3.5, показники доходу за 2018-2020 рр. постійно зростали з 15,28 млн. грн. у 2018 р. до 105,95 млн. грн. у 2020 р., при цьому зростав відносний показник доходності від кредитування (з 14,84% у 2018 р. до 16,92% у 2020 р.), що є позитивними факторами. Але при цьому слід звернути увагу на обсяги резервів, які банк формував в ці роки. Так, за 2019 р. обсяги резервів збільшились на 2,64 млн.грн., а за 2020 р. зменшились на 10,96 млн. грн., що говорить про прийняті банком заходи з погашення заборгованості клієнтів корпоративного бізнесу.

Примостка Я.О. стверджує, що «оцінювання ефективності кредитної діяльності банку має важливе значення в системі прийняття управлінських рішень. Ефективність управління кредитним портфелем банку визначається за співвідношенням між такими параметрами, як рівень дохідності та величина кредитного ризику портфеля» [27].

Таблиця 3.6 – Аналіз дохідності кредитного портфеля корпоративних клієнтів АТ «А-Банк» у 2018-2020 рр.

Показник	Період			Відхилення	Відхилення
	2018 р.	2019р.	2020р.	2018-2019	2019-2020
Доходи від кредитних операцій корп. кл., млн. грн	15,28	43,38	105,95	28,10	62,57
Обсяг кредитного портфеля корп. кл., млн. грн(V)	102,99	274,04	626,17	171,05	352,13
Середня ставка дохідності портфеля корп. кл., % (d)	14,84	15,83	16,92	0,99	1,09
Безризикова ставка (середня облікова ставка НБУ за рік), % (r0)	15,75	16,75	9,75	1	-7
Сума резерву під нестандартну заборгованість корп. кл., млн.грн.(R)	39,97	42,618	31,649	2,648	-10,969

* - складено автором на основі [20]

За його думкою, найадекватнішою характеристикою «ризиків кредитного портфеля є обсяг резервів. Фактично цей показник відображає суму коштів, які з високою ймовірністю банк недоотримає. Інформаційною базою відповідного розрахунку служить звітність та дані аналітичного обліку» [37] (Додаток А-Н).

«Показник ризику кредитного портфеля банку знаходять як відношення розрахункового значення резерву під нестандартну заборгованість за кредитними операціями банку до вартості всього кредитного портфеля (у відсотках)» [27]:

$$IR = \frac{R}{V} * 100, \quad (3.1)$$

«де IR — показник ризику кредитного портфеля; R — розрахункове значення резерву під нестандартну заборгованість за кредитними операціями банку; V — обсяг кредитного портфеля банку» [25].

«У загальному випадку під коефіцієнтом ефективності управління кредитним портфелем розуміють відношення різниці дохідності портфелю (очікуваною або реальною) та ставки без ризику до показнику, що описує ризик портфеля. Тому, за економічним змістом «перевищення дохідності портфеля над ставкою без ризику є премією, яку отримує його власник за ризик, котрий він взяв на себе, придбавши певні активи в процесі формування свого портфеля» [27].

«Коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем банку визначається за формулою» [27]:

$$kC = \frac{d-r_0}{IR}, \quad (3.2)$$

де kC — коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем;

d — дохідність портфеля;

r_0 — ставка без ризику;

IR — показник ризику кредитного портфеля.

За економічним змістом показник «ефективності відповідно безризикова кредитна ставка (r_0) вказує на рівень доходності портфелю, який сформований із кредитів наданих високоранговим (першокласним) позичальникам. А коли кредит надано клієнту, з яким пов'язаний певний (окремий) ризик, тоді кредитна ставка перевищує відповідну базову на показник кредитного спреду (який повинен відображати рівень додаткового ризику клієнта). Величина кредитного спреду залежить від умов конкретного ринку та загальної економічної ситуації. Наприклад, на міжнародних ринках для позичальників з рейтингом ВВ кредитна ставка перевищує базову на 1,5—2 %, з рейтингом В — на 5 %, а для клієнтів з найнижчим рейтингом ССС кредитний спред може досягати 6—12 %» [26].

Тому, «надавши кредити позичальникам з рейтингом, нижчим за ААА, банк має змогу сформувати кредитний портфель з доходністю r , яка буде відрізнятися від безризикової ставки. Тоді коефіцієнт ефективності управління кредитним портфелем покаже величину додаткових доходів понад рівень доходності безризикового кредитного портфеля, котру одержить банк в розрахунку на одиницю прийнятого кредитного ризику. Вище значення коефіцієнта означає ефективніше управління кредитним портфелем комерційного банку і розцінюється як більш привабливе» [26].

Показник «ефективності управління кредитним портфелем» [27] можливо використовувати у перспективному або ретроспективному аналізі. Перший в процесі формування нового кредитного портфеля дозволяючи порівнювати ефективність варіантів розміщення вільних ресурсів. «Цей підхід можна використати для формування портфеля заданої якості. Для цього слід встановити внутрішній ліміт ефективності кредитних операцій — граничний рівень, нижче за який видача кредиту визнаватиметься за недоцільну. У результаті буде сформовано оптимальний з погляду співвідношення доходу та ризику кредитний портфель» [26].

«В свою чергу, ретроспективний аналіз дає можливість оцінювати результат управління кредитним портфелем, порівнюючи його з очікуваним (плановим) значенням коефіцієнту ефективності, або з відповідними показниками інших банків та з середньоринковим значенням. За результатами ретроспективного аналізу виявляють динаміку ефективності кредитного портфеля та її відповідність стратегії управління банком» [26].

Взявши за основу, вище наведену методику проведемо «факторний аналіз впливу пов'язаних показників на ефективність управління механізмом кредитування корпоративних клієнтів банку з метою його оптимізації» [37].

«Для того, щоб обґрунтувати критерії оптимізації структури кредитного портфеля банку, важливо досліджувати окремі положення і категорії, що стосуються теорії кредитного портфеля. Багато економістів вважають, що якість характеризує ефективність формування кредитного портфеля банку з позиції прибутковості, ступеня кредитного ризику і забезпеченості. Вибір саме цих критеріїв корелює з тим, що достатня забезпеченість і доходність позики зменшує ймовірність її неповернення або затримки погашення, що в свою чергу підвищує якість позики. Але ступінь застави по кожному кредиту різна, а тому, різний ступінь ризику і обсяг створеного резерву (на можливі втрати по позиках), який банк все одно розрахує окремо за кожним кредитом. Тому при побудові моделі оптимізації управління кредитним портфелем слід керуватися двома критеріями - доходністю і ризиком» [27].

Використовуючи факторний аналіз менеджмент банку може визначити вплив аналізуємих факторів на ефективність управління механізмом кредитування корпоративних клієнтів за два останні роки, та зробити відповідні висновки. Аналіз проведений «методом ланцюгових підстановок на основі моделі Примостки Л.О.» [27] (табл. 3.7, 3.8).

У 2020 р. обсяг кредитного портфеля юридичних осіб АТ «А-Банк» зріс більш ніж у два рази - на 352,13 млн. грн. (табл. 3.7) до 626,17 млн. грн. При цьому, банку вдалося скоротити розрахункову суму резервів під нестандартну заборгованість майже на 11 млн. грн.: з 15,55% до 5,05%.

Аналізуючи динаміку коефіцієнта ефективності, можна зазначити наступне: у 2019 році даний показник (по кредитному портфелю юридичних осіб) склав -0,059. Це свідчить про дуже низьку ефективність. А от у 2020 році коефіцієнт зріс до рівня 1,419, що свідчить про позитивні зміни в управлінні кредитним портфелем юридичних осіб банку.

Таблиця 3.7 – Аналіз ефективності управління механізмом кредитування корпоративних клієнтів АТ «А-Банк» у 2019-2020 рр.

Показник	Періоди		Відхилення
	2019р.	2020р.	
Обсяг кредитного портфеля (млн. грн)(V)	274,04	626,17	352,13
Розрахункова сума резерву під нестандартну заборгованість (млн. грн)(R)	42,62	31,65	-10,969
Питома вага резерву в обсязі портфеля (%) (IR)	15,55%	5,05%	-10,50%
Перевищення доходності кредитного портфеля над ставкою без ризику (%) (Dr)	-0,92	7,17	8,09
Коефіцієнт ефективності управління	-0,059	1,419	+1,478

* - складено автором на основі [26]

«На коефіцієнт ефективності впливає два фактори: Dr — перевищення доходності кредитного портфеля (d) над ставкою без ризику (r0) та величина ризику кредитного портфеля (IR). Останній фактор, у свою чергу, залежить від розрахункової суми резерву під нестандартну заборгованість (R) та обсягу

кредитного портфеля банку (V). Отже, ефективність управління портфелем представимо у вигляді функції чотирьох змінних» [26]:

$$f = f(d, r, R, V) \quad (3.3)$$

«Значення функції в першому періоді — $f(d_1, r_1, R_1, V_1)$, у другому відповідно — $f(d_2, r_2, R_2, V_2)$. Зміну коефіцієнта ефективності управління портфелем протягом аналізованого періоду знаходимо із співвідношення»[37]:

$$W = f(d_2, r_2, R_2, V_2) - f(d_1, r_1, R_1, V_1), \quad (3.4)$$

Вплив факторів визначається за формулами:

$$\begin{aligned} W(d) &= f(d_2, r_1, R_1, V_1) - f(d_1, r_1, R_1, V_1); \\ W(r) &= f(d_2, r_2, R_1, V_1) - f(d_2, r_1, R_1, V_1); \\ W(R) &= f(d_2, r_2, R_2, V_1) - f(d_2, r_2, R_1, V_1); \\ W(V) &= f(d_2, r_2, R_2, V_2) - f(d_2, r_2, R_2, V_1), \end{aligned} \quad (3.5)$$

$$\text{де } f = \frac{\Delta r \times V}{R \times 100}, \quad (3.6)$$

Таким чином, «необхідно дослідити вплив зазначених факторів на коефіцієнт ефективності кредитного портфеля банку» [26] за інформацією табл. 3.7. А результати ланцюгових підстановок сформувані у табл. 3.8

Таблиця 3.8 – Факторний аналіз ефективності управління механізмом кредитування корпоративних клієнтів АТ «А-Банк» у 2019-2020 рр.

Підстановки	d	r	R	V	f	W
Вихідна позиція	15,83	16,75	42,62	274,04	-0,059	
I підстановка	16,92	16,75	42,62	274,04	0,011	0,070
II підстановка	16,92	9,75	42,62	274,04	0,461	0,450
III підстановка	16,92	9,75	31,65	274,04	0,621	0,160
IV підстановка	16,92	9,75	31,65	626,17	1,419	0,798

* - складено автором на основі [26]

Аналізуючи фактори, що вплинули на підвищення «ефективності управління кредитним портфелем, необхідно зазначити, що найбільш вагомим виявився вплив збільшення обсягу кредитного портфеля юридичних осіб (V)»[26]. За рахунок цього фактору коефіцієнт ефективності збільшився на 0,798. Також, на підвищення даного показника значним чином вплинуло зменшення безризикової ставки (облікової ставки НБУ, r). Так, зменшення ставки на 7 пунктів дало приріст коефіцієнта ефективності на 0,45. В свою чергу, «покращення якості кредитного портфеля юридичних осіб» [26] та зменшення резервів під нестандартну заборгованість (R) також підвищило

коефіцієнт ефективності управління на 0,16. Найменш ваговим виявився вплив зміни середньої доходності кредитного портфеля: так при зростанні цього показника на 1,09 пункту дало ріст коефіцієнта ефективності на 0,07.

Отже, вплив різних факторів дав можливість підвищити «ефективність управління кредитним портфелем» [26] АТ «А-Банк». Економічний зміст даного коефіцієнта полягає в тому, що кожна одиниця взятого банком на себе кредитного ризику дала збільшення доходу на 47,8%, а ніж у попередньому періоді.

Таким чином, банку необхідно продовжувати активну політику нарощення кредитного портфелю юридичних осіб із збереженням його якості, за рахунок удосконалення кредитного механізму, вчасного моніторингу фінансового стану діючих позичальників, застосування сучасних інформаційних технологій у кредитуванні.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

«Практична реалізація кредитних відносин відбувається, завдяки функціонуванню механізму кредитування, в процесі якого організовується кредитний процес надання грошових коштів банком позичальникові в системі кредитування. Механізм корпоративного банківського кредитування являє собою сукупність принципів, методів, важелів, інструментів, а також фінансового, нормативно-правового, інформаційного, програмно-технічного і кадрового видів забезпечень реалізації кредитних відносин, що виникають між суб'єктами кредитного процесу отримання та погашення корпоративних кредитів різних форм і видів, дає можливість реалізувати функції і соціально-економічну роль кредиту» [9].

Автором досліджено законодавчі і нормативно правові акти, якими регулюється діяльність банківських установ щодо кредитування суб'єктів господарювання, рівні регулювання банківської діяльності, наукові погляди щодо структури кредитного механізму кредитування корпоративних клієнтів, та етапи кредитування юридичних осіб корпоративним бізнесом банку.

Визначено, що «дія механізму кредитування ґрунтується на принципах диференційованості, терміновості, платності, забезпеченості та повернення і відбувається завдяки перерозподільчій, контрольній, стимулюючій, капіталізаційній, інвестиційній, соціальній функції кредиту. Ефективність функціонування механізму корпоративного кредитування обумовлює сучасний стан і тенденції розвитку цього сегмента кредитного ринку і залежить від ролі державного регулювання кредитного процесу» [12].

Автором наголошено, що «дослідження теорії кредиту допомагає застосуванню економічно обґрунтованих підходів до процесу кредитування корпоративних клієнтів, дає можливість строїти взаємовідносини комерційного банку як потенційного кредитора з позичальником з додержанням принципів кредитування. Найбільша перевага банківського кредиту це його універсальність, тому що позичковий капітал, перерозподіляючись через банки, використовується практично в усіх галузях економіки. Для юридичних осіб кредитування – є способом досягнення цілей ведення бізнесу за допомогою фінансових ресурсів» [13].

Автор погоджується з Ситник Н.С., що «кредитування суб'єктів господарювання є одним із головних джерел активізації інвестиційної діяльності в економіці держави, тому, на нашу думку, поряд із загальновідомими функціями кредитування слід розглядати інноваційно-інвестиційну, тому що залучення інвестицій та інновацій в економіку призведе до росту економічних показників діяльності всіх секторів економіки» [18].

Дослідження стану управління механізмом банківського кредитування корпоративних клієнтів було зроблене автором на прикладі АТ «А-БАНК». Виявлені загальні тенденції у банківській галузі та проведено порівняння відповідності показників розвитку АТ «А-БАНК» до них за основними та додатковими параметрами. Визначення рейтингового місця АТ «А-БАНК»

серед конкурентів по системі стало додатковим показником, що характеризує банк. «Так, відбулося значне скорочення кількості банків, в першу чергу де власниками були українські резиденти. Кількість банків з іноземним капіталом практично не змінилась. Збільшення загального кредитного портфелю банків України сталося за рахунок росту кредитування корпоративного сектору економіки. Також ми спостерігаємо стрімкий ріст резервів, що формують банки по активним операціям. Негативним фактором є також наявність непрацюючих кредитів в банківській системі (51%). Банківські кредити господарюючих суб'єктів (або корпоративні кредити) є основною складовою кредитних портфелів банківських установ України» [21].

За інформацією НБУ «ключовими причинами незадовільного стану у сфері корпоративного кредитування в Україні є: повільне відновлення економіки після глибокого її падіння у 2014-2015 рр.; незадовільна якість вже сформованого корпоративного кредитного портфелю; комплекс проблем банківської системи; повільне зниження рівня інфляції; обмеженість інструментів безпечного та надійного інвестування вільних ресурсів банків» [21].

Базовою установою для аналізу в кваліфікаційній роботі виступив «АТ «А-БАНК», який розпочав роботу в Україні у 1992 році як Київприватбанк, а потім був перепроданий Українському кредитному банку. У березні 2007 р. шляхом ребрендингу фінансову установу перейменували в «Акцент-Банк» («А-Банк»), а головне відділення перенесли з Києва до Дніпропетровську. Заключним етапом зміни власників став у вересні 2015 року викуп братами Суркісами 96% акцій «А-Банку» у Приватбанку. За інформацією НБУ, «акціонерами Банку, склад яких у 2020 році зазнав змін, є фізичні особи-резиденти України. Таким чином, АТ «А-БАНК» є повністю українським банком з українськими власниками» [19].

Банк «пропонує велику кількість банківських послуг, розраховану на виплату пенсій, заробітної плати та грошової допомоги працівникам як бюджетних установ, так і пересічних громадян, кредитування фізичних і юридичних осіб, обслуговування поточних і депозитних рахунків клієнтів. Банк є учасником Фонду гарантування вкладів, програми державної підтримки сільськогосподарських підприємств, має статус системно важливого банку та входить до переліку об'єктів критичної інфраструктури в банківській системі України» [19].

АТ «А-БАНК» «користуючись послугами рейтингового агентства - "Кредит-Рейтинг" отримав кредитний рейтинг - uaAA-, прогноз – стабільний. Відповідно рейтинг депозитів значення "4" (що означає високу надійність)» [1].

Додатково слід зазначити, що АТ «А-БАНК» «приймає участь у міжнародній міжбанківській платіжній системі SWIFT, призначеній для здійснення міжбанківських розрахунків у іноземній та національній валютах, як на користь клієнтів, так і в інтересах Банку, та міжнародних системах термінових грошових переказів «Welsend», «Western Union», «MoneyGram», «RIA», призначених для здійснення міжнародних міжбанківських переказів готівкових коштів на користь клієнтів» [19].

На основі дослідження показників кредитної діяльності АТ «А-БАНК» за всіма напрямками кредитування та окремо корпоративного бізнесу, визначено тип кредитної політики, коефіцієнти (нормативи) які вимагає НБУ, динаміка та структура кредитного портфеля, розподіл портфелю юридичних осіб за галузями економіки та аналіз їх якості та доходності. Також, «проведено факторний аналіз ефективності управління механізмом кредитування корпоративних клієнтів АТ «А-Банк» у 2019-2020 рр. з відповідними висновками» [26].

Так, під керівництвом команди, яку затвердили нові власники, АТ «А-Банк» розпочав свою діяльність з 2016 року. Згідно відкритої інформації, яка викладена в рис. 2.11 значного зростання кредитування до 2018 року не відбувалось, і тільки за 2018-2020 рр. банк розпочав стрімке нарощення кредитного портфелю («за 2018-2020 рр. обсяг кредитів клієнтам виріс з 3 680,96 млн. грн. до 8 248,66 млн. грн., тобто на 4567,7 млн. грн. або у 2,27 рази») [19].

Безумовно, стрімко нарощуючи кредитний портфель (в першу чергу роздрібного кредитування), банк зіткнувся з проблемами недосконалості власного кредитного механізму, що характеризується значними коливаннями обсягів резервів, які необхідно формувати по кредитним операціям. За 2018 р. доля резервів в структурі балансу займала 10,66%, а вже за 2019 р. 27,15%, що зумовило коригування кредитного механізму роздрібного кредитування. І після зміни скорингової програми, процедури стягнення (передача прострочених кредитів колекторським компаніям) та списання частки кредитів, які відбулися протягом 2020 р., показник резервів зменшився до 17,92% в структурі активів, що говорить про ефективність впроваджених банком дій.

Збільшивши як обсяги, так і частку кредитів в структурі активів АТ «А-Банк» проводив агресивну кредитну політику (доля кредитів у 2018 р та у 2020 р. відповідно 73,8% і 89,4%).

Нормативи НБУ, щодо кредитної діяльності, за 2018-2020 рр. банком виконувались без заперечень.

Автором проведено структурування та рейтингування за видом кредитного продукту за останні три роки. Аналіз показав, що доля кредитних продуктів виданих фізичним особам (роздрібні кредити), маючи тенденцію до зменшення, займає основну частку загального портфелю (96,74% у 2018 р. та 92,29% у 2020 р.). Найбільшу питому вагу в портфелі банку за останні три роки мали кредитні картки та споживчі кредити (49,14% за 2018 р. і 33,61% відповідно за 2020 р.). Згідно аналізу, банк понизив пріоритет, щодо автокредитування та іпотечного кредитування, частка яких в загальному портфелі зменшилась. У 2019 р. АТ «А-Банк» розпочав надавати фінансовий лізинг роздрібним клієнтам.

Станом на кінець 2020 р. частка корпоративного портфеля в загальному склала 7,71% (третє місце в структурі), збільшившись з частки у 3,26% (2018р.), що говорить про зацікавленість менеджменту в розвитку цього напрямку.

Структуризація клієнтів-юридичних осіб за галузями діяльності дало змогу отримати уяву про основні пріоритети банку щодо пошуку клієнтів.

Протягом 2018-2019 рр. найбільшу частку портфелю займали клієнти, що займались торгівлею та гірничовидобувною діяльністю. Але за 2020 р. ситуація змінилась, і банк стрімко збільшив портфель за рахунок кредитів у сільське господарство, яке на 31.12.2020 р. займало 42,29% в портфелі юридичних осіб (на другому місці торгівля – 27,18%, на третьому гірничодобувна промисловість – 14,36%). Намагаючись диверсифікувати власний портфель, АТ «А-Банк», надавав кредити клієнтам галузей виробництва, інформаційних послуг та енергетики.

Стрімко нарощуючи корпоративний портфель (з обсягу 102,99 млн. грн. у 2018 р. до 626,17 млн. грн. у 2020 р., тобто у 6,07 рази), АТ «А-Банк», зіткнувся з проблемами недосконалості кредитного механізму, що мало своє відображення в рості обсягів непрацюючих кредитів (NPL) з 5,28 млн. грн. у 2018 р. до 233,07 млн. грн. у 2020 р., тобто у 44,14 разів), а питома вага NPL у портфелі юридичних осіб з 5,13% зросла до 37,22%. «Це говорить про не досконалу систему управління кредитним механізмом корпоративного бізнесу в банку в частині аналізу кредитоспроможності позичальника та застосування засобів повернення прострочених кредитів» [19].

За аналізуємий трирічний період показники доходу (підрозділу корпоративного бізнесу) мали тенденцію до зростання «з 15,28 млн. грн. у 2018 р. до 105,95 млн. грн. у 2020 р., при цьому зростає відносний показник доходності від кредитування (з 14,84% у 2018 р. до 16,92% у 2020 р.)» [20], що говорить про зміну стратегії кредитування у напрямку удорожчання кредитних продуктів. Слід зазначити про неможливість повністю розрахувати загальну доходність корпоративного бізнесу, оскільки юридичні особи співпрацюючи з кредитування з відповідним банком, як правило, переводять в цей банк свої рахунки (банк отримує плату за розрахунково-касове обслуговування), зарплатний проект, працівники підприємства-позичальника відкривають кредитні картки та отримують споживчі кредити (показники отриманих доходів відображаються в роздрібному бізнесі). Тому на етапі отримання заявки на кредитування та аналізі позичальника банк повинен розраховувати загальний економічний ефект від співпраці з ним.

Наступним елементом аналізу стану «управління кредитним механізмом кредитування корпоративних клієнтів АТ «А-Банк» застосовано факторний аналіз коефіцієнтів ефективності за методикою Л.О.Примостки. Факторний аналіз дав змогу визначити причини змін показника ефективності і його складових» [27].

Показник ефективності враховує «доходність портфелю, безризикову ставку та показник ризику портфелю, який в свою чергу залежить від резерву під нестандартну заборгованість та обсягу кредитного портфелю. Факторний аналіз ефективності управління кредитним механізмом АТ «А-Банк» у 2019-2020 рр. показав збільшення рівня показника ефективності за останній рік, а фактори зменшення обсягу резервів та збільшення обсягу кредитного портфелю чинили позитивний вплив на показник ефективності» [26].

Проаналізувавши фактори, «що вплинули на підвищення ефективності управління кредитним портфелем, необхідно зазначити, що найбільш вагомим

виявився вплив збільшення обсягу кредитного портфеля юридичних осіб. За рахунок цього фактору коефіцієнт ефективності збільшився на 0,798. Також, на підвищення даного показника значним чином вплинуло зменшення безризикової ставки (облікової ставки НБУ). Так, зменшення ставки на 7 пунктів дало приріст коефіцієнта ефективності на 0,45. В свою чергу, покращення якості кредитного портфеля юридичних осіб та зменшення резервів під нестандартну заборгованість також підвищило коефіцієнт ефективності управління на 0,16. Найменш ваговим виявився вплив зміни середньої доходності кредитного портфеля: так при зростання цього показника на 1,09 пункту дало ріст коефіцієнта ефективності на 0,07» [20].

Проаналізувавши сумарний вплив аналізованих факторів «менеджмент отримав уявлення, як підвищити ефективність управління кредитним механізмом АТ «А-Банк». Економічний зміст даного коефіцієнта полягає в тому, що кожна одиниця взятого банком на себе кредитного ризику в 2020 р. дала збільшення доходу на 47,8%, а ніж у попередньому періоді» [20].

Узагальнивши результати аналізу другого та третього розділу роботи, автором наведено відповідні пропозиції для АТ «А-Банк»:

1. Автором сформовано таблицю, «що узагальнила методи управління кредитним механізмом кредитування корпоративних клієнтів на різних етапах кредитного циклу та у різних складових механізми в АТ «А-Банк» [18] (Додаток У)

Відповідно до Додатку У, «для того, щоб отримати мінімальний ризик при корпоративному кредитуванні необхідно дотримуватися наступних підходів, а саме диверсифікувати кредитний портфель в розрізі кредитування, правильно організовувати процес кредитування, забезпечувати стратегічний маркетинг в банку, здійснювати кредитний моніторинг» [25]. Найбільш важливим «для банку є дотримання коефіцієнта співвідношення заборгованості до вартості предмета кредиту; дотримання резервних вимог НБУ; диверсифікація кредитного портфеля в розрізі кредитування тощо» [18].

2. Проведення дослідження дозволило автору «узагальнити способи захисту від ризику під час кредитування юридичних осіб АТ «А-Банк» (Додаток Ф), які є одним з елементів кредитного механізму. Де відповідні способи розділено на зовнішні та внутрішні.

«До внутрішніх способів зниження кредитного ризику віднесено: аналіз кредитоспроможності позичальника; формування банком резервів на покриття кредитних ризиків та інші. Зовнішні способи зниження ризику кредитування щодо позичальника свідчать про те, що банк прагне до перерозподілу ризику шляхом перекладання частини ризику на інші суб'єкти чи об'єкти правовідносин. До них належать: диверсифікація форм і методів кредиту; забезпечення повернення позики; лімітування; страхування; гарантія; порука; резервування» [6].

Найбільш поширеним видом забезпечення, при виконанні зобов'язань по кредитах юридичних осіб в АТ «А-Банк» визначено заставу, також застосовувались гарантія і порука.

«Так, специфічний підхід до вирішення проблеми повернення виданих кредитів, полягає, в першу чергу, в усуненні загроз неповернення боргу, для цього вирішуються три основні групи завдань, що визначають гарантії повернення: повнота і коректність оформлення договірної документації; наявність системи супроводу договорів; ступінь забезпеченості кредиту. Така система методів управління кредитними ризиками передбачає заходи, за допомогою яких можуть бути спрогнозовані, подолані і компенсовані втрати від неповернення кредиту» [9].

3. «За результатами дослідження автором сформовано схему, де наведені основні групи проблем кредитного механізму кредитування корпоративних клієнтів» [13], що постійно повинен вирішувати АТ «А-Банк» в своїй діяльності. Вони представлені у вигляді концентричних кругів, в сферу яких при оформленні кредиту потрапляє кожний новий кредит (Додаток X).

На думку автора основними, з вищеназваних, були проблеми відсутності ґрунтовних розрахунків «ефективності для банку конкретної заявки та її окупності, а також недосконалість технологічної схеми організації кредитного процесу» [20].

4. Вдосконалено інструментарій «кредитного механізму щодо внесення змін до складу уповноважених органів з прийняття рішень по кредитуванню – кредитних комітетів, що є складовою механізму кредитування юридичних осіб АТ «А-Банк» [20]. (Додаток Ц).

АТ «А-Банк» має свою «ієрархію за повноваженнями в ухваленні рішення про кредитування. Визначення рівня кредитного комітету, що приймає рішення по кредитному проекту залежить від суми кредиту та категорії ризику, що, в свою чергу, пов'язане з рівнем ризику позичальника та лімітом кредитування банківського підрозділу. Категорія ризику позичальника обчислюється за допомогою власної методики банку, яка створена на основі Положення НБУ «Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» від 30.06.2016 № 351 [17]. Також на кредитному комітеті розглядаються висновки всіх підрозділів, що брали участь в підготовці угоди. У кредитній діяльності з кредитування юридичних осіб АТ «А-Банк» використовує при оцінці кредитного проекту трирівневий принцип організації кредитного процесу (Додаток Ц).

Автором запропоновано до організаційної структури кредитних комітетів корпоративного бізнесу додатково включити працівників «відділу ризик-менеджменту головного офісу за допомогою віддаленого доступу у рамках відеоконференції, які сформуєть власну незалежну думку (висновок) про можливість співпраці з потенційним позичальником» [20].

5. У АТ «А-Банк» в корпоративному бізнесі наявні клієнти з простроченою кредитною заборгованістю. Тому «можна стверджувати про наявність проблем організації кредитного механізму банку на етапі контролю за виконанням умов договору. Тому автором рекомендовано банку ввести в дію систему моніторингу кредитів, що має на меті своєчасне виявлення та належне управління кредитним ризиком. В підрозділі кредитування юридичних осіб слід визначити відповідальних осіб за моніторинг кредитних ризиків з наступними

обов'язками: щоквартального моніторингу (згідно вимог НБУ) фінансово-економічного стану клієнтів юридичних осіб; періодичного контролю потенційно проблемної заборгованості; щоквартального та щомісячного контролю роботи із проблемною заборгованістю; процедури періодичного аналізу та перегляду суттєвих заборгованостей, яка являє собою щорічний (та/або в разі необхідності частіший) процес загального аналізу діяльності клієнта зі зміною умов кредитної угоди за його результатами» [20].

6. АТ «А-Банк» «при роботі з проблемною заборгованістю корпоративного бізнесу стягував прострочену заборгованість за допомогою власних відділів та служб (юридичний відділ, служба безпеки банку), не звертаючи уваги на можливість звернення за допомогою до різноманітних юридичних та колекторських компаній» [19].

На основі кількісних розрахунків автором запропоновано АТ «А-Банк» звернутись до професійної колекторської компанії з метою погашення проблемної заборгованості корпоративного бізнесу. Розрахунок економічного ефекту проведено автором на прикладі реально діючої компанії за її тарифами, також наведено розрахунок строку окупності.

«Компанія «Колекторське міське бюро» (КДБ) почала свою роботу в 2009 році і на даний момент є успішним учасником ринку колекторських послуг України, а так само за її межами. У КДБ працюють висококласні фахівці, що мають багаторічний досвід роботи з проблемними боргами, обов'язковий досвід юридичної практики в сфері фінансів, досвід роботи в правоохоронних органах, і службах безпеки комерційних і кредитно-фінансових структур. Вся діяльність компанії заснована тільки на цивілізованих і законних методах повернення боргів. Завдяки досвіду та професіоналізму, яким володіють співробітники агентства, а також новітнім інформаційним і технологічним розробкам в цій сфері ми досягли високої ефективності роботи» [28] (Додаток III).

За тарифами компанії «Колекторське міське бюро» (КДБ) її винагорода за повернення боргів з розписок та договорів позики складає 20% суми боргу. Згідно таблиці 3.5 у АТ «А-Банк» обсяг «непрацюючих активів корпоративного бізнесу (NPL)» [17] складав 233,07 млн. грн. Таким чином, продавши ці активи, АТ «А-Банк» отримав би 186,456 млн. грн. Відповідно сума витрат по даній операції склала 46,614 млн. грн.

«Підраховано доходність кредитного портфелю - розділивши процентні доходи, отримані за 2020 рік, на середній обсяг кредитного портфелю» [13] за 2019-2020 роки $(105,96 / ((274,04 + 626,17) / 2)) * 100 = 23,54\%$

«Розраховано економічний ефект від впровадження даного заходу» [13]

$$186,456 \times 23,54 / 100 = 43,89 \text{ млн. грн.}$$

Визначено термін окупності:

$$\text{Ток} = 46,614 / 43,89 = 1,06 \text{ року (12,74 місяців).}$$

7. Наступним практичним заходом спрямованим на «покращення управління кредитним механізмом корпоративного бізнесу запропоновано запровадження сучасної технології інформування клієнтів через SMS, Viber та інші мережі про терміни сплати і в першу чергу клієнтів, що мають заборгованість до 30 днів» [29].

Далі проведено розрахунок ефективності автоматичної розсилки нагадувань корпоративним позичальникам АТ «А-Банк».

Для розрахунку автором обрано реально працюючу ІТ-компанію «TurboSMS – зручний сервіс SMS і Viber-розсилок для бізнесу. 11 років ми впевнено тримаємося в топі лідерів українського ринку у своїй ніші. Оповідання своїх клієнтів компанії довіряють більш ніж 10 000 провідних компаній України та ближнього зарубіжжя. TurboSMS - надійний помічник для вашого бізнесу. 2007 – рік появи на ринку послуг. Це перший сервіс SMS-розсилок в Україні. 23 фахівці – команда TurboSMS, яка щодня працює над покращенням сервісу. Понад 28 000 клієнтів обрали TurboSMS помічником для свого бізнесу. Понад 1 000 000 SMS та Viber-повідомлень щодня розсилають за допомогою сервісу. Компанія гарантує захист від DoS і DDoS атак. Штат фахівців розробив комплексну систему захисту, яка здатна відбити атаки різного ступеня складності. Система постійно вдосконалюється і стоїть на сторожі інтересів клієнтів. Дані клієнтів зберігаються в зашифрованому вигляді, сервера TurboSMS розташовані в дата-центрі Німеччини. Система пріоритету трафіку дозволяє відправляти транзакційні повідомлення швидше рекламних. Термінові SMS завжди доставляються в строк. Модерація і відправка рекламних розсилок також проходить в найкоротший час. Служба підтримки працює в режимі 24/7. Оператори в будь-який момент дадуть відповідь на всі запитання» [29] (Додаток III).

«Витрати на реалізацію автоматизованої розсилки нагадувань компанії TurboSMS складаються з: покупки базової версії програмного забезпечення ПО TurboSMS інформування; організації робочого місця; оснащення додаткового робочого місця (обладнання); вартість розсилки» [28] (Додаток Ю).

«Доходи (економічний ефект) по TurboSMS інформуванню формувалися з наступних елементів: зменшення простроченої заборгованості та прибутковості кредитів і розраховується за формулою (Додаток Ю). Передбачається, що відбудеться зменшення простроченої заборгованості терміном до 30 днів на 1%» [28].

Обсяг скорочення простроченої заборгованості клієнтів корпоративного бізнесу розраховано наступним чином.

«Заборгованість клієнтів корпоративного бізнесу по виданих кредитах з терміном простроченої заборгованості до 30 днів на 1.01.2021 становила 234,438 млн. грн. (рівень 2), що розрахована на підставі приміток до фінансової звітності» [20] (Додаток Ю).

Відповідно зменшення простроченої заборгованості становило:

$$ЗП = 234,438 * 0,01 = 2,344 \text{ млн. грн.}$$

Доходність кредитів становила 23,54%. Доход від скорочення простроченої заборгованості склав $= 2,344 \times 23,54 / 100 = 0,5517$ млн. грн..

«Економічний ефект від запровадження SMS-інформування клієнтів корпоративного бізнесу склав» [29]:

$$Екб = 0,5517 - 0,24 = 0,3117 \text{ млн.грн.}$$

Визначено термін окупності:

$$Ток = 60 / 311,7 = 1,92 \text{ року (23,09 місяців).}$$

Таким чином, «загальний економічний ефект з оптимізації управління механізмом банківського кредитування корпоративних клієнтів АТ «А-БАНК» запропонований автором склав» [20]:

$$ЗЕЕ = 43,89 + 0,3117 = 44,2017 \text{ млн. грн.}$$

Підсумовуючи вищенаведене щодо удосконалення управління механізмом кредитування юридичних осіб, АТ «А-БАНК» необхідно звернути увагу на світовий досвід з цього питання, а саме: «формувати диверсифікований та якісний кредитний портфель клієнтів; формувати лояльну до Банку та стабільну клієнтську базу шляхом органічного росту; написати план максимізації частки «довгих» кредитних продуктів, що має на меті більшу прогнозованість кредитного портфеля; сфокусуватись на крос-продажах, тобто продажу клієнту максимальної кількості послуг банку; збільшення долі комісійних доходів; впровадження агентських каналів продажу; необхідно формувати нову якісну та стабільну клієнтську базу клієнтів фізичних осіб-підприємців шляхом органічного росту впроваджуючи нові канали та інструменти продажу; перезавантажити функції традиційного клієнт-банку, розширивши та впроваджуючи нові підходи у обслуговуванні за допомогою даного інструменту фізичних осіб-підприємців; впроваджувати нові системи аналітики, конструктори комунікацій та контактів з потенційними клієнтами; активніше використовувати агентські канали продажу» [3].

«Стратегічно банку необхідно сфокусуватись на кредитуванні високодохідних проектів та не концентруватись на кредитуванні окремих галузей економіки, звертаючи увагу при цьому на фінансовий стан позичальника та ліквідність і надійність застави» [21].

«Достатньо структурований кредитний механізм допомагає банку здійснювати прибуткове кредитування корпоративних клієнтів, збільшуючи свою долю на кредитному ринку. Таким чином, правильно організований процес кредитування у банку та структурований розподіл повноважень між відповідними підрозділами кредитної установи зумовлює прийняття ефективних рішень щодо кредитного проекту та сприяє мінімізації ризиків кредитної діяльності банку в цілому» [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Верхуша Н. П. Механізм управління кредитним ризиком банку : дис. на здобуття. наук. ступеня канд. економ. наук : 08.00.08. Суми, 2012. 234 с.
2. Ефективність та конкурентоспроможність банківської системи України / Г.Т. Карчева та ін. ; за ред. Г.Т. Карчевої. Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2016. 276 с.
3. Кретов Д.Ю. Ринок банківського корпоративного кредиту в умовах економічної циклічності банку : дис. на здобуття. наук. ступеня канд. економ. наук : 08.00.08. Одеса, 2018. 218с.
4. Шульга Н., Мельничук М. Організаційне забезпечення ризик-менеджменту в банках України. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2012. № 1. С. 44-56.
5. Прасолова С.П., Вовченко С. П. Банківські операції : навчальний посібник. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 568 с.
6. Реверчук С.К. Банківська система: підручник. Львів: Магнолія, 2013. 400 с.
7. Про Національний банк України: Закон України 20 травня 1999 року № 679-XIV/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 11.10.2021).
8. Виноградня В.М. Аналіз напрямів управління кредитним портфелем банків України. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*, 2015. Том 21. № 1. С. 166-172.
9. Соляр В.В. Кредит в умовах модернізації діяльності банків: монографія. Харків: Видавництво Іванченка І.С., 2019. 233 с.
10. Довгань Ж.М.. Менеджмент у банку : підручник. Тернопіль : Економічна думка, 2017. 512 с.
11. Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07 грудня 2000 року №2121-III/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 11.09.2021).
12. Гуцал І.С. Дієвість кредитного механізму в економіці України: автореф. дис. на здобуття ступеня д-ра. екон. наук: 08.04.01. Київ, 2004. 31 с.
13. Економічна енциклопедія: У трьох томах. т.2 / за ред. С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ: Видавничий центр «Академія», 2001. 848 с.
14. Криховецька З. М. Кредитний механізм і його вплив на інвестиційні процеси в Україні: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук: 08.04.01. Тернопіль, 2004. 21 с.
15. Герасимович А.М., Алексеєнко М.Д., Парасій-Вергуненко І.М. та ін. Аналіз банківської діяльності: Підручник / під ред. А.М. Герасимовича. Київ: КНЕУ, 2004. 355с.
16. Ларіонова К. Л. Теоретичні засади дослідження поняття та сутності кредитних ризиків банківської діяльності. *Наука й економіка*. 2009 р. № 4 (16), Т. 1. С. 74-85.

17. Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: Положення НБУ від 30 червня 2016 №351/Національний Банк України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text> (дата звернення: 11.09.2021).

18. Ситник Н.С., Стасишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О. Банківська система: навчальний посібник / за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 580 с.

19. Інформація про банк АТ «А-БАНК». *Офіційний сайт АТ «А-БАНК»*. URL: <https://a-bank.com.ua> (дата звернення: 11.09.2021).

20. Річна інформація емітента цінних паперів АТ «А-БАНК». *Офіційний сайт АТ «А-БАНК»*. URL: <https://a-bank.com.ua/about/general> (дата звернення: 11.09.2021).

21. Огляд українських банків. *Офіційний сайт НБУ*. URL: <http://bank.gov.ua/control/uk/index> (дата звернення: 11.09.2021).

22. Банківський нагляд. Основні показники діяльності банків. Україна *Офіційний сайт НБУ*. URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798 (дата звернення: 11.09.2021).

23. Про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затвердженої : Інструкція НБУ від 24 жовтня 2011 р. № 373/Національний Банк України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text> (дата звернення: 11.09.2021).

24. Виноградня В.М. Аналіз напрямів управління кредитним портфелем банків України. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*, 2015. Том 21. № 1. С. 166-172.

25. Неізнана О.В. Вдосконалення механізму розробки та реалізації стратегічного планування в банківських установах України. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації професійних спілок України*. 2010. № 1. С. 103–111.

26. Руднева С.О. Аналіз якості та ефективності управління кредитним портфелем банків України. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2013. Вип. 1. С. 32-37.

27. Примостка Л.О. Фінансовий менеджмент у банку: підручник Київ: КНЕУ, 2004. 468 с.

28. Офіційний сайт компанії Колекторське городське бюро (КГБ). URL: <https://verni-dolg.com.ua/> (дата звернення: 11.09.2021).

29. Офіційний сайт компанії Turbosms. URL: <https://turbosms.ua/> (дата звернення: 11.09.2021).

XV. Відомості про аудиторський звіт незалежного аудитора, наданий за результатами аудиту фінансової звітності емітента аудитором (аудиторською фірмою)

1	Найменування аудиторської фірми (П.І.Б. аудитора - фізичної особи - підприємця)	Приватне акціонерне товариство "КПМГ Аудит"
2	Розділ Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності	4 - суб'єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес
3	Ідентифікаційний код юридичної особи (реєстраційний номер облікової картки платника податків - фізичної особи)	31032100
4	Місцезнаходження аудиторської фірми, аудитора	01010 Україна м. Київ, вул. Московська, 32/2, 17-й поверх
5	Номер реєстрації аудиторської фірми (аудитора) в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності	101451
6	Дата і номер рішення про проходження перевірки системи контролю якості аудиторських послуг (за наявності)	номер: 335/4, дата: 22.12.2016
7	Звітний період, за який проведено аудит фінансової звітності	з 01.01.2020 по 31.12.2020
8	Думка аудитора (01 - немодифікована; 02 - із застереженням; 03 - негативна; 04 - відмова від висловлення думки)	01 - немодифікована
9	Пояснювальний параграф (за наявності)	<p align="center">Думка</p> <p>Ми провели аудит фінансової звітності АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "АКЦЕНТ-БАНК" ("Банк"), що складається зі звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2020 року, звітів про прибутки і збитки та інший сукупний дохід, про рух грошових коштів і про зміни у власному капіталі за рік, що закінчився зазначеною датою, і приміток, включаючи стислий виклад значущих облікових політик та іншу пояснювальну інформацію. На нашу думку, фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Банку на 31 грудня 2020 року та його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності ("МСФЗ") та вимог законодавства</p>

		України щодо фінансового звітування.
10	Номер та дата договору на проведення аудиту	номер: 133/SA-2020, дата: 26.10.2020
11	Дата початку та дата закінчення аудиту	дата початку: 26.10.2020, дата закінчення: 28.04.2021
12	Дата аудиторського звіту	27.04.2021
13	Розмір винагороди за проведення річного аудиту, грн	2 795 000,00
14	Текст аудиторського звіту	
<p>Суб'єкт господарювання: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АКЦЕНТ-БАНК" Код ЄДРПОУ: № 14360080. Незалежний аудитор: ПрАТ "КПМГ Аудит", компанія, яка зареєстрована згідно із законодавством України, член глобальної організації незалежних фірм KPMG, що входять до KPMG International Limited, приватної англійської компанії з відповідальністю, обмеженою гарантіями своїх учасників. Код ЄДРПОУ: № 31032100. Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності: № 2397 Адреса: вул. Московська, 32/2, Київ, 01010, Україна Звіт незалежних аудиторів Акціонерам АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "АКЦЕНТ-БАНК" Звіт щодо аудиту фінансової звітності Думка Ми провели аудит фінансової звітності АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "АКЦЕНТ-БАНК" ("Банк"), що складається зі звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2020 року, звітів про прибутки і збитки та інший сукупний дохід, про рух грошових коштів і про зміни у власному капіталі за рік, що закінчився зазначеною датою, і приміток, включаючи стислий виклад значущих облікових політик та іншу пояснювальну інформацію. На нашу думку, фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Банку на 31 грудня 2020 року та його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності ("МСФЗ") та вимог законодавства України щодо фінансового звітування. Основа для думки Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту ("МСА"). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі "Відповідальність аудиторів за аудит фінансової звітності" нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Банку згідно з Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності) Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів ("Кодекс РМСЕБ") та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АКЦЕНТ-БАНК" Звіт незалежних аудиторів Сторінка 2 Ключові питання аудиту, що включають найбільш значущі ризики суттєвих викривлень, у тому числі оцінений ризик суттєвих викривлень унаслідок шахрайства</p>		

Ключові питання аудиту - це питання, які, на наше професійне судження, були найбільш значущими під час нашого аудиту фінансової звітності за поточний період. Ці питання розглядалися у контексті нашого аудиту фінансової звітності в цілому та враховувалися при формуванні думки щодо неї, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань. Очікувані кредитні збитки за кредитами та авансами клієнтам
Див. Примітки 3 "Основні принципи облікової політики" та 13 "Кредити та аванси клієнтам" до фінансової звітності.

Ключове питання аудиту

Як це питання вирішувалось під час аудиту

Кредити та аванси клієнтам становлять 75% загальних активів і відображаються за вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки ("ОКЗ"), що оцінюються на регулярній основі і є чутливими до припущень, що використовуються.

Модель оцінки ОКЗ вимагає від управлінського персоналу застосовувати судження і робити припущення щодо таких основних питань:

- своєчасне виявлення значного підвищення кредитного ризику та події дефолту за кредитами та авансами клієнтам (віднесення до стадій 1, 2 і 3 відповідно до МСФЗ 9);
- оцінка заборгованості під ризиком дефолту (EAD), ймовірності дефолту (PD) та величини збитку в разі дефолту (LGD).

У зв'язку із значним обсягом кредитів та авансів клієнтам, а також невизначеністю, що притаманна оцінці величини резерву під ОКЗ та невизначеністю, що зумовлена впливом Covid-19, це питання є ключовим питанням аудиту.

Для аналізу адекватності застосованого управлінським персоналом судження і зроблених припущень при розрахунку резерву під ОКЗ, ми в тому числі виконали такі аудиторські процедури:

- Ми проаналізували основні аспекти методології та політик Банку для того, щоб оцінити їх відповідність вимогам МСФЗ 9 "Фінансові інструменти".
- За вибіркою кредитів та авансів клієнтам, потенційна зміна оцінки ОКЗ яких може істотно вплинути на фінансову звітність, ми протестували правильність присвоєної Банком стадії шляхом аналізу фінансової та нефінансової інформації щодо обраних позичальників, використаних Банком припущень і суджень, а також впливу Covid-19 на позичальників;
- По кредитах клієнтам, за якими Банк оцінює ОКЗ на колективній основі, ми протестували принципи роботи відповідних моделей та їх застосування, перевірили математичну точність розрахунку, в тому числі шляхом залучення до аналізу фахівців з управління фінансовими ризиками. Також ми протестували дані, що входять до моделей, шляхом звірки з первинними документами та іншою інформацією на вибірковій основі;
- Із залученням спеціалістів інформаційного ризик-менеджменту ми

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АКЦЕНТ-БАНК"

Звіт незалежних аудиторів

Сторінка 3

протестували механізм автоматичного розрахунку днів прострочення кредитів.

Також ми оцінили, що розкриття у фінансовій звітності належним чином відображають схильність Банку до кредитного ризику.

Інша інформація

Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація складається зі Звіту керівництва (Звіту про управління) Банку та Річної інформації емітента цінних паперів, що розкривається та подається до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, станом на 31 грудня 2020 року та за рік, що закінчився зазначеною датою, але не є фінансовою звітністю та нашим звітом аудиторів щодо неї.

Наша думка щодо фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію та ми не робимо висновок з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з

іншою інформацією та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією і фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація виглядає такою, що містить суттєве викривлення.

Якщо на основі проведеної нами роботи ми доходимо висновку, що існує суттєве викривлення цієї іншої інформації, ми зобов'язані повідомити про цей факт. Ми не виявили таких фактів, які потрібно було б включити до звіту.

Відповідальність управлінського персоналу та тих, кого наділено найвищими повноваженнями, за фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання фінансової звітності відповідно до МСФЗ та вимог законодавства України щодо фінансового звітування та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Банку продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовано, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, крім випадків, якщо управлінський персонал або планує ліквідувати Банк чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями, несуть відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Банку.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АКЦЕНТ-БАНК"

Звіт незалежних аудиторів

Сторінка 4

Відповідальність аудиторів за аудит фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що фінансова звітність у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудиторів, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, коли воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом усього завдання з аудиту. Крім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю Банку;
- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та на основі отриманих аудиторських доказів робимо висновок, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, що може поставити під значний сумнів здатність Банку продовжувати свою

діяльність на безперервній основі. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в нашому звіті аудиторів до відповідних розкриттів інформації у фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудиторів. Втім, майбутні події або умови можуть примусити Банк припинити свою діяльність на безперервній основі;

- оцінюємо загальне подання, структуру та зміст фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує фінансова звітність операції та події, що покладені в основу її складання, так, щоб досягти достовірного подання.

Ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, разом з іншими питаннями інформацію про запланований обсяг та час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, твердження, що ми виконали відповідні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо їм про всі стосунки й інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АКЦЕНТ-БАНК"
Звіт незалежних аудиторів

Сторінка 5

нашу незалежність, а також, де це застосовно, про дії, спрямовані на усунення загроз, або вжиті застережні заходи.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась тим, кого наділено найвищими повноваженнями, ми визначили ті, що були найбільш значущими під час аудиту фінансової звітності поточного періоду, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання в нашому звіті аудиторів, крім випадків, якщо законодавчим чи регуляторним актом заборонено публічне розкриття такого питання, або коли за вкрай виняткових обставин ми визначаємо, що таке питання не слід висвітлювати в нашому звіті, оскільки негативні наслідки такого висвітлення можуть очікувано переважити його корисність для інтересів громадськості.

Звіт щодо вимог інших законодавчих і нормативних актів

Згідно з вимогами статті 14(4) Закону України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність" ми надаємо наступну інформацію в нашому Звіті незалежних аудиторів, що вимагається додатково до вимог МСА.

Призначення аудитора та тривалість виконання аудиторського завдання

Ми були призначені аудиторами фінансової звітності Банку станом на 31 грудня 2020 року та за рік, що закінчився зазначеною датою, Наглядовою радою Банку 26 жовтня 2020 року.

Загальна тривалість виконання нами аудиторських завдань без перерв складає чотири роки, включаючи рік, що закінчився 31 грудня 2020 року.

Надання неаудиторських послуг

Ми стверджуємо, що ми не надавали неаудиторські послуги, які заборонені положеннями Статті 6(4) Закону України "Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність".

Також, за період, якого стосується обов'язковий аудит, що ми виконуємо, ми не надавали Банку інших послуг, крім послуг з обов'язкового аудиту, інформація про які не розкрита у Звіті керівництва (Звіті про управління) Банку.

Додатковий звіт для Наглядової ради

Ми підтверджуємо, що цей звіт аудиторів узгоджений з додатковим звітом для Наглядової ради Банку.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АКЦЕНТ-БАНК"

Звіт незалежних аудиторів

Сторінка 6

Звіт щодо вимог Національного банку України

Наш аудит було проведено з метою формування думки щодо фінансової звітності в цілому.

При плануванні обсягу аудиту ми не намагалися отримати аудиторські докази з метою висловлення думки щодо індивідуальних компонентів фінансової звітності, отже, ми не висловлюємо таку думку. Ми також не виконували аудиторські процедури з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю Банку та інших внутрішніх процесів та процедур, а, отже, ми не висловлюємо таку думку. У ході отримання достатньої впевненості щодо того, що фінансова звітність Банку не містить суттєвих викривлень, ми провели тестування на предмет того, чи відповідає вона певним вимогам Національного банку України ("НБУ"), невідповідність яким могла б мати прямий та суттєвий вплив на визначення числових показників фінансової звітності. Проте ми не проводили аудит з метою висловлення думки щодо відповідності зазначеним вимогам, а, отже, ми не висловлюємо таку думку. Під час проведення аудиту, про який йдеться у попередньому параграфі, ми розглянули, серед інших, такі питання:

. Відповідність (достовірність відображення) даних щодо розподілу активів і зобов'язань Банку за строками до погашення у файлі з показниками статистичної звітності А7Х "Дані про структуру активів та зобов'язань за строками", що складається Банком для подання до НБУ Аналіз активів та зобов'язань за строками до погашення станом на 31 грудня 2020 року (початок дня 1 січня 2021 року) базується на даних статистичної звітності #А7Х "Дані про структуру активів та зобов'язань за строками" ("Файл А7Х"), підготовленої відповідно до вимог НБУ, затверджених постановою Правління НБУ № 120 від 13 листопада 2018 року (зі змінами).

. Достатність капіталу на підставі аналізу якості активів Банку, а також операцій з пов'язаними сторонами відповідно до вимог нормативно-правових актів НБУ, у тому числі з питань регулювання діяльності банків та оцінки ризиків щодо формування та використання резервів для відшкодування можливих втрат (збитків) за активними банківськими операціями внаслідок реалізації кредитного ризику

Станом на 31 грудня 2020 р. Банк відобразив у фінансовій звітності, складеній відповідно до МСФЗ (додається), резерв під зменшення корисності грошових коштів та їх еквівалентів на суму 43 тисячі гривень, резерв під очікувані кредитні збитки за кредитами та авансами клієнтам на суму 1,627,357 тисяч гривень, резерв під зменшення корисності інших фінансових активів на суму 25,461 тисяча гривень, резерв під зменшення корисності інших активів на суму 73 тисячі гривень.

Крім того, відповідно до інших нормативних вимог НБУ, внутрішнього положення Банку, розробленого на підставі "Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями", яке затверджене Постановою НБУ № 351 від 30 червня 2016 року, станом на 31 грудня 2020 року Банком розраховано розмір кредитного ризику за активними банківськими операціями тільки для регуляторних цілей, а, отже, цей розмір кредитного ризику не є частиною фінансової звітності Банку, складеної відповідно до МСФЗ:

- кредитний ризик за кредитними операціями на суму 1,471,831 тисяча гривень;

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АКЦЕНТ-БАНК"

Звіт незалежних аудиторів

Сторінка 7

- кредитний ризик за коштами, що розміщені на кореспондентських рахунках в інших банках, та за операціями на міжбанківському ринку на суму 18,975 тисяч гривень;

- кредитний ризик за цінними паперами та іншими фінансовими інвестиціями, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід на суму 3,528 тисяч гривень;

- кредитний ризик за фінансовою дебіторською заборгованістю на суму 33,352 тисячі гривень;

- кредитний ризик за наданими фінансовими зобов'язаннями щодо наданих гарантій на суму 84 тисячі гривень;

- кредитний ризик за дебіторською заборгованістю за господарською діяльністю на суму

22,795 тисяч гривень.

Банк визначив, що станом на 31 грудня 2020 року він дотримувався нормативного значення регулятивного капіталу та нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу. Крім того, Банк визначив, що він дотримується нормативних значень, встановлених для максимального розміру кредитного ризику за операціями з пов'язаними з Банком особами на 31 грудня 2020 року у відповідності до вимог, що встановлені нормативно-правовими актами НБУ.

Банк визначив перелік пов'язаних осіб відповідно до вимог Закону України "Про банки і банківську діяльність" та вимог нормативно-правових актів НБУ. Інформація про операції та баланси із пов'язаними особами, визначеними відповідно до вимог МСФЗ, розкрита в Примітці 26 до фінансової звітності.

. Дотримання Банком вимог, установлених нормативно-правовими актами НБУ з питань внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та ведення бухгалтерського обліку Банку Під час планування та проведення нашого аудиту ми розглянули систему внутрішнього контролю Банку за складанням та оприлюдненням фінансової звітності, включаючи діяльність внутрішнього аудиту Банку там, де це було можливо, з тим щоб визначити аудиторські процедури, виконання яких дозволяє нам висловити думку щодо фінансової звітності. Внутрішній контроль - це процес, який визначається і на який впливають ті, кого наділено найвищими повноваженнями, управлінський та інший персонал, і який надає достатню впевненість щодо досягнення цілей суб'єкта господарювання щодо складання та достовірного подання фінансової звітності відповідно до МСФЗ. У ході нашого розгляду внутрішнього контролю не завжди розкриваються всі питання внутрішнього контролю, що можуть являти собою суттєві недоліки. Суттєвий недолік - це недолік у внутрішньому контролі, що може мати суттєвий вплив на фінансову звітність.

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АКЦЕНТ-БАНК"

Звіт незалежних аудиторів

Сторінка 8

Принципи внутрішнього аудиту Банку викладені у документі "Положення про відділ внутрішнього аудиту", яке було затверджене рішенням Наглядової ради Банку від 24 січня 2019 року, що базується на вимогах Закону України "Про банки та банківську діяльність" та Положення "Про організацію внутрішнього аудиту в банках України", затвердженого постановою Правління НБУ № 311 від 10 травня 2016 року (зі змінами).

Партнером завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежних аудиторів, є: Терещенко Ю.В.

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності № 101451

Заступник директора,

ПрАТ "КПМГ Аудит"

27 квітня 2021 року

Київ, Україна

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН
станом на 31 грудня 2020 р.
(у тисячах гривень)

АКТИВИ	Примітки	31 грудня 2020	31 грудня 2019
Грошові кошти та їх еквіваленти	11	1 337 270	858 215
Кредити та аванси банкам	12	-	117 454
Кредити та аванси клієнтам	13	6 934 622	4 868 112
Інвестиції в цінні папери	14	55 433	38 881
Інвестиційна нерухомість	15	9 765	-
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток		-	96
Нематеріальні активи за винятком гудвілу	15	92 367	54 301
Основні засоби	15	225 993	119 575
Інші фінансові активи	16	434 092	243 715
Інші нефінансові активи	16	40 249	69 171
Активи в формі права користування (оренда)	17	95 371	62 838
Необоротні активи, утримувані для продажу		727	577
Загальна сума активів		9 225 889	6 432 935
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Кошти банків		47 666	11 143
Кошти клієнтів	18	7 584 923	5 167 804
Забезпечення винагород працівникам		33 759	24 558
Інше забезпечення		17 265	13 405
Інші фінансові зобов'язання	19	240 871	245 087
Інші нефінансові зобов'язання	19	22 454	43 136
Поточні податкові зобов'язання		33 345	-
Відстрочені податкові зобов'язання		11 011	6 781
Загальна сума зобов'язань		7 991 294	5 511 914
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	20	778 472	502 240
Емісійний дохід		41	41
Резерв переоцінки будівель		13 448	13 693
Резерв зміни справедливої вартості інвестиційних цінних паперів		34 936	21 363
Резервні та інші фонди банку		104 328	91 522
Нерозподілений прибуток		303 370	292 162
Усього власного капіталу		1 234 595	921 021
Усього зобов'язань і власного капіталу		9 225 889	6 432 935

Ця фінансова звітність була затверджена управлінським персоналом 27 квітня 2021 р. і підписана від імені:

Ю.В. Кандууров
Голова Правління

Н.О. Конопкіна
Головний бухгалтер

Примітки, що додаються, є складовою частиною фінансової звітності

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»

ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД

за рік, що закінчився 31 грудня 2020 р.

(у тисячах гривень)

	Примітки	2020	2019
Процентний дохід, обчислений із застосуванням методу ефективного відсотка	4	2 619 558	2 043 100
Процентні доходи	4	12 640	4 674
Процентні витрати	4	(810 743)	(583 259)
Чистий процентний дохід		1 821 455	1 464 515
Комісійні доходи	5	511 589	393 773
Комісійні витрати	5	(186 020)	(132 436)
Чистий прибуток (збиток) від операцій з фінансовими інструментами за справедливою вартістю через прибуток або збиток		15 324	(849)
Чистий збиток від операцій з борговими фінансовими інструментами, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		(4)	-
Чистий прибуток від операцій з іноземною валютою		44 624	39 022
Чистий збиток від переоцінки іноземної валюти		(18 078)	(2 110)
Чистий збиток від зменшення корисності фінансових активів		(722 834)	(602 524)
Чистий збиток (прибуток) від збільшення (зменшення) резервів за зобов'язаннями		(3 878)	2 292
Інші витрати	6	(6 883)	-
Інші прибутки	6	61 776	56 972
Витрати на виплати працівникам	7	(651 929)	(584 357)
Витрати зносу та амортизації	8	(116 666)	(77 497)
Інші адміністративні та операційні витрати	9	(379 978)	(245 411)
(Збиток) прибуток, що виникає від припинення визнання фінансових активів, оцінен		(439)	821
Прибуток до оподаткування		368 059	312 211
Витрати з податку на прибуток	10	(68 321)	(57 410)
Прибуток за рік		299 738	254 801
Інший сукупний дохід			
<i>Статті, що можуть бути перекласифіковані у прибуток або збиток:</i>			
Зміна справедливої вартості цінних паперів		13 573	8 399
<i>Статті, що не можуть бути перекласифіковані у прибуток або збиток:</i>			
Переоцінка будівель	15	263	1 596
Чистий інший сукупний дохід рік за вирахуванням податку на прибуток		13 836	9 995
Усього сукупного доходу за рік		313 574	264 796
Прибуток на одну просту акцію (базовий і розмитий), у гривнях	21	11.94	10.15

Ця фінансова звітність була затверджена управлінським персоналом 27 квітня 2021 р. і підписана від імені:

Н.О. Конопкіна
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ
за рік, що закінчився 31 грудня 2020 р.
(у тисячах гривень)

	Примітки	2020	2019
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Процентні доходи, що отримані		2 370 367	1 826 217
Комісійні доходи, що отримані		530 434	392 359
Чисте збільшення/(зменшення) від операцій з фінансовими похідними інструментами		15 324	(849)
Чисте збільшення від операцій з іноземною валютою		44 625	39 022
Надходження від роаялті, плати за послуги, комісійних та інших доходів		19 867	11 160
Інші надходження грошових коштів від операційної діяльності		41 266	45 258
Процентні витрати, що сплачені		(811 104)	(563 033)
Комісійні витрати, що сплачені		(182 961)	(132 436)
Виплати працівникам та виплати від їх імені		(664 473)	(575 148)
Адміністративні витрати та інші операційні виплати, що сплачені		(406 825)	(244 065)
Податок на прибуток, що сплачений		(33 687)	(116 570)
Зміна операційних активів:			
Чисте зменшення/(збільшення) кредитів та заборгованості банків		137 748	(120 800)
Чисте збільшення кредитів та заборгованості клієнтів		(2 458 148)	(1 801 568)
Чисте збільшення інших фінансових активів		(196 312)	(68 069)
Чисте зменшення інших активів		1 096	20 934
Зміна операційних зобов'язань:			
Чисте збільшення коштів банків		34 353	11 142
Чисте збільшення коштів клієнтів		2 246 719	1 568 580
Чисте (зменшення)/збільшення інших фінансових зобов'язань		(50 995)	49 729
Дивіденди отримані		236	189
Інші надходження грошових коштів		140	(1 101)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності		637 670	340 952
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Придбання основних засобів і нематеріальних активів		(183 936)	(119 857)
Продаж основних засобів і нематеріальних активів		110	87
Грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(183 826)	(119 770)
ГРОШОВІ КОШТИ ВІД ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ			
Виплати в рахунок погашення зобов'язань виконати орендні платежі		(48 447)	(36 337)
Дивіденди виплачені		-	(251 119)
Грошові кошти, використані в фінансовій діяльності		(48 447)	(287 457)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів до впливу змін валютного курсу		405 397	(66 275)
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		14	3
Вплив змін валютних курсів на грошові кошти та їх еквіваленти		73 644	(58 679)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		479 055	(124 951)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року	11	858 215	983 166
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець звітного року	11	1 337 270	858 215

Ця фінансова звітність була затверджена управлінським персоналом 27 квітня 2021 р. і підписана від імені:

Н.О. Конопкіна
Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ
за рік, що закінчився 31 грудня 2020 р.
(у тисячах гривень)

	Статутний капітал	Емісійний дохід	Резерв перецінки будівель	Резерв справедливої вартості інвестиційних цінних паперів	Резерви та інші фонди банку	Нерозподілений прибуток	Усього власного капіталу
Сальдо на 1 січня 2019 р.	323 191	41	12 549	12 964	64 140	494 459	907 344
Прибуток за 2019 рік	-	-	-	-	-	254 801	254 801
Інший сукупний дохід:							
Чиста зміна справедливої вартості фінансових активів за вирахуванням податків	-	-	-	8 399	-	-	8 399
Перецінка будівель за вирахуванням податків	-	-	1 596	-	-	-	1 596
Усього іншого сукупного доходу	-	-	1 596	8 399	-	-	9 995
Усього сукупного доходу за рік	-	-	1 596	8 399	-	254 801	264 796
Формування резервних та інших фондів банку	-	-	-	-	27 382	(27 382)	-
Амортизація перецінки основних засобів	-	-	(452)	-	-	452	-
Спрямування прибутку на збільшення статутного капіталу	179 049	-	-	-	-	(179 049)	-
Виплата дивідендів власникам	-	-	-	-	-	(251 119)	(251 119)
Сальдо на 31 грудня 2019 р.	502 240	41	13 693	21 363	91 522	292 162	921 021
Прибуток за 2020 рік	-	-	-	-	-	299 738	299 738
Інший сукупний дохід:							
Чиста зміна справедливої вартості фінансових активів за вирахуванням податків	-	-	-	13 573	-	-	13 573
Перецінка будівель за вирахуванням податків	-	-	263	-	-	-	263
Усього іншого сукупного доходу	-	-	263	13 573	-	-	13 836
Усього сукупного доходу за рік	-	-	263	13 573	-	299 738	313 574
Формування резервних та інших фондів банку	-	-	-	-	12 806	(12 806)	-
Амортизація перецінки основних засобів	-	-	(508)	-	-	508	-
Спрямування прибутку на збільшення статутного капіталу	276 232	-	-	-	-	(276 232)	-
Сальдо на 31 грудня 2020 р.	778 472	41	13 448	34 936	104 328	303 370	1 234 595

Ця фінансова звітність була перевірена управлінським персоналом 27 квітня 2021 р. і підписана від імені:

Ю.В. Кайсаров
Голова ПравлінняН.О. Конопкіна
Головний бухгалтер

Примітки, що додаються, є складовою частиною фінансової звітності.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
за рік, що закінчився 31 грудня 2020 р.
(у тисячах гривень)

1. Загальна інформація

(а) Організація та операції

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК» (АТ «А-БАНК» або «Банк») є правонаступником всіх прав та зобов'язань ЗАКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АКЦЕНТ-БАНК». ЗАКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК» є правонаступником Закритого акціонерного товариства «Український кредитний банк», який є правонаступником прав та обов'язків «Київського приватного банку «Київприватбанк», створеного в Україні у 1992 році. У 2018 році у зв'язку із змінами в законодавстві, назва Банку була змінена на АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК» та його форма організації була змінена з публічного акціонерного товариства на приватне акціонерне товариство в червні цього року.

Основними видами діяльності є залучення депозитів, відкриття та ведення рахунків клієнтів, надання кредитів і гарантій, здійснення розрахунково-касового обслуговування, проведення операцій з цінними паперами та іноземною валютою. Діяльність Банку регулюється Національним банком України (НБУ). Банк має генеральну ліцензію №16 на здійснення банківських операцій і входить до державної системи гарантування вкладів в Україні та має статус спеціалізованого банку - «ощадний банк».

5 березня 2020 року Банк набув статус системно важливого банку. Для системно важливих банків діють підвищені вимоги щодо певних нормативів та додаткового до нормативного значення достатності основного капіталу буферу системної важливості, що покликані забезпечити додатковий запас їх стійкості.

У 2020 році Банк отримав статус принципального члена міжнародних платіжних систем Mastercard та Visa та міжнародної системи термінових грошових переказів Western Union, підключився до BankID НБУ, впровадив процедуру віддаленої ідентифікації та верифікації банківських клієнтів з цифровим паспортом у мобільному застосунку «Дія». За підсумками 2020 року Банк був нагороджений дипломами: VISA - за "Видатне зростання карткового портфеля VISA за підсумками 2020р." та MasterCard - "Великий крок вперед".

26 листопада 2020 року незалежне рейтингове агентство «Кредит-Рейтинг» підтвердило довгостроковий кредитний рейтинг АТ «А-БАНК» на рівні uaAA- (висока кредитоспроможність) та рейтинг надійності вкладів (депозитів) Банку на рівні «4» (висока надійність). Прогноз обох рейтингів – стабільний.

Зареєстрована адреса Банку: 49074, Україна, м. Дніпро, вул.Батумська, 11.

Банк має 232 відділення станом на 31 грудня 2020 р. (31 грудня 2019 р.: 225).

На 31 грудня 2020 р. чотири акціонери володіють більше ніж 10 % акцій в статутному капіталі Банку: Суркіс Ігор Рахмільович – 33.2% (31.12.2019 – 32,4%), Суркіс Григорій Михайлович – 33.0% (31.12.2019 – 32,2%), Суркіс Світлана Григорівна – 16.9% (31.12.2019 – 16,1%), Суркіс Марина Ігорівна – 16.9% (31.12.2019 – 16,1%). Суркіс Григорій Михайлович у 2020 році передав свій пакет акцій в управління ПрАТ «ІВЕКС КАПІТАЛ».

Детальна інформація про операції з пов'язаними сторонами наведена у Примітці 26.

(б) Умови здійснення діяльності

Політична й економічна ситуація в Україні в останні роки нестабільна, їй притаманні особливості ринку, що розвивається. Внаслідок цього, здійснення діяльності в країні пов'язане з ризиками, що є нетиповими для інших країн. Правова, податкова і адміністративна системи продовжують розвиватися, проте пов'язані з ризиком неоднозначності тлумачення їх вимог, які до того ж схильні

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК»

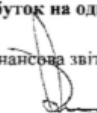
ЗВІТ ПРО ПРИБУТКИ І ЗБИТКИ ТА ІНШИЙ СУКУПНИЙ ДОХІД

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 р.

(у тисячах гривень)

	Примітки	2019	2018
Процентні доходи, розраховані з використанням методу ефективного відсотка	4	2 047 774	1 651 840
Процентні витрати	4	(583 259)	(449 331)
Чисті процентні доходи		1 464 515	1 202 509
Комісійні доходи	5	397 509	261 378
Комісійні витрати:	5	(132 436)	(77 547)
Чисті комісійні доходи		265 073	183 831
Результат від операцій з іноземною валютою		38 174	31 026
Доходи (виручка) від основної діяльності		1 767 762	1 417 366
Результат від переоцінки іноземної валюти		(2 110)	(3 133)
Збитки від зменшення корисності кредитів і грошових коштів та їх еквівалентів	12	(599 364)	(401 595)
(Збитки) сторно збитків від зменшення корисності інших фінансових активів		(3 161)	371 392
Сторно збитків (збитки) від резерву під зобов'язання з надання кредитів		2 292	(8 347)
Інші операційні доходи та витрати	6	45 428	13 436
Витрати на персонал	7	(584 357)	(466 438)
Інші загальногосподарські адміністративні витрати	8	(314 279)	(266 827)
Прибуток до оподаткування		312 211	655 854
Витрати з податку на прибуток	9	(57 410)	(108 222)
Прибуток за рік		254 801	547 632
Інший сукупний дохід			
<i>Статті, що можуть бути перекласифіковані у прибуток або збиток:</i>			
Зміна справедливої вартості цінних паперів		8 399	4 150
<i>Статті, що не можуть бути перекласифіковані у прибуток або збиток:</i>			
Переоцінка будівель	14	1 596	38
Чистий інший сукупний дохід рік за вирахуванням податку на прибуток		9 995	4 188
Усього сукупного доходу за рік		264 796	551 820
Прибуток на одну просту акцію (базовий і розмитий), у гривнях	20	10.15	21.81

Ця фінансова звітність була затверджена управлінським персоналом 21 квітня 2020 р. і підписана від його імені:

 Ю.В. Кандауров
 Голова Правління

 Н.О. Конопкіна
 Головний бухгалтер

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦІЕНТ-БАНК»

ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ
за рік, що закінчився 31 грудня 2019 р. (у
тисячах гривень)

	Статутний капітал	Емісійний дохід	Резерв переоцінки будівель	Резерв справедливої вартості інвестиційних цінних паперів	Резерви та інші фонди банку	Нерозподілений прибуток	Усього виданого капіталу
Сальдо на 1 січня 2018 р.	323 191	41	12 961	8 814	50 174	174 799	569 980
Прибуток за 2018 рік	-	-	-	-	-	547 632	547 632
Інший сукупний дохід:							
Чиста зміна справедливої вартості фінансових активів за втраченими податків	-	-	38	4 150	-	-	4 150
Переоцінка будівель за втраченими податків	-	-	38	4 150	-	-	38
Усього іншого сукупного доходу	-	-	38	4 150	-	547 632	4 188
Усього сукупного доходу за рік	-	-	38	4 150	-	547 632	551 820
Формування резервів та інших фондів банку	-	-	(450)	-	13 906	(13 966)	-
Амортизація переоцінки основних засобів	-	-	-	-	-	450	-
Виплата дивиденд власникам	-	-	-	-	-	(214 456)	(214 456)
Сальдо на 31 грудня 2018 р.	323 191	41	12 549	12 964	64 140	494 459	907 344
Прибуток за 2019 рік	-	-	-	-	-	254 801	254 801
Інший сукупний дохід:							
Чиста зміна справедливої вартості фінансових активів за втраченими податків	-	-	1 596	8 399	-	-	8 399
Переоцінка будівель за втраченими податків	-	-	1 596	8 399	-	-	1 596
Усього іншого сукупного доходу	-	-	1 596	8 399	-	254 801	9 995
Усього сукупного доходу за рік	-	-	1 596	8 399	-	254 801	264 796
Формування резервів та інших фондів банку	-	-	(452)	-	27 382	(27 382)	-
Амортизація переоцінки основних засобів	-	-	-	-	-	452	-
Справування статутного прибутку на збільшення капіталу	179 049	-	-	-	-	(179 049)	-
Виплата дивиденд власникам	-	-	-	-	-	(251 119)	(251 119)
Сальдо на 31 грудня 2019 р.	502 240	41	13 693	21 363	91 522	292 162	921 021

Ця фінансова звітність була затверджена управлінням персоналом 21 квітня 2020 р. і підписана від його імені:

Ю.В. Кашауров
Голова ПравлінняН.О. Кобиляка
Головний бухгалтер

Примітки, що додаються, є складовою частиною фінансової звітності.

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 р.

(у тисячах гривень)

1. Загальна інформація**(а) Організація та операції**

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК» (АТ «А-БАНК» або «Банк») є правонаступником всіх прав та зобов'язань ЗАКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «АКЦЕНТ-БАНК». ЗАКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК» є правонаступником Закритого акціонерного товариства «Український кредитний банк», який є правонаступником прав та обов'язків «Київського приватного банку «Київприватбанк», створеного в Україні у 1992 році. У 2018 році у зв'язку із змінами в законодавстві, назва Банку була змінена на АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦЕНТ-БАНК» та його форма організації була змінена з публічного акціонерного товариства на приватне акціонерне товариство в червні цього року.

Основними видами діяльності є залучення депозитів, відкриття та ведення рахунків клієнтів, надання кредитів і гарантій, здійснення розрахунково-касового обслуговування, проведення операцій з цінними паперами та іноземною валютою. Діяльність Банку регулюється Національним банком України (НБУ). Банк має генеральну ліцензію №16 на здійснення банківських операцій і входить до державної системи гарантування вкладів в Україні та має статус спеціалізованого банку - «ощадний банк».

Зареєстрована адреса Банку: 49074, Україна, м. Дніпро, вул. Батумська, 11.

Банк має 225 відділень.

5 грудня 2019 року незалежне рейтингове агентство «Кредит-Рейтинг» підтвердило довгостроковий кредитний рейтинг АТ «А-БАНК» на рівні uaAA- (висока кредитоспроможність) та рейтинг надійності вкладів (депозитів) Банку на рівні «4» (висока надійність). Прогноз обох рейтингів – стабільний.

На 31 грудня 2019 та 2018 рр. чотири акціонери володіли та володіють більше, ніж 10 % акцій в статутному капіталі Банку: Суркіс Ігор Рахмільович – 32.4%, також опосередковано володіє 3.2% акціями банку, через Міюсарія Коммершал ЛТД, Суркіс Григорій Михайлович - 32.2%, Суркіс Світлана Григорівна – 16.1%, Суркіс Марина Ігорівна – 16.1%.

Детальна інформація про операції з пов'язаними сторонами наведена у Примітці 25.

(б) Умови здійснення діяльності

Політична й економічна ситуація в Україні в останні роки нестабільна, їй притаманні особливості ринку, що розвивається. Внаслідок цього, здійснення діяльності в країні пов'язане з ризиками, що є нетиповими для інших країн.

Збройний конфлікт в окремих частинах Луганської та Донецької областей, що почався навесні 2014 року, не закінчений; частини Донецької та Луганської областей залишаються під контролем самопроголошених республік, і українська влада в даний час не має можливості повною мірою забезпечити застосування українського законодавства на території даних областей. У березні 2014 року ряд подій в Криму призвів до приєднання Республіки Крим до Російської Федерації, яке не було визнано Україною та багатьма іншими країнами. Ця подія призвела до суттєвого погіршення відносин між Україною та Російською Федерацією, зниження обсягів торгівлі з Російською Федерацією та військової напруженості в Східній Україні. В таких умовах українська економіка продемонструвала подальшу переорієнтацію на ринок Європейського Союзу («ЄС»), реалізуючи весь потенціал Поглибленої та всеосяжної зони вільної торгівлі із ЄС.

Перелік документів на отримання кредиту юридичною особою

1. Заява-анкета.
2. Свідоцтво про державну реєстрацію юридичної особи або витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
3. Установчі документи (статут, установчий договір)
4. Баланс підприємства за останній рік та три попередні роки.
5. Баланс підприємства на останню звітну дату.
6. Для ФОП податкові декларації на відповідні дати, щодо відповідають обраній системи оподаткування.
7. Звіт про фінансові результати та їх використання за останній рік .
8. Звіт про фінансові результати та їх використання за останній період .
9. Довідка про рух коштів за останні 12 місяців з помісячною розбивкою по поточних рахунках, відкритих в інших банках (на вимогу банку можливе надання банківських виписок про рух коштів).
10. Довідка про наявність /відсутність заборгованості за кредитами, в інших банках.
11. Бізнес-план або ТЕО підприємства.
12. Розшифровки дебіторської та кредиторської заборгованості, що обліковується на балансі підприємства на останню звітну дату (*підпис директор, головний бухгалтер*).
13. Довідка з управління земельних ресурсів про зареєстровану за сільськогосподарським підприємством землю (для сільськогосподарських підприємств).
14. Договори оренди земельних паїв з фізичними особами, договір оренди земель резерву та запасу, невitreбуваних земельних паїв(для сільськогосподарських підприємств).
15. Карта полів (сівозмін) (для сільськогосподарських підприємств).
16. Укладені договори на постачання та на збут товару, сировини, обладнання, комплектуючих, послуг, та іншого.
17. Дозволи та ліцензії на здійснення діяльності (за умови необхідності їх наявності відповідно діючого Законодавства)
18. Протоколи, у разі потреби, щодо намірів, повноважень на оформлення кредитних угод та договорів застави, та інших договорів.
19. Довідка з реєстру про банкрутство.

Документи, щодо забезпечення кредиту

1. Технічний паспорт на об'єкт нерухомого майна та правоустановчі документи.
2. Свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу.
3. Виписка з депозитного рахунку та договір строкового банківського вкладу (депозитний договір).
4. Бухгалтерські довідки, накладні, платіжні документи, складські довідки та інше для оформлення у заставу товарів в обігу та залишків товарів та продукції на складі.
5. Експертний висновок сертифікованого оцінювача, щодо ринкової вартості, запропонованого в забезпеченні майна.

На вимогу кредитного працівника банку можуть бути отримані від клієнта додаткові документи, що до фінансового стану позичальника, економічної суті використання, отриманих коштів, правомірності та можливості використання запропонованого майна у якості застави та інша інформація.

Таблиця - Законодавчо-нормативні акти, що використовує
АТ «А-БАНК» при складанні власної звітності

Вид документа	Законодавчо-нормативний акт
Кодекси	Цивільний кодекс України № 435-IV від 16.01.2003 р. із змінами і доповненнями Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. із змінами і доповненнями; Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. із змінами і доповненнями;
Закони України	Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 07.12.2000 р. із змінами і доповненнями; Закон України «Про Національний банк України» № 679-XIV від 20.05.1999 р. із змінами і доповненнями; Закон країни «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» № 2346-III 05.04.2001 р. із змінами і доповненнями; Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. із змінами і доповненнями;
Інструкції Положення	«Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні», затверджена Постановою Правління Національного банку України № 368 від 28.08.2001 р., із змінами і доповненнями; «Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України», затверджене Постановою Правління Національного банку України від 04.07.2018 № 75, із змінами і доповненнями; «Інструкція з бухгалтерського обліку операцій із фінансовими інструментами в банках України», затверджена Постановою Правління Національного банку України від 21 лютого 2018 року N 14, із змінами і доповненнями; «Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України», затверджена Постановою Правління Національного банку України № 480 від 20.12.2005р., із змінами і доповненнями; «Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України», затверджене Постановою Правління Національного банку України від 04.07.2018 № 75, із змінами і доповненнями;
МСБО	МСБО 10 «Події після звітного періоду»; МСБО 12 «Податок на прибуток»; МСБО 15 "Виручка за договорами з покупцями" МСБО 16 «Основні засоби»; МСБО 17 «Оренда»; МСБО 18 «Дохід»; МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів»; МСБО 23 «Витрати на позики»; МСБО 24 «Розкриття інформації про зв'язані сторони»; МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання»; МСБО 36 «Зменшення корисності активів»; МСБО 37 «Резерви, умовні зобов'язання та умовні активи»;

*Складено автором на основі [1]

Методологічна основа визначення кредитного ризику комерційного банку

Правління Національного банку України постановою № 351 від 30.06.2016р. затвердило «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» [17].

Основними завданнями нормативного документа є «забезпечити повну та своєчасну оцінку банками величини кредитного ризику, що сприятиме коректному розрахунку їх капіталу та, в кінцевому результаті, посилить фінансову стійкість банківського сектора» [17].

В умовах реформування банківського сектору відбувається щільна співпраця регулятора з МВФ та імплементація в українське законодавство європейських стандартів банківського регулювання (рисунок С.1).

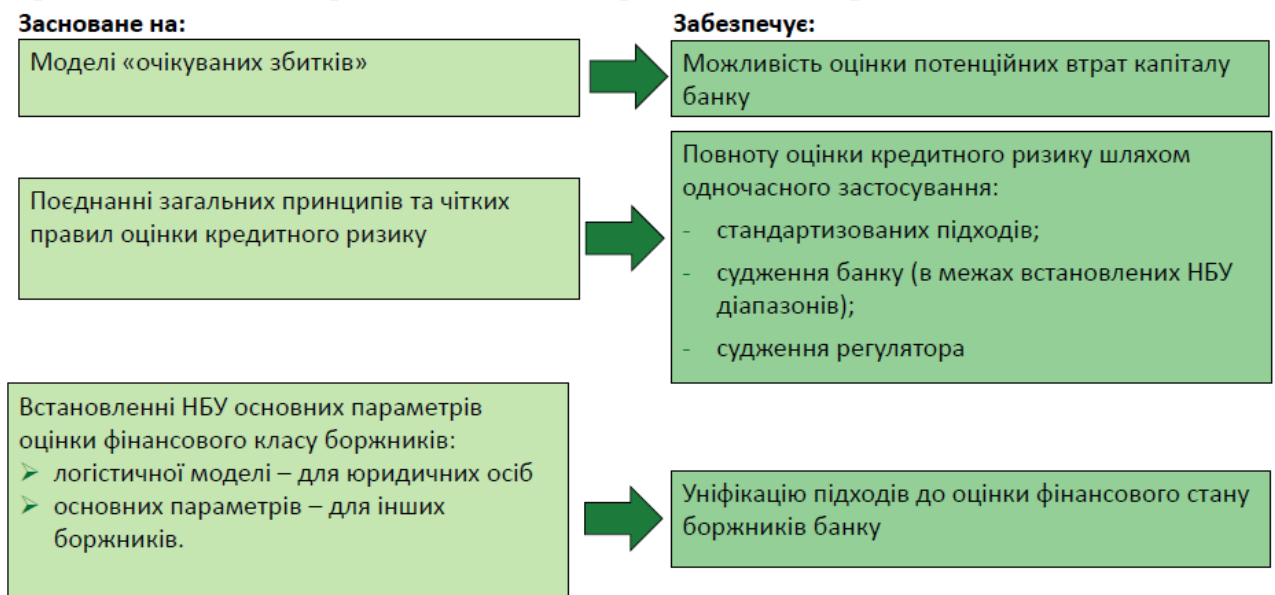

Рисунок С.1 - Характеристика змін підходів НБУ до оцінки кредитного ризику

Нормативний акт впроваджує більш досконалі підходи до визначення очікуваних втрат щодо кредитного ризику та спирається на Базельські принципи банківського нагляду.

Вказане положення не протирічить стандарту МСФЗ 9 (Фінансові інструменти), тобто теж потребує визначення очікуваних втрат за фінансовими інструментами та вже запроваджене на міжнародному рівні із 01.01.2018р.

Діагностичне обстеження найбільших 20 банків засвідчило, що фінустанови часто переоцінювали фінансову спроможність позичальників і зволікали з визнанням активів проблемними. Після вступу у дію нового положення ця практика піде у минуле. Кредитні ризики банків мають визнаватися вчасно та у повному обсязі.

ДОДАТОК С.2

Лише у такому разі ми матимемо реальну картину рівня капіталізації банківського сектору» [17] (рисунок С.2).

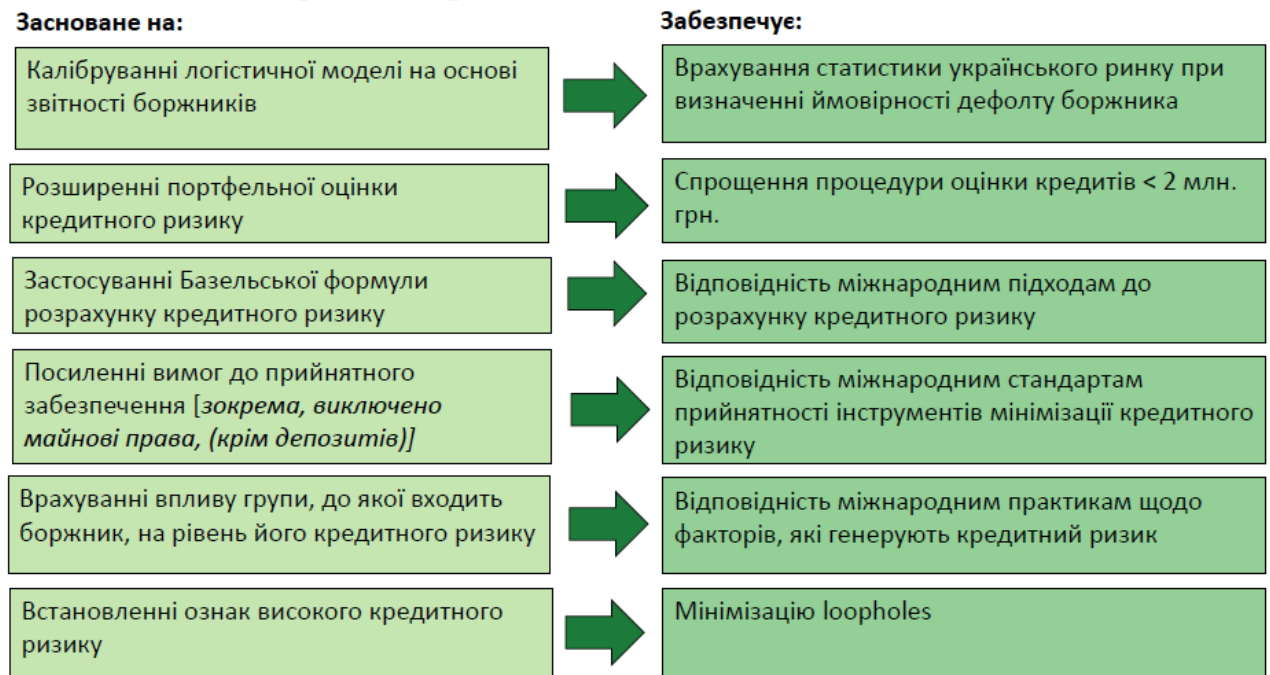

Рисунок С.2 – Характеристика змін підходів НБУ до оцінки кредитного ризику згідно міжнародних стандартів

Впровадження нового положення практично унеможливить кредитування банками фінансово неспроможних підприємств та придбання цінних паперів неякісних емітентів, що було загальнопоширеною практикою у минулому» [17] (рисунок С.3).

Рисунок С.3 – Характеристика змін підходів НБУ до оцінки кредитного ризику згідно міжнародних стандартів

Зміни стосуються і оцінки кредитного ризику в залежності від виду активів, типу контрагента і методу оцінки, що говорить про збільшення складності моделей, які вимагає застосовувати НБУ (рисунок С.4, рисунок С.5)

Оцінку кредитного ризику залежно від:

Виду активів	<ul style="list-style-type: none"> • Кредити (окремий підхід до кредитів для реалізації інвестиційних проектів) • Дебіторська заборгованість • Цінні папери • Похідні фінансові інструменти • Позабалансові фінансові зобов'язання
Типу боржника/контрагента	<ul style="list-style-type: none"> • Підприємства та організації • Органи державної влади та місцевого самоврядування • Фізичні особи • Банки
Методу оцінки	<ul style="list-style-type: none"> • Індивідуальний • Груповий

Рисунок С.4 – Елементи системи оцінки кредитного ризику

Кредитний ризик є одним з найбільш суттєвих ризиків банківської діяльності. Для розрахунку величини очікуваних збитків положенням передбачено застосування рекомендованої Базельським комітетом з банківського нагляду формули, яка використовує три компоненти: ймовірність дефолту боржника (PD – probability of default), рівень втрат в разі дефолту (LGD – loss given default) та борг за активом (EAD – exposure at default). Підходи, передбачені положенням, враховують висновки НБУ про практику оцінки банками кредитних ризиків, зроблені, у тому числі, за результатами діагностичного обстеження банків» [17].

Методи управління кредитним ризику поділяються на две групи: методи управління кредитним ризику на Рівні окремої позики; методи управління кредитним ризику на Рівні кредитного портфеля банків (дідерсіфікація, лімітування, створення резервів) (рисунок С.5).

Індивідуальний метод оцінки. Основні етапи розрахунку розміру кредитного ризику боржника

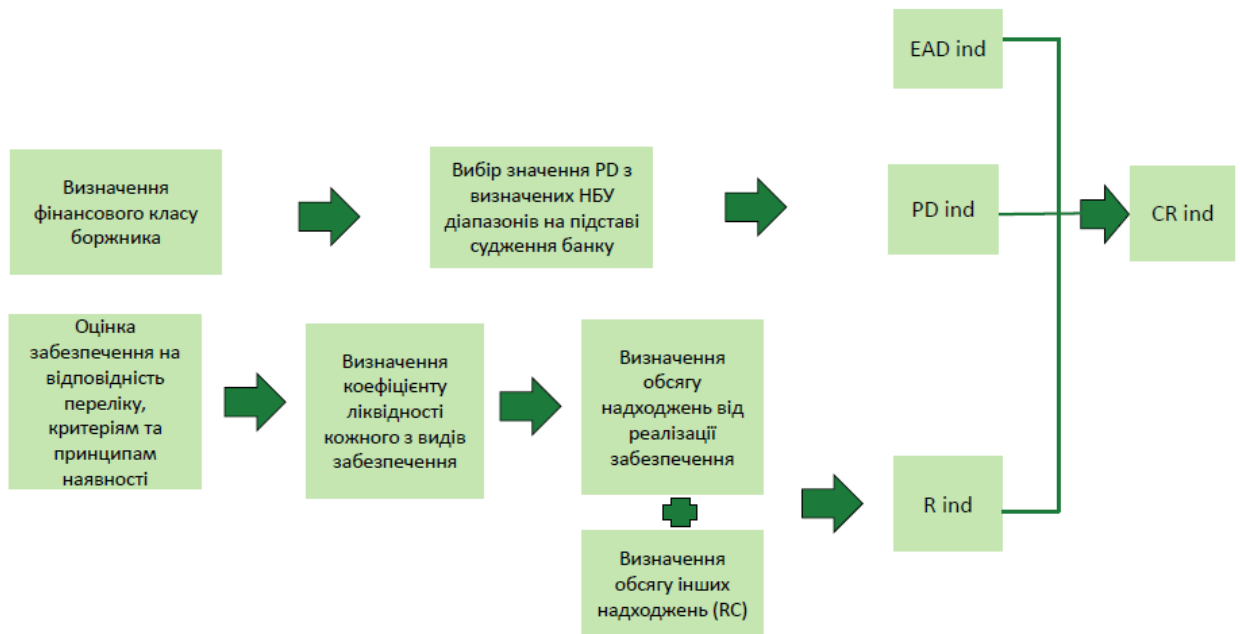

Рисунок С.5 – Характеристика індивідуального методу оцінки кредитного ризику

Індивідуальний метод оцінки кредитного ризику застосовується для юридичних осіб, фізичних осіб, банків, бюджетних установ, якщо обсяг їх індивідуальної кредитної заборгованості не перевищує 2 млн. грн.

Груповий метод оцінки застосовується для мікро та середніх позичальників, сума кредитної заборгованості яких складає індивідуально менше 2 млн. грн. (рисунок С.6)

Груповий метод оцінки. Основні етапи розрахунку розміру кредитного ризику боржника

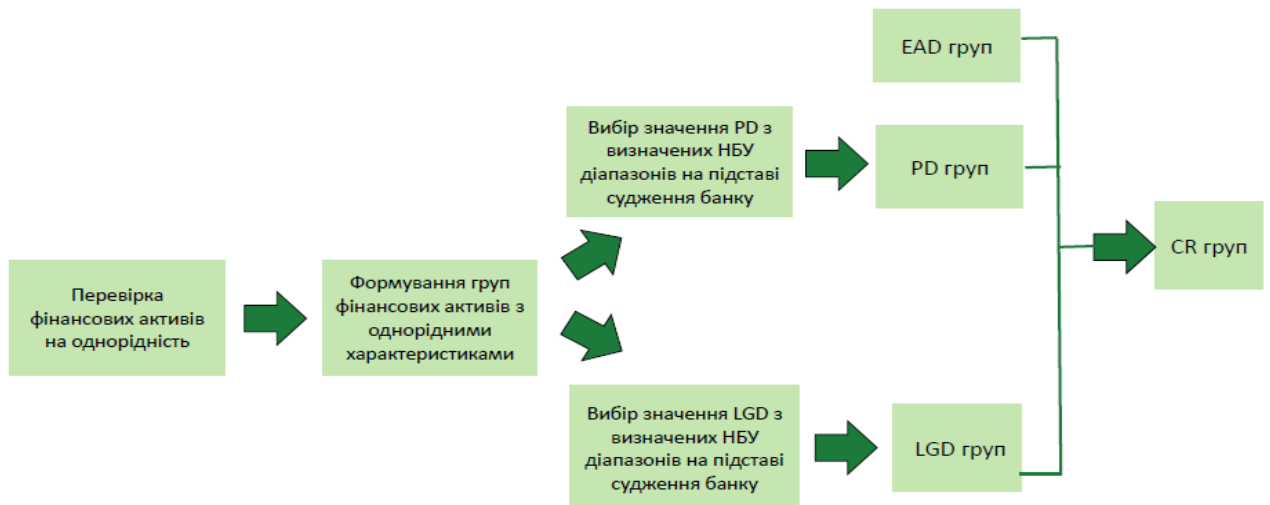

Рисунок С.6– Характеристика індивідуального методу оцінки кредитного ризику

Таким чином, сьогодні, завдяки розвитку інформаційних технологій, як зовнішні користувачі банківської інформації (інвестори, податкові органи, страхові компанії), так і внутрішні користувачі інформації мають можливість у повному обсязі задовольнити свої інформаційні потреби.

I. Загальні відомості

1. Повне найменування емітента: АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АКЦЕНТ-БАНК"
2. Організаційно-правова форма: Акціонерне товариство
3. Ідентифікаційний код юридичної особи: 14360080
4. Місцезнаходження: 49074, Україна, Дніпропетровська обл., Індустріальний р-н, Дніпро, вул.Батумська,11
5. Міжміський код, телефон та факс: (056)722-1152, (056)722-1152
6. Адреса електронної пошти: volodymyr.shyrokyi@a-bank.com.ua
7. Дата та рішення наглядової ради емітента, яким затверджено річну інформацію, або дата та рішення загальних зборів акціонерів, яким затверджено річну інформацію емітента (за наявності): Рішення наглядової ради емітента від 27.04.2021, Протокол Засідання Наглядової Ради
8. Найменування, ідентифікаційний код юридичної особи, країна реєстрації юридичної особи та номер свідоцтва про включення до Реєстру осіб, уповноважених надавати інформаційні послуги на фондовому ринку, особи, яка здійснює діяльність з оприлюднення регульованої інформації від імені учасника фондового ринку (у разі здійснення оприлюднення): Державна установа "Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України", 21676262, Україна, DR/00001/APA
9. Найменування, ідентифікаційний код юридичної особи, країна реєстрації юридичної особи та номер свідоцтва про включення до Реєстру осіб, уповноважених надавати інформаційні послуги на фондовому ринку, особи, яка здійснює подання звітності та/або адміністративних даних до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (у разі, якщо емітент не подає Інформацію до Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку безпосередньо): Державна установа "Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України", 21676262, Україна, DR/00002/ARM

Таблиця У1 - Методи управління кредитним механізмом кредитування корпоративних клієнтів на різних етапах кредитного циклу та у різних складових механізмі в АТ «А-Банк»

Сфера застосування	Методи управління
Організація процедури кредитування	- контроль за якістю кредитів, що надаються; - удосконалення системи кредитного моніторингу; - якісна оцінка забезпечення та страхування; - дотримання коефіцієнта співвідношення заборгованості до вартості предмета кредиту; - дотримання резервних вимог НБУ; - диверсифікація кредитного портфеля в розрізі кредитування
Організація процесу кредитування	- застосування індексованих інструментів кредитування; - дотримання нормативів ліквідності банку
Організація попереднього кредитного моніторингу	- дотримання коефіцієнтів співвідношення заборгованості до вартості предмета кредиту; - страхування життя і працездатності позичальника; - посилення вимог до оцінки кредитоспроможності позичальника
Організація стратегічного маркетингу банку	- удосконалення системи управління; - підвищення рівня кваліфікації персоналу; - залучення спеціалістів незалежних компаній
Участь на валютному ринку	- застосування похідних фінансових документів (валютні форварди, ф'ючерси, опціони, свопи)
Участь у фондовому ринку	- дотримання довгострокових ресурсів за допомогою рефінансування банківських кредитів, тобто перерозподіл ризику на інвесторів цінних паперів на вторинному ринку заставних
Організація діяльності кредитора	- юридичне обґрунтування параметрів діяльності банківської установи; - удосконалення підходів банку до зменшення собівартості банківських операцій

ДОДАТОК Ф

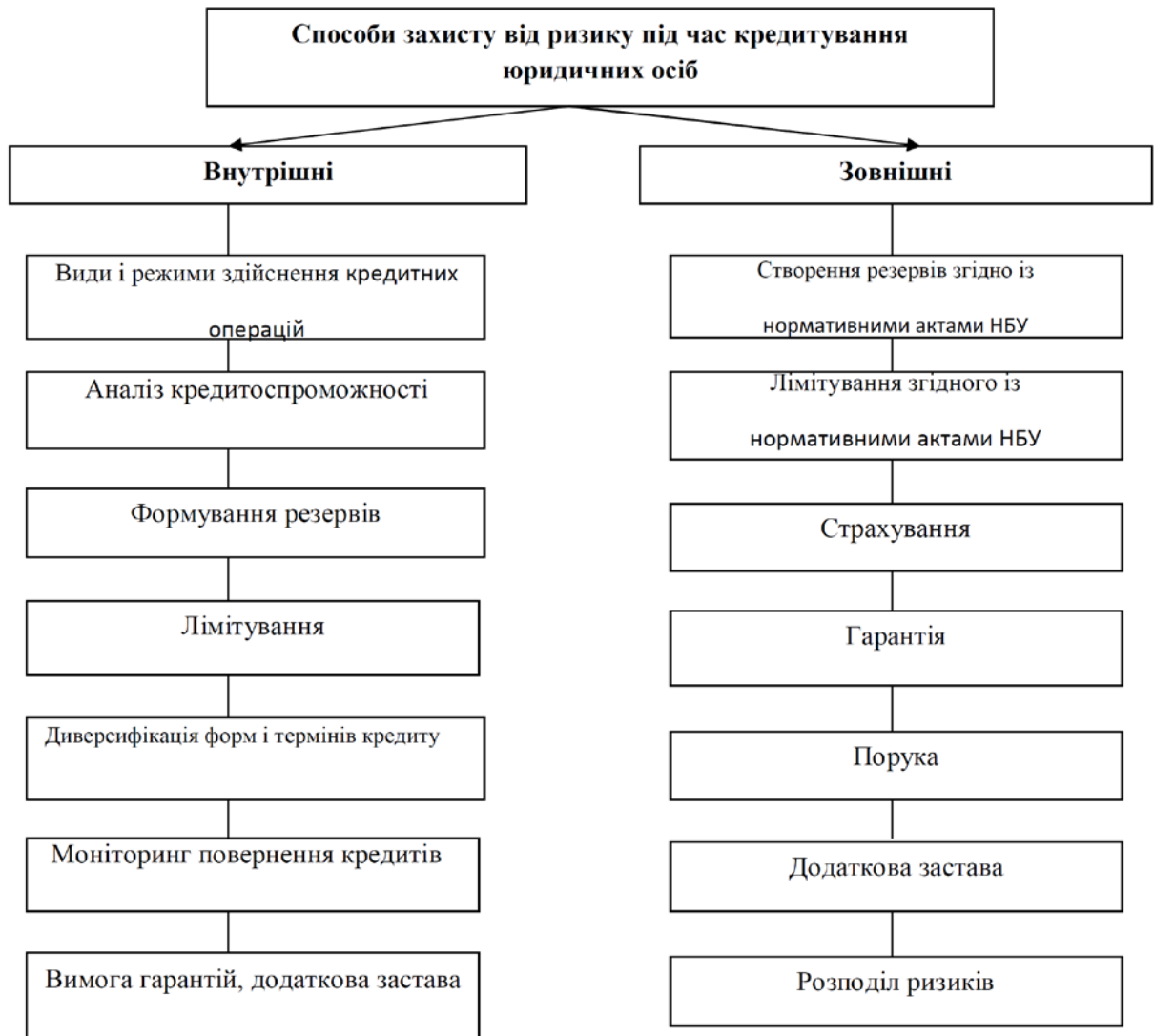

Рисунок Ф1 - Способи захисту від ризику під час кредитування юридичних осіб АТ «А-БАНК»

Рисунок X1 – Основні групи проблем кредитного механізму кредитування корпоративних клієнтів АТ «А-БАНК»

ДОДАТОК Ц

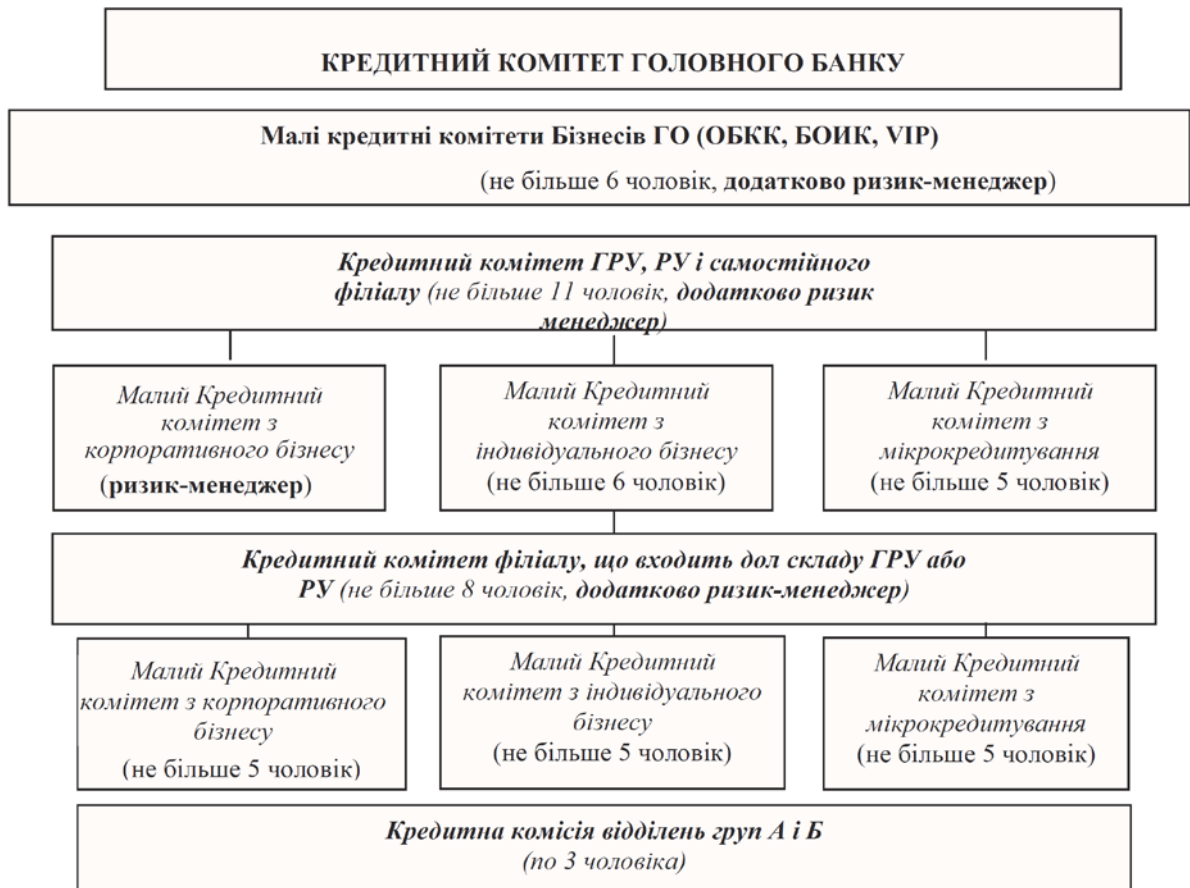

Рисунок Ц1 – Пропозиції з внесення змін щодо складів уповноважених органів з прийняття рішень по кредитуванню – кредитних комітетів, що є складовою механізму кредитування АТ «А-Банк»

+38 (066)-911-18-95

г. Харьков, просп. Юбилейный д.54-А, офис 222

ataka000@ukr.net

[ГЛАВНАЯ](#)

[О НАС](#)

[УСЛУГИ](#)

[НОВОСТИ](#)

[ЕЩЕ ▾](#)

КОЛЛЕКТОРСКОЕ ГОРОДСКОЕ БЮРО "КГБ"

ВОЗВРАТ ДОЛГОВ

TurboSMS - зручний сервіс SMS і Viber-розсилок для бізнесу. 11 років ми впевнено тримаємося в топі лідерів українського ринку у своїй ніші. Оповіщення своїх клієнтів нам довіряють більш ніж 10 000 провідних компаній України та ближнього зарубіжжя. TurboSMS - надійний помічник для вашого бізнесу.

TURBOSMS В ЦИФРАХ

АКЦІЯ!

2007 – рік появи на ринку послуг. Ми - перший сервіс SMS-розсилок в Україні.

23 фахівці – команда TurboSMS, яка щодня працює над покращенням сервісу.

Понад 28 000 клієнтів обрали TurboSMS помічником для свого бізнесу.

Понад 1 000 000 SMS та Viber-повідомлень щодня розсилають за допомогою нашого сервісу.

МИ ГАРАНТУЄМО:

Захист від DoS і DDoS атак. Штат наших фахівців розробив комплексну систему захисту, яка здатна відбити атаки різного ступеня складності. Система постійно вдосконалюється і стоїть на сторожі ваших інтересів.

Конфіденційність і захист ваших даних. Дані клієнтів зберігаються в зашифрованому вигляді, сервера TurboSMS розташовані в дата-центрі Німеччини. Ваші

**РОЗРАХУНОК ЕФЕКТИВНОСТІ АВТОМАТИЧНОЇ РОЗСИЛКИ
НАГАДУВАНЬ КОРПОРАТИВНИМ ПОЗИЧАЛЬНИКАМ
АТ «А-БАНК».**

Для розрахунку автором обрано реально працюючу ІТ-компанію «TurboSMS – зручний сервіс SMS і Viber-розсилок для бізнесу. 11 років ми впевнено тримаємося в топі лідерів українського ринку у своїй ніші. Оповіднення своїх клієнтів компанії довіряють більш ніж 10 000 провідних компаній України та ближнього зарубіжжя. TurboSMS - надійний помічник для вашого бізнесу. 2007 – рік появи на ринку послуг. Це перший сервіс SMS-розсилок в Україні. 23 фахівці – команда TurboSMS, яка щодня працює над покращенням сервісу. Понад 28 000 клієнтів обрали TurboSMS помічником для свого бізнесу. Понад 1 000 000 SMS та Viber-повідомлень щодня розсилають за допомогою сервісу. Компанія гарантує захист від DoS і DDoS атак. Штат фахівців розробив комплексну систему захисту, яка здатна відбити атаки різного ступеня складності. Система постійно вдосконалюється і стоїть на сторожі інтересів клієнтів. Дані клієнтів зберігаються в зашифрованому вигляді, сервера TurboSMS розташовані в дата-центрі Німеччини. Система пріоритету трафіку дозволяє відправляти транзакційні повідомлення швидше рекламних. Термінові SMS завжди доставляються в строк. Модерація і відправка рекламних розсилок також проходить в найкоротший час. Служба підтримки працює в режимі 24/7. Оператори в будь-який момент дадуть відповідь на всі запитання» [29].

«Витрати на реалізацію автоматизованої розсилки нагадувань компанії TurboSMS складаються з: покупки базової версії програмного забезпечення ПО TurboSMS інформування; організації робочого місця; оснащення додаткового робочого місця (обладнання); вартість розсилки (Табл. Ю.1).

Таблиця Ю.1 - Витрати на впровадження TurboSMS –інформування

Найменування статті витрат	Ітого в рік, грн.
Базова версія програмного забезпечення ПО TurboSMS інформування,	20 000
Організація робочого місця	10 000
Додаткове робоче місце (обладнання)	30 000
Вартість розсилки (1000000*0,24грн./за 1 смс))	240 000
Ітого:	300 000
в тому числі поточні витрати	240 000
інвестиційні (одноразові)	60 000

Доходи (економічний ефект) по TurboSMS інформуванню формується з наступних елементів: зменшення простроченої заборгованості та прибутковості кредитів і розраховується за формулою (1):

$$Д = Пз \times Дк, \quad (1)$$

де Пз - прострочена заборгованість терміном до 30 днів; Дк - прибутковість кредитного портфеля.

Передбачається, що відбудеться зменшення простроченої заборгованості терміном до 30 днів на 1%.

Проведемо розрахунок зниження простроченої заборгованості.

Заборгованість клієнтів корпоративного бізнесу по виданих кредитах з терміном простроченої заборгованості до 30 днів на 1.01.2021 становила 234,438 млн. грн. (рівень 2), що розрахована на підставі приміток до фінансової звітності.

Тоді скорочення простроченої заборгованості склало:

$$ЗП = 234,438 \times 0,01 = 2,344 \text{ млн. грн.}$$

Доходність кредитів становить 23,54%. Доход від скорочення простроченої заборгованості склав $= 2,344 \times 23,54 / 100 = 0,5517$ млн. грн..

Економічний ефект від запровадження SMS-інформування клієнтів корпоративного бізнесу склав:

$$Екб = 0,5517 - 0,24 = 0,3117 \text{ млн.грн.}$$

Визначено термін окупності:

$$Ток = 60 / 311,7 = 1,92 \text{ року (23,09 місяців)..}$$